

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS
Institutet för hälsa och välfärd
National Institute for Health and Welfare

Alkoholisairauksien hoito terveydenhuollossa 2009

Behandlingen av alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården 2009

Treatment of alcohol-related diseases in public health care services in 2009

Marke Jääskeläinen
+358 20 610 7654
marke.jaaskelainen@thl.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
PL 30 (Mannerheimintie 166, Helsinki)
00271 Helsinki
Puhelin: + 358 20 610 6000
www.thl.fi

Vuonna 2009 alkoholisairauksien hoito terveydenhuollossa väheni edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholisairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastoille hoitoon tulleiden potilaiden määrä väheni 6,1 prosenttia noin 15 200 potilaaseen. Myös hoitajaksojen ja hoitopäivien määrä väheni. Erikoissairaanhoidon avohoidossa alkoholisairauspotilaita oli 14 300 vuonna 2009, mikä on noin 5 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna.

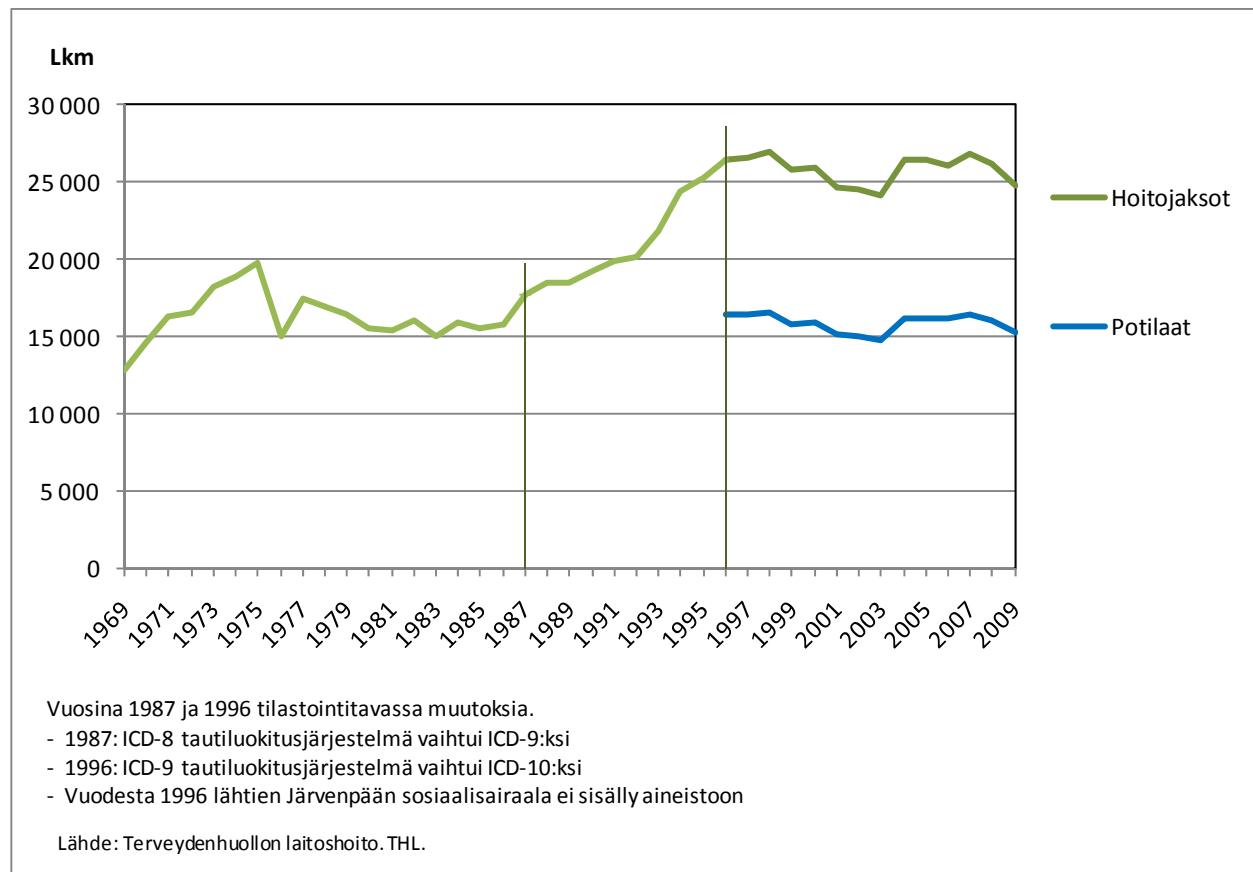
Vuodesta 1996 lähtien tarkasteltuna alkoholisairauksien vuoksi hoidettujen potilaiden määrä päädiagnoosin mukaan on vähentynyt yli 7 prosenttia. Myös alkoholisairauksien hoitajaksojen ja hoitopäivien määrä on vähentynyt vuosien 1996 ja 2009 välisenä aikana.

Vuonna 2009 alkoholisairaus oli sivudiagnoosina 5 920 potilaalla. Alkoholisairauksien sivudiagnoosit ovat lisääntyneet lähes joka vuosi vuodesta 1996 lähtien. Myös hoitajakso ja hoitopäivät, joihin on kirjattu alkoholisairaus sivudiagnoosiksi, ovat lisääntyneet koko tarkastelujakson ajan.

Alkoholin käytön aiheuttamat sairaudet kasautuvat mielisille, joita oli noin 78 prosenttia alkoholisairauden vuoksi hoidetuista vuonna 2009. Enemmistö alkoholisairauksien vuoksi terveydenhuollon vuodeosastoilla hoidetuista on keski-ikäisiä tai sitä vanhempia.

Maakunnittain tarkasteltuna alkoholisairauksia hoidettiin terveydenhuollon vuodeosastoilla eniten Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa. Pohjanmaalla ja Uudellamaalla alkoholisairauksia hoidettiin vuodeosastoilla vähiten.

Kuvio 1. Alkoholisairauksien hoitajakso 1969–2009 ja potilaat 1996–2009, päädiagnoosit

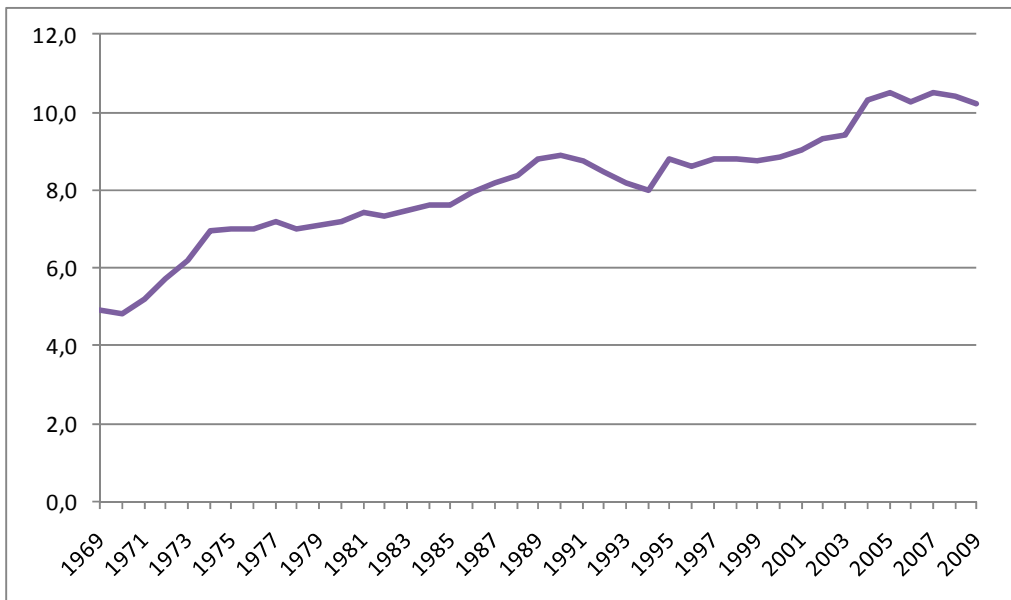
Johdanto

Alkoholisairauksiksi kutsutaan joukkoa erilaisia sairauksia, joiden tutkimusten tai käytännön kliinisen lääkäriyön perusteella tiedetään johtuvan alkoholin käytöstä. Alkoholin liikkakäyttö voi vaurioittaa sisäelimiä (esim. alkoholimaksakirroosi) ja aivoja (esim. alkoholin käytön aiheuttama dementia) sekä aiheuttaa käyttäytymishäiriöitä (esim. alkoholipsykoosi). Alkoholisairauksien hoito kuormittaa terveydenhuoltojärjestelmää, ja alkoholisairaudet johtavat ennen aikaisiin kuolemiin. Vuodesta 2005 lähtien alkoholisairaudet ja alkoholimyrkytykset ovat olleet työllä isten (15–64-vuotiaiden) miesten ja naisten yleisin kuolinsyy. Tilastoraportissa käsitellyt sairaudet on eritelty tarkemmin kohdassa Käsitteet ja määritelmät.

Tilastoraportissa tarkastellaan alkoholin käytön aiheuttamia sairauksia erikoissa sairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastoilla sekä erikoissairaanhoidon avohoidossa. Alkoholisairauksien määrän kehitystä tarkastellaan vuosien 1996 ja 2009 välillä sekä potilaiden että hoitajaksojen kautta. Eräitä alkoholisairauksia, kuten alkoholiriippuvuutta voidaan hoitaa myös sosiaalihuollon katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitoksissa ja päihdehuollon avohoidossa. Näistä ei kuitenkaan ole vielä mahdollista kattavasti saada ongelmapäihteen mukaan eriteltyä tilastotietoa. Tarkemmat kuvaukset käytetyistä aineistoista ja menetelmistä löytyvät tilastoraportin laatuselosteesta kohdasta Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus.

Alkoholin kokonaiskulutuksen kasvu on yhteydessä alkoholin käyttöön liittyvien haittojen, kuten alkoholisairauksien kasvuun. Alkoholinkulutus on kasvanut Suomessa 2000-luvulla, etenkin vuoden 2004 alkoholiveron alennuksen jälkeen. Lisäksi samana vuonna poistettiin Suomeen toisista EU-maista saapuvien matkustajien tuoman verovapaan alkoholin määrälliset rajoitukset ja Viro, jossa alkoholin hintataso on alhaisempi kuin Suomessa, liittyi EU:hun. Vuosien 2008 ja 2009 alkoholiveronkorotukset ovat hillinneet alkoholinkulutuksen kasvua, joka on nyt hieman laskenut. Kulutus on kuitenkin yhä historiallisen korkealla tasolla: vuonna 2009 asukasta kohti kulutettiin 10,2 litraa sataprosenttista alkoholia. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Alkoholin kokonaiskulutus, litraa 100 %:n alkoholina asukasta kohti 1969–2009

Eräitä Päihdesairaudet -tilastoraportin tietoja on saatavilla Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetistä osoitteesta www.sotkanet.fi. SOTKANetin tietoja on mahdollista tarkastella kunta- ja sitä suuremmilla aluetasoilla.

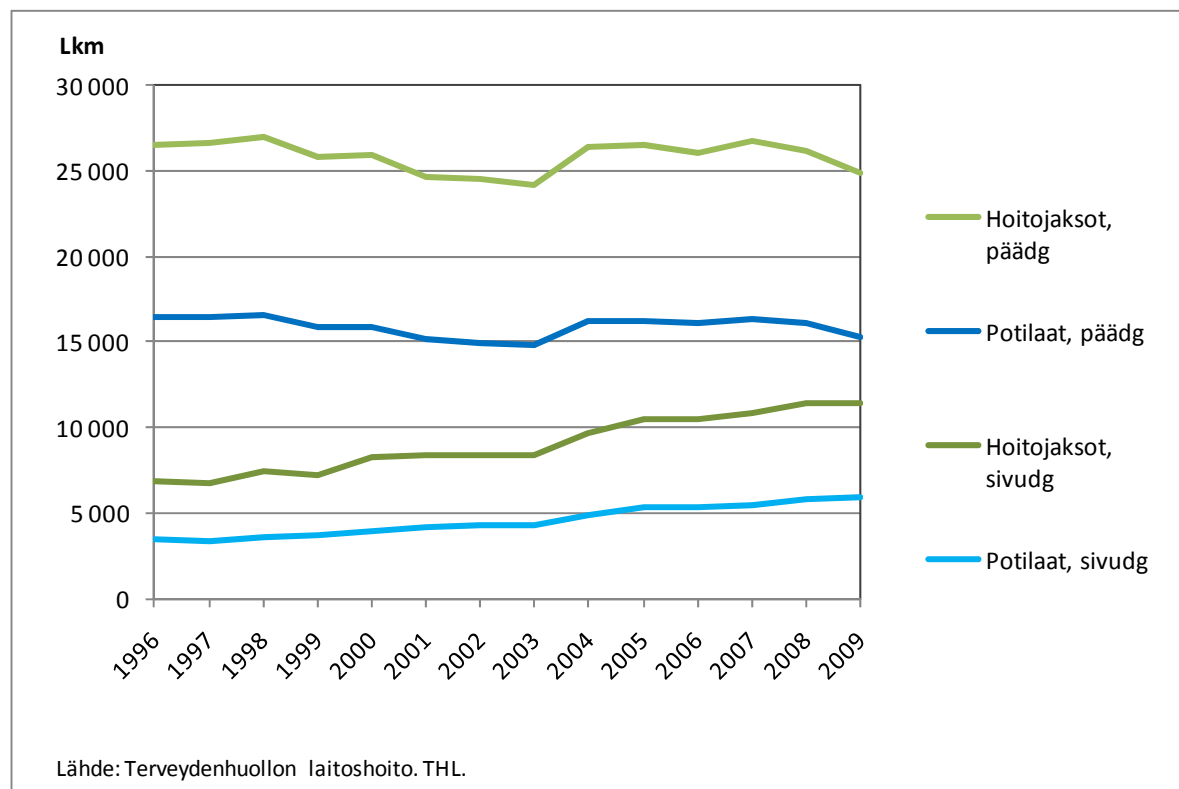
Alkoholin käytön aiheuttamien sairauksien hoito terveydenhuollon vuodeosastoilla

Vuonna 2009 sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidettiin 15 231 potilasta, joilla oli päädiagnoosina jokin alkoholin käytön aiheuttama sairaus. Vastaavia hoitojaksoja kirjattiin 24 843 ja hoitopäiviä 204 100. Alkoholisairauden vuoksi hoidetut potilaat muodostavat noin 75 prosentin osuuden kaikista päihteiden aiheuttamien sairauksien vuoksi hoidetuista potilaista. Kaikista sairaalahoidon hoitojaksoista alkoholisairauksien hoitojaksot muodostivat noin 2 prosentin osuuden päädiagnoosin mukaan tarkasteltuna vuonna 2009. Hoitopäivien mukaan tarkasteltuna alkoholisairaudet muodostavat noin 1,7 prosentin osuuden kaikista sairaalahoidon hoitopäivistä.

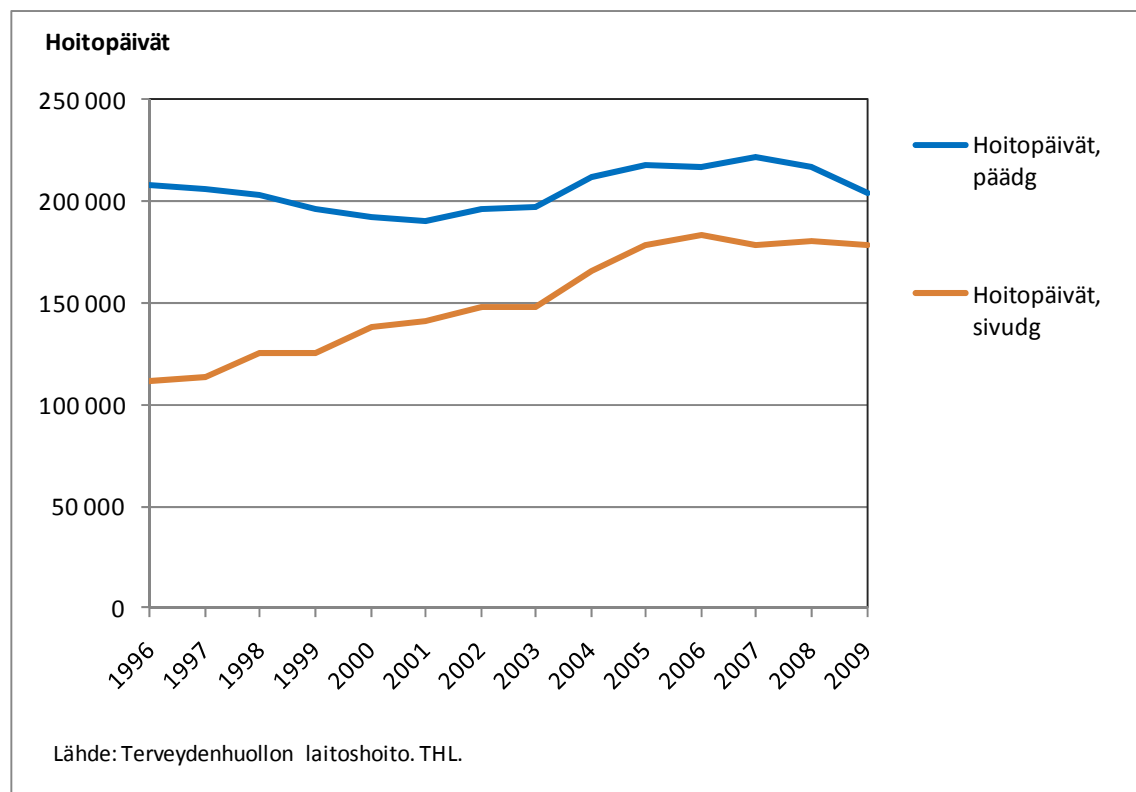
Alkoholisairauksien hoito väheni terveydenhuollon vuodeosastoilla vuonna 2009 kaikilla mittareilla mitattuna; sekä potilaiden, hoitojaksojen että hoitopäivien määrä väheni. Alkoholisairauden vuoksi hoitoon tulleiden potilaiden määrä väheni noin 16 000:sta 15 200:aan eli 6,1 prosenttia. Hoitojaksojen määrä väheni 5,0 prosenttia, ja hoitopäivien määrä noin 216 600:sta noin 204 100:aan eli 6,3 prosenttia. (Kuviot 3 ja 4; liitetaulukko 1.)

Vuosien 1996 ja 2009 välillä tarkasteltuna alkoholisairauksien vuoksi hoidettujen potilaiden määrä päädiagnoosin mukaan on vähentynyt 1 260 potilaalla eli yli 7 prosenttia. Potilasmäärä oli alimmillaan vuonna 2003 (14 807 potilasta) mutta kasvoi sen jälkeen muutaman vuoden ajan. Alkoholisairauspotilaiden määrän lisääntymiseen vuosina 2004–2007 lienee osaltaan vaikuttanut alkoholin kulutuksen kasvu samana ajanjaksona. Alkoholisairauspotilaiden määrä alkoi laskea uudelleen vuonna 2008, samaan aikaan kuin alkoholin kulutus alkoi laskea. (Kuviot 2 ja 3; liitetaulukko 1.)

Kuvio 3. Alkoholisairauksien hoitojaksot ja potilaat päädiagnoosin ja sivudiagnoosin mukaan 1996–2009

Kuvio 4. Alkoholisairauksien hoitopäivät päädiagnoosin ja sivudiagnoosin mukaan 1996–2009

Vuonna 2009 alkoholisairaus oli sivudiagnoosina 5 920 potilaalla. Toisin kuin alkoholisairausten päädiagnoosit, alkoholisairauksien sivudiagnoosit ovat lisääntyneet koko tarkastelujakson ajan. Vuodesta 1996 lähtien alkoholisairauksien sivudiagnoosien määrä on kasvanut yli 73 prosenttia. (Kuvio 3; liitetaulukko 1.)

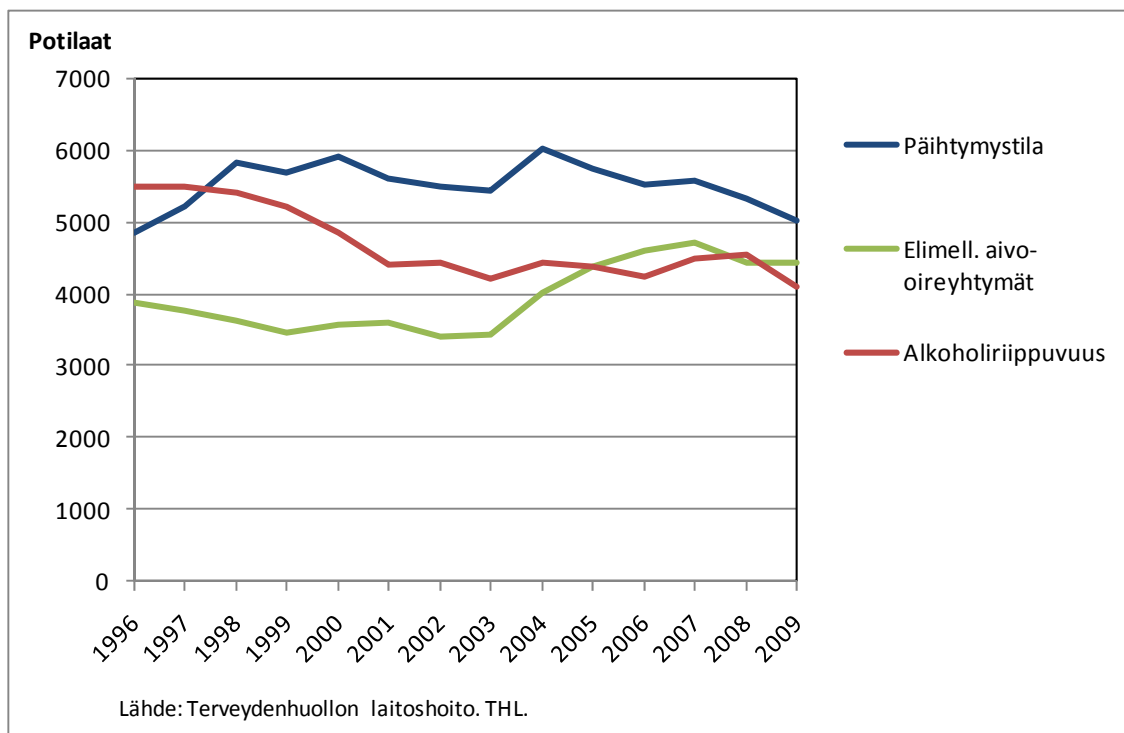
Vuosien 1996 ja 2009 välillä tarkasteltuna alkoholisairauksien hoitojaksojen määrä päädiagnoosin mukaan tarkasteltuna on vähentynyt 26 492 hoitojaksosta 24 843 hoitojaksoon eli yli 1 600 hoitojaksoa ja 6,2 prosenttia. Samoin alkoholisairauksien hoitopäivien määrä on vähentynyt noin 67 000 hoitopäivää ja 1,7 prosenttia. Sitä vastoin hoitojaksot ja hoitopäivät, joihin on kirjattu alkoholisairaus sivudiagnoosiksi, ovat lisääntyneet koko tarkastelujakson ajan.

Yleisimmät alkoholisairaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla

Valtaosa terveydenhuollon vuodeosastoilla hoidetuista alkoholisairauksista liittyy alkoholin aiheuttamiin käyttäytymisen häiriöihin ja elimellisiin aivo-oireyhtymiin (ICD-10 koodiluokka F10). Jokin tähän diagnoosiryhmään kuuluvista päädiagnooseista kirjattiin 11 795 potilaalle vuonna 2009. Potilaiden määrä on laskenut vuoteen 1996 verrattuna 5,5 prosenttia. Vuoteen 2008 verrattuna määrä laski reilut 5 prosenttia. Kuitenkin potilaiden määrä oli alimmillaan vuonna 2003 (11 412 potilasta), jonka jälkeen suunta kääntyi uudelleen nousuun. (Liitetaulukko 1.) Alkoholisairauspotilaista alkoholin aiheuttamien elimellisten aivo-oireyhtymien ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi hoidetut potilaat muodostavat noin 75 prosentin osuuden päädiagnoosin mukaan tarkasteltuna. Tämä osuus on pysynyt lähestulkoon samana viimeisten kymmenen vuoden aikana.

Alkoholin aiheuttamat käyttäytymisen häiriöt ja elimelliset aivo-oireyhtymät voidaan jakaa kolmeen ryhmään: alkoholin aiheuttama päihtymystila (ICD-10 ko odit F10.0-10.1), alkoholiriippuvuus (F10.2) ja alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja muut käyttäytymishäiriöt (F10.3-10.9). Vuonna 2009 alkoholipäihtymystila oli päädiagnoosina 5 004 potilaalla, alkoholiriippuvuus 4 110 potilaalla, ja alkoholin aiheuttama elimellinen aivo-oireyhtymä 4 432 potilaalla. Vuodesta 1996 lähtien elimellisten aivo-oireyhtymien vuoksi hoidettujen potilaiden määrä on noussut lähes 15 prosenttia, ja alkoholipäihtymystilojen vuoksi hoidettujen määrä on noussut yli 3 prosenttia. Sen sijaan alkoholiriippuvuuden vuoksi hoidossa olleiden määrä on laskenut yli 25 prosenttia. Vuoteen 2008 verrattuna kaikkien edellä mainittujen määrä laski vuonna 2009. (Kuvio 5; liitetaulukko 6.)

Kuvio 5. Potilaat, joilla alkoholipäihtymystila, alkoholiriippuvuus tai alkoholin aiheuttama käyttäytymisen häiriö tai elimellinen aivo-oireyhtymä päädiagnoosin mukaan 1996–2009

Alkoholin käytön aiheuttama maksasairaus on ollut vuodesta 2005 lähtien toiseksi yleisin alkoholisairauspäädiagnoosi terveydenhuollon vuodeosastoilla. Jo kin alkoholimaksasairauksiin kuuluva diagnoosi oli päädiagnoosina 1 565 potilaalla vuonna 2009. Määrä väheni edellisvuoteen verrattuna reilut 5 prosenttia. Vuodesta 1996 lähtien maksasairauden vuoksi hoidettujen potilaiden määrä on kasvanut yli 32 prosenttia. (Kuvio 6; liitetaulukko 6.)

Alkoholin käytön aiheuttamien maksasairauksien hoitajaksoja oli päädiagnoosin mukaan 3 251 vuonna 2009. Hoitajaksojen määrä pysyi suunnilleen ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Vuodesta 1996 lähtien alkoholimaksasairauksien hoitajakset ovat kasvaneet lähes 60 prosenttia.

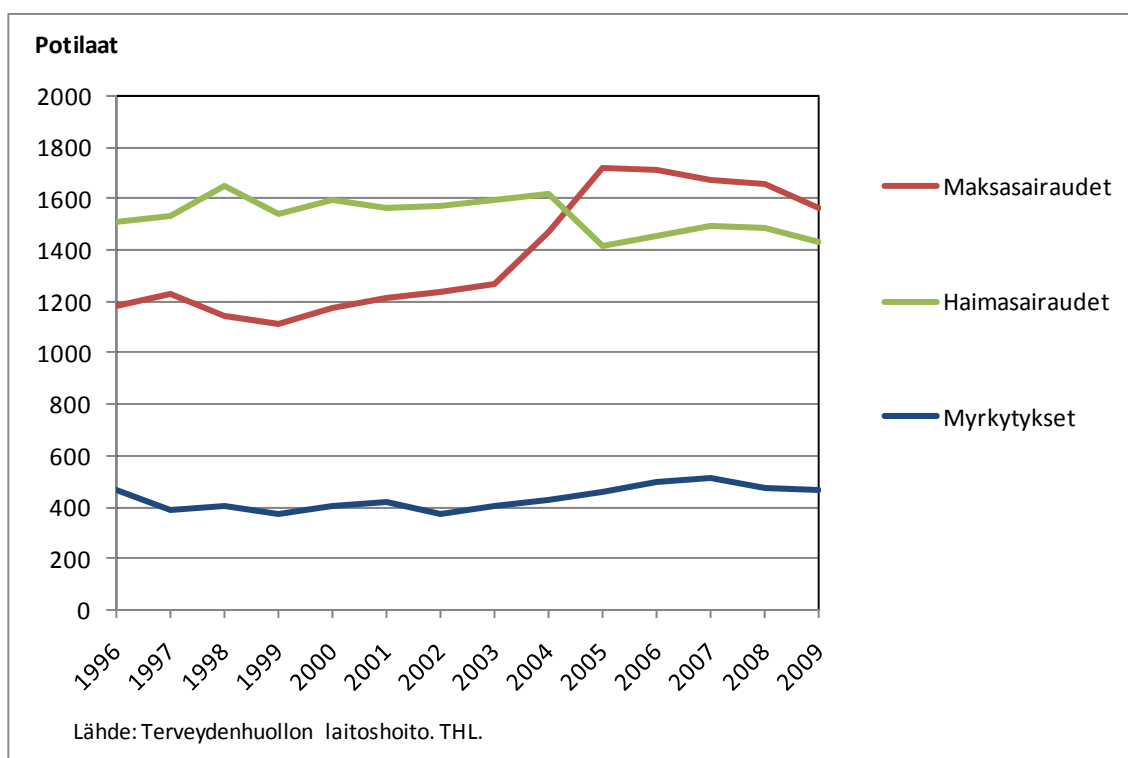
Kolmanneksi yleisin alkoholisairausryhmä on alkoholiperäiset haimasairaudet. Jokin alkoholihaimasairauksiin kuuluva diagnoosi oli päädiagnoosina 1 434 potilaalla vuonna 2009. Vuodesta 1996 lähtien haimasairauksien vuoksi hoidettujen potilaiden lukumäärä on laskenut noin 5 prosenttia. Haimasairauksien määrä nousi vuoteen 2004 saakka, jonka jälkeen kehitys on ollut laskusuuntainen. (Kuvio 6; liitetaulukko 6.)

Alkoholihaimasairauteen liittyviä hoitojaksoja oli 2 055 päädiagnoosin mukaan vuonna 2009. Edelliseen vuoteen verrattuna hoitojaksojen määrä laski noin 6 prosenttia. Vuodesta 1996 lähtien haimasairauksien hoitojaksojen määrä on laskenut noin 2 prosenttia.

Alkoholimyrkytyksen vuoksi hoidettiin 468 potilasta terveydenhuollon vuodeosastoilla vuonna 2009, mikä on suunnilleen saman verran kuin tarkastelujakson alussa vuonna 1996. Alkoholimyrkytysten huippuvuosi oli 20 07, jolloin alkoholimyrkytyksen vuoksi hoidettiin 521 potilasta. (Kuvio 6; liitetaulukko 6.)

Alkoholimyrkytykseen liittyviä hoitojaksoja oli 499 vuonna 2009. Hoitojaksojen määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Vuodesta 1996 lähtien hoitojaksojen määrä on laskenut 4 prosenttia. Myös hoitojaksojen määrä oli suurimmillaan vuonna 2007 (553 hoitojaksoa).

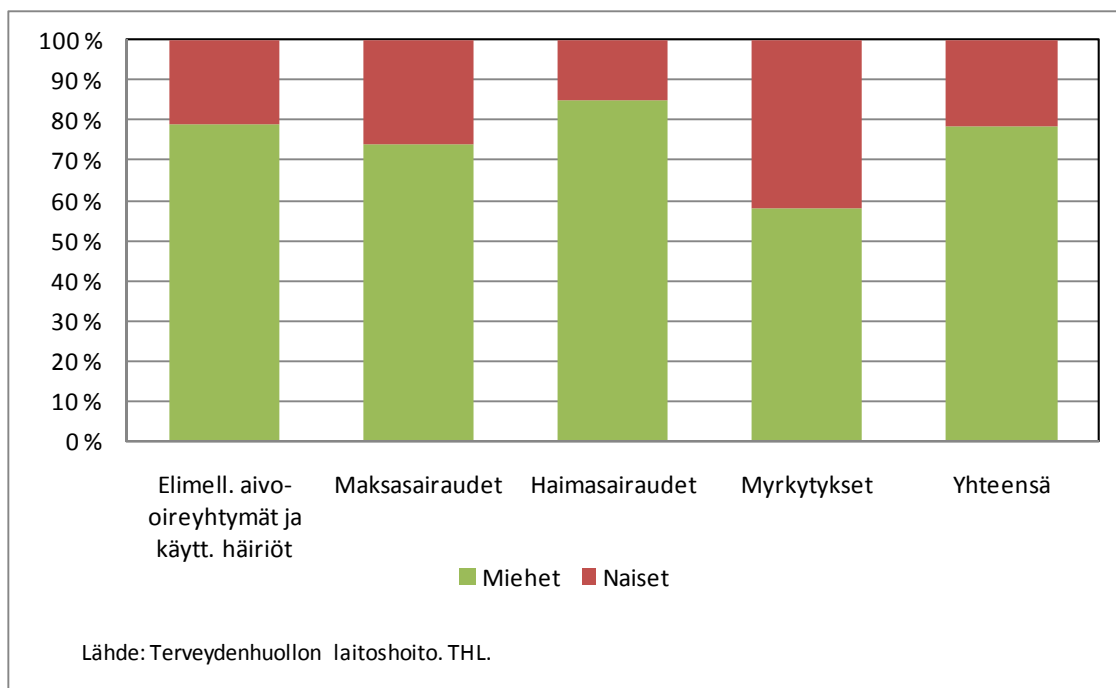
Kuvio 6. Yleisimmät alkoholisairaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla päädiagnoosin mukaan 1996–2009

Suurin osa hoitojaksoista miehillä

Alkoholin käytön aiheuttamat sairaudet kasautuvat miehille, mutta naisten osuus näyttäisi olevan kasvamassa. Vuonna 2009 alkoholisairauden vuoksi terveydenhuollon vuodeosastoilla hoidetuista noin 78 prosenttia oli miehiä ja 22 prosenttia naisia. Vuodesta 1996 lähtien naisten osuus hoidetuista on kasvanut kolmella prosenttiyksiköllä 19 prosentista 22 prosenttiin ja miesten osuus vastaavasti vähentynyt. (Kuvio 7; liitetaulukko 2.)

Kuvio 7. Naisten ja miesten prosenttiosuudet yleisimmistä alkoholisairauksista 2009, päädiagnoosit

Vuonna 2009 terveydenhuollon vuodeosastoilla 11 931 miehellä oli päädiagnoosina jokin alkoholidiagnoosi¹. Miespotilaiden määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna reilut 4 prosenttia. Vuodesta 1996 lähtien potilaiden määrä on vähentynyt noin 11 prosenttia. Samaan aikaan miesten hoitajaksojen määrä, joissa alkoholisairaus on päädiagnoosina, on vähentynyt 10 prosenttia. (Liitetaulukot 2 ja 4.)

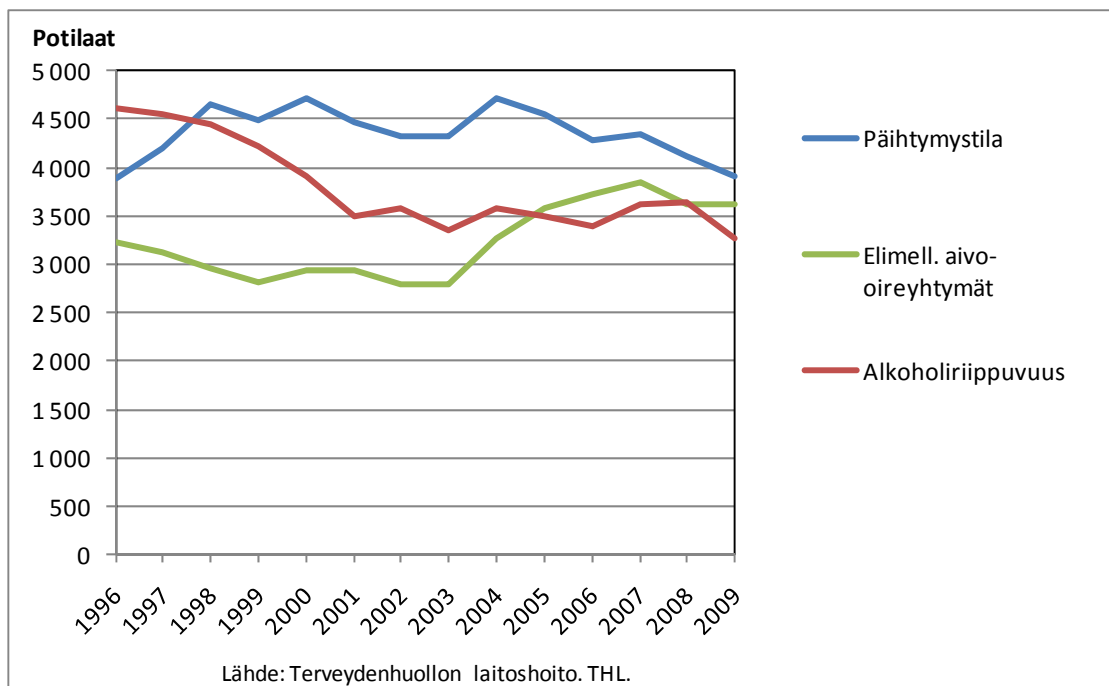
Jokin alkoholisairaus oli päädiagnoosina 3 300 naisella vuonna 2009. Naispotilaiden määrä väheni yli 7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Kuitenkin vuodesta 1996 lähtien naispotilaiden määrä on kasvanut liki 8 prosenttia. Naisten hoitajaksojen määrä on kasvanut vuodesta 1996 lähtien noin 14 prosenttia. (Liitetaulukot 2 ja 4.)

Alkoholin aiheuttamia elimellisiä aivo-oireyhtymiä ja käyttäytymisen häiriöitä kirjattiin miehillä 9 328 vuonna 2009, ja vuoteen 2008 verrattuna määrä väheni yli kuusi prosenttia. Vuodesta 1996 lähtien määrä on laskenut noin 5 prosenttia. Naisilla elimellisiä aivo-oireyhtymiä ja käyttäytymishäiriöitä kirjattiin 2 467 ja niiden määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna lähes 7 prosenttia. Kuitenkin vuodesta 1996 naisilla alkoholin aiheuttamien käyttäytymisen häiriöiden ja elimellisten aivo-oireyhtymien määrä on kasvanut yli 10 prosenttia. (Kuvio 8 ja 9; liitetaulukko 6.)

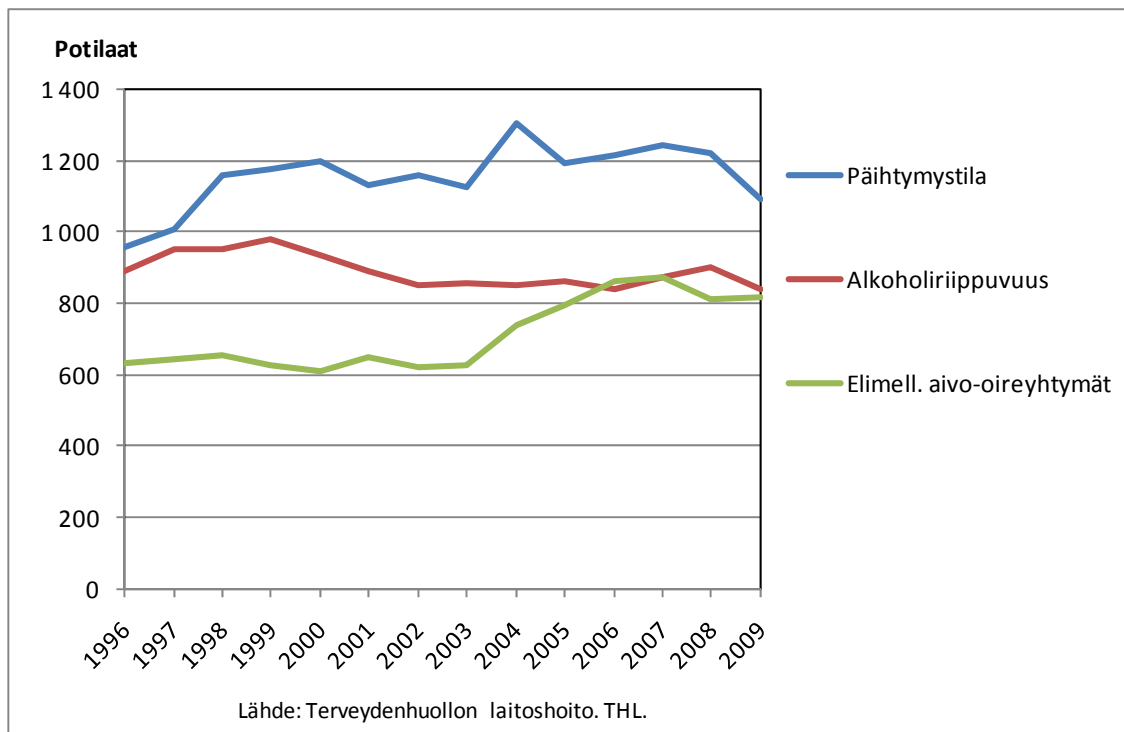
Vuonna 2009 miehillä oli 14 756 hoitajaksoa, joissa päädiagnoosina oli alkoholin käytön aiheuttamaa elimellisten aivo-oireyhtymä tai käyttäytymisen häiriö, ja vastaavasti naisilla 3 559 hoitajaksoa.

¹ Miesten ja naisten määrät on laskettu siten, että vuositasoon tarkastelussa on laskettu jokainen henkilö vain kerran. Diagnoosikohtaisessa tarkastelussa on laskettu jokainen henkilö vain kerran diagnoosia kohden vuoden aikana (joten sama henkilö voi esiintyä eri diagnooseissa). Diagnoosiryhmän sisäisessä tarkastelussa (koskee vain F10-diagnoosiryhmää) jokainen henkilö on laskettu vain kerran jostaista diagnoosiryhmän alaryhmää kohden.

Kuvio 8. Alkoholien käytön aiheuttamat päihtymystilat, alkoholiriippuvuus ja elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt miehillä 1996–2009, päädiagnoosit

Kuvio 9. Alkoholien käytön aiheuttamat päihtymystilat, alkoholiriippuvuus ja elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt naisilla 1996–2009, päädiagnoosit

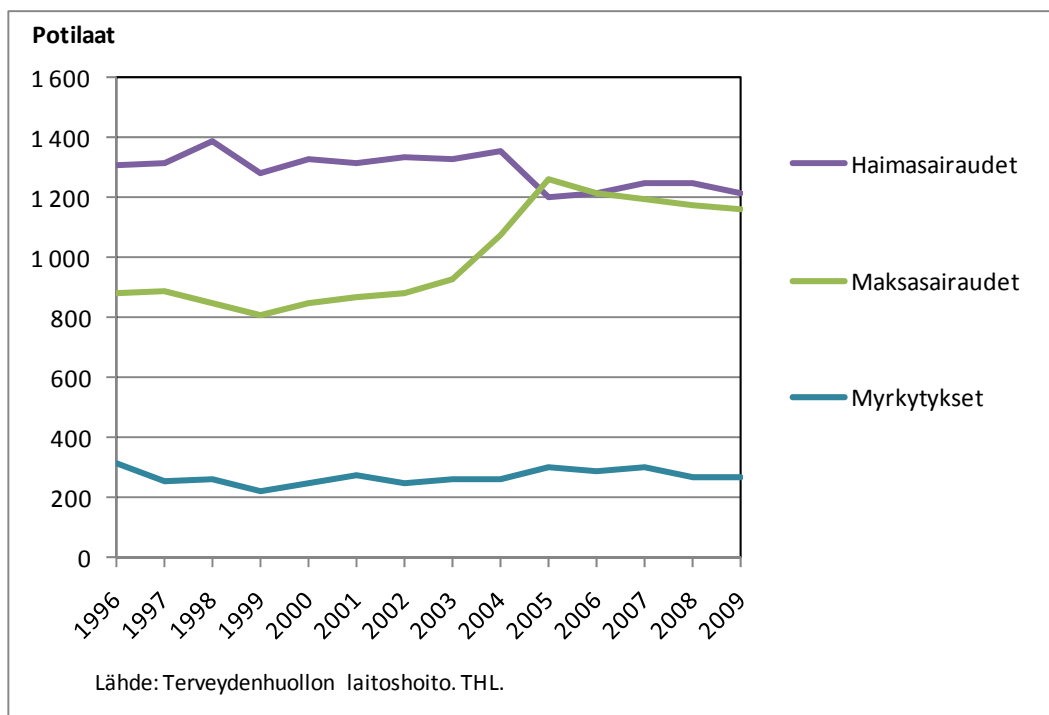

Alkoholien käytön aiheuttamien maksasairauksien määrä on ollut kasvussa lähes koko tarkastelujakson ajan sekä miehillä että naisilla. Vuonna 2009 alkoholimaksasairaus oli päädiagnoosina 1 160 miehellä, ja niiden määrä väheni reilun prosentin verran edelliseen vuoteen.

verrattuna. Vuodesta 1996 lähtien miesten alkoholimaksasairauspäädiagnoosit ovat lisääntyneet lähes 32 prosenttia. Naisilla alkoholimaksasairaus oli päädiagnoosina 405:llä vuonna 2009, mikä on yli 15 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Naisten alkoholimaksasairauspäädiagnoosit ovat lisääntyneet 35 prosenttia vuodesta 1996 lähtien. (Kuvio 10 ja 11; liitetaulukko 6.)

Myös alkoholimaksasairauksien hoitojaksojen määrä on kasvanut. Vuonna 2009 alkoholimaksasairauksien hoitojaksoja oli miehillä 2 306, ja niiden määrä on kasvanut vuodesta 1996 lähtien lähes 50 prosenttia. Naisilla alkoholimaksasairauksien hoitojaksoja oli 954 vuonna 2009. Niiden määrä on kasvanut vuodesta 1996 lähtien 86 prosenttia.

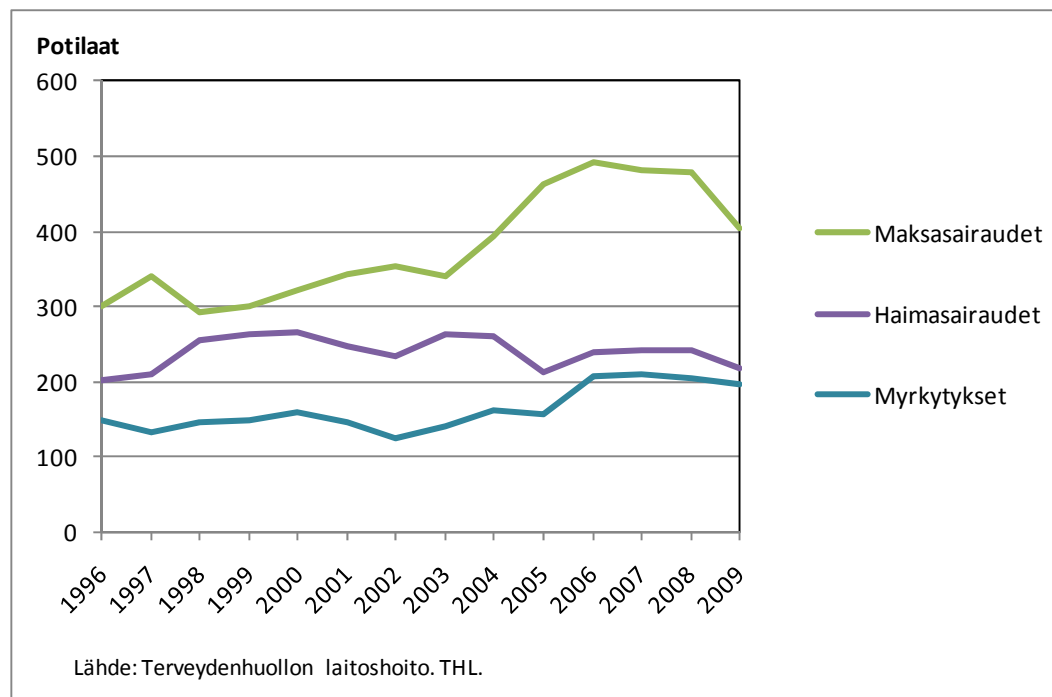
Kuvio 10. Miesten yleisimmät alkoholisairaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla päädiagnoosin mukaan 1996–2009

Alkoholihaimasairaus oli päädiagnoosina 1 250 miehellä ja 217 naisella vuonna 2009. Miesten alkoholihaimasairauksien määrä on laskenut 7 prosenttia vuosien 1996 ja 2009 välillä, mutta naisilla vastaavien sairauksien määrä on kasvanut lähes 7 prosenttia. Naisten alkoholihaimasairauksien määrä laski noin 10 prosenttia vuonna 2009 vuoteen 2008 verrattuna. (Kuvio 10 ja 11; liitetaulukko 7.)

Alkoholihaimasairauksien hoitojaksoja oli miehillä 1 765 vuonna 2009. Vuodesta 1996 lähtien miesten alkoholihaimasairauksien hoitojaksojen määrä on laskenut reilut 3 prosenttia. Naisilla alkoholihaimasairauksien hoitojaksoja oli 290 vuonna 2009, ja niiden määrä laski lähes 15 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoteen 1996 verrattuna naisten hoitojaksot ovat lisääntyneet noin kahdeksan prosenttia.

Kuvio 11. Naisten yleisimmät alkoholisairaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla päädiagnoosin mukaan 1996–2009

Alkoholimyrkytys oli päädiagnoosina 271 miehellä ja 197 naisella vuonna 2009. Miesten alkoholimyrkytykset ovat vähentyneet lähes 15 prosenttia vuodesta 1996 lähtien, mutta naisten alkoholimyrkytykset ovat lisääntyneet noin 33 prosenttia vastaavana aikana. Etenkin nuorten tyttöjen sairaalahoitoa vaativat alkoholimyrkytykset ovat lisääntyneet. (Kuviot 10 ja 11.) Vuosien 1996 ja 2009 välillä alle 15-vuotiaiden tyttöjen alkoholimyrkytysten määrä on kasvanut yli 70 prosenttia. Vuonna 2009 alkoholimyrkytyksen vuoksi hoidetuista alle 15-vuotiaista tyttöjä oli 58 prosenttia.

Alkoholimyrkytykseen liittyviä hoitojaksoja oli miehillä 291 vuonna 2009. Vuodesta 1996 lähtien miesten alkoholimyrkytysten hoitojaksot ovat vähentyneet lähes 19 prosenttia. Sen sijaan naisten alkoholimyrkytyksiin liittyvien hoitojaksojen määrä on kasvanut vuodesta 1996 lähtien lähes 30 prosenttia. Vuonna 2009 naisilla oli 208 alkoholimyrkytysten hoitojaksoa.

Keski-ikäiset eniten hoidettavana alkoholisairauksien vuoksi

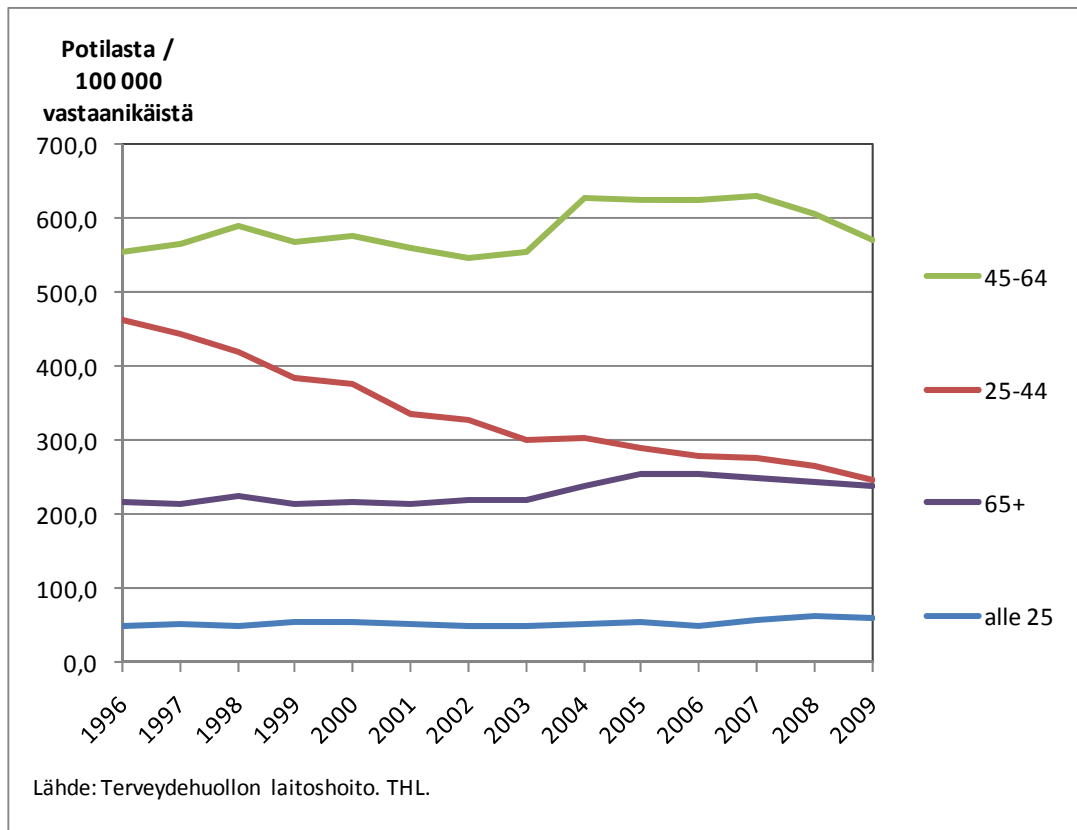
Enemmistö alkoholisairauksien vuoksi terveydenhuollon vuodeosastoilla hoidetuista on keski-ikäisiä tai sitä vanhempia. Vuonna 2009 jonkin alkoholisairauden vuoksi hoidetuista potilaista 45-vuotiaita tai sitä vanhempia oli noin 72 prosenttia.

Alkoholisairauden vuoksi hoidossa olleiden keskiarvoikä oli 50,9 vuotta vuonna 2009. Potilaiden keskimääräinen ikä on noussut lähes viidellä vuodella vuodesta 1996 lähtien. Vuonna 1996 alkoholisairauspotilaiden keskiarvoikä oli 46,1 vuotta.

Vuonna 2009 terveydenhuollon vuodeosastoilla 45–64-vuotiaille kirjattiin 571,4 alkoholisairauspäädiagnoosia sataatuhatta vastaavanikäistä kohti. Vuosien 1996–2009 välillä ikäryhmän väestöön suhteutettu alkoholisairauspäädiagnoosien määrä on kasvanut noin 3

prosenttia. (Kuvio 12; liitetaulukot 3 ja 7.) 45–64-vuotiaiden yleisimmät alkoholisairauspäädiagnoosit terveydenhuollon vuodeosastoilla ovat alkohol in aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt sekä alkoholimaksasairaudet (taulukko 1).

Kuvio 12. Alkoholisairauden vuoksi hoidetut potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmittäin 100 000 vastaavanikäistä kohti 1996–2009, päädiagnoosit

65-vuotiaiden ja sitä vanhempien alkoholisairauspäädiagnoosien määrä on kasvanut. Vuonna 2009 65-vuotiaille tai sitä vanhemmalle kirjattiin 238,0 alkoholisairauspäädiagnoosia sataatuhatta vastaavanikäistä kohti. Alkoholisairauksien väestöön suhteutettu määrä ikäryhmällä on kasvanut tarkastelujakson aikana noin 10 prosenttia. (Kuvio 12; liitetaulukot 3 ja 7.) 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien yleisimmät alkoholisairauspäädiagnoosit terveydenhuollon vuodeosastoilla on alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt sekä alkoholimaksasairaudet (taulukko 1.)

Vuonna 2009 alle 25-vuotiaille kirjattiin 59,8 alkoholisairauspäädiagnoosia sataatuhatta vastaavanikäistä kohti, mikä on lähes 20 prosenttia enemmän kuin vuonna 1996 (kuvio 12; liitetaulukot 3 ja 7). Alle 25-vuotiaita hoidetaan terveydenhuollon vuodeosastoilla yleisimmin alkoholin aiheuttaman elimellisen aivo-oireyhtymän ja käyttäytymisen häiriön sekä alkoholimyrkytyksen vuoksi (taulukko 1.).

Taulukko 1. Yleisimmät alkoholisairaudet terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmittäin 2009, päädiagnoosit

Ikäryhmä	Elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt			
	Maksasairaudet	Haimasairaudet	Myrkytykset	
alle 25	540	2	51	315
25-44	2 658	193	486	73
45-64	6 915	1 066	824	72
65+	1 682	304	73	8

Toisin kuin muissa ikäryhmissä, 25–44-vuotiaiden alkoholisairauspäädiagnoosit ovat vähentyneet, kun tarkastellaan kehitystä vuodesta 1996 lähtien. Vuonna 2009 ikäryhmään kuuluville kirjattiin terveydenhuollon vuodeosastoilla 246,3 alkoholisairauspäädiagnoosia sataatuhatta vastaavanikäistä kohti. Alkoholisairauspäädiagnoosien määrä on vähentynyt tarkastelujakson aikana noin 47 prosenttia. (Kuvio 12; liitetaulukot 3 ja 7.) Yleisimmät alkoholisairauspäädiagnoosit 25–44-vuotiailla ovat alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt sekä alkoholihaimasairaudet (taulukko 1).

Alkoholisairaudet erikoissairaanhoidon avohoidossa

Vuonna 2009 erikoissairaanhoidon avohoidossa hoidettiin 14 314 potilasta, joilla oli jokin alkoholisairaus päädiagnoosina. Edelliseen vuoteen verrattuna potilaiden määrä laski noin 5 prosenttia. Koska kaikki sairaalat eivät ole aiemmin kirjanneet kattavasti diagnooseja avohoidon käyntitietoihin, aikasarjavertailua ei voi tehdä.

Alkoholisairauspotilailla oli 25 878 käyntiä vuonna 2009. Vuoteen 2008 verrattuna käyntien määrä laski hieman yli 2 prosenttia vuonna 2009.

Yleisimmät alkoholisairausdiagnoosit erikoissairaanhoidon avohoidossa olivat samat kuin terveydenhuollon vuodeosastoilla. Yleisin oli alkoholin aiheuttama elimellinen aivo-oireyhtymä tai käyttäytymishäiriö, joka oli päädiagnoosina 9 994 potilaalla vuonna 2009. Alkoholin aiheuttama maksasairaus oli päädiagnoosina 1 828 potilaalla, ja alkoholihaimasairaus 1 365 potilaalla. Alkoholimyrkytys oli päädiagnoosina 536 potilaalla. (Liitetaulukko 11.)

Kuten vuodeosastohoidossa, myös erikoissairaanhoidon avohoidossa alkoholisairauden vuoksi hoidetut ovat useimmiten miehiä. Vuonna 2009 alkoholisairaus oli päädiagnoosina 10 324 miehellä ja 3 990 naisella erikoissairaanhoidon avohoidossa, eli miesten osuus oli noin 72 prosenttia. Erikoissairaanhoidon avohoidon käyntejä alkoholisairauden vuoksi kertyi miehille 18 119 ja naisille 7 759 vuonna 2009. (Liitetaulukko 11.)

Erikoissairaanhoidon avohoidossa alkoholisairauden vuoksi hoidettujen ikäkeskiarvo oli 46,2 vuotta vuonna 2009, eli avohoidon potilaat olivat keskimäärin hieman nuorempia kuin vuodeosastohoidossa olleet. Vuonna 1998 erikoissairaanhoidon avohoidon potilaiden iän keskiarvo oli 43,7 vuotta, joten keskimääräinen ikä on noussut myös avohoidossa.

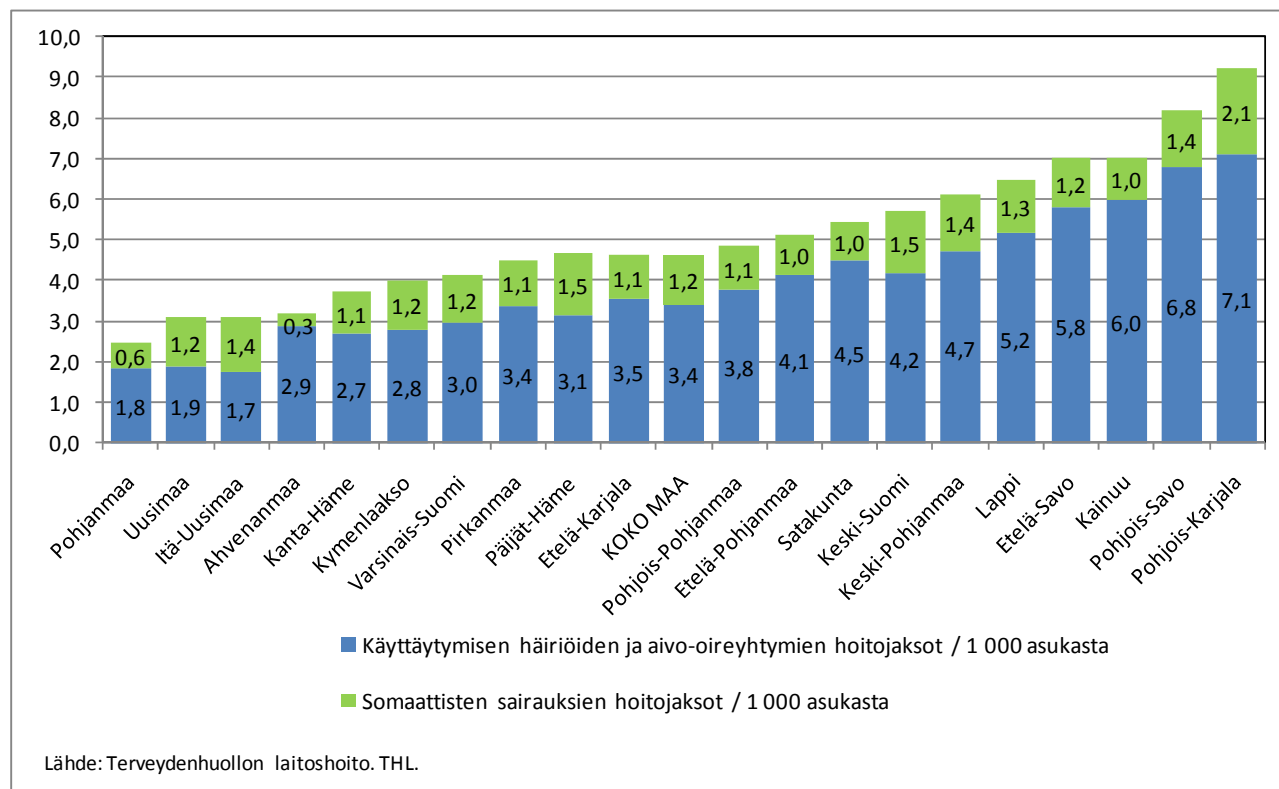
Alkoholisairauksien alueellinen tarkastelu

Alkoholin käytöstä aiheutuvia sairauksia voidaan hoitaa sekä terveydenhuollon vuodeosastoilla että päihdehuoltoon erikoistuneissa katkaisu- ja kuntoutuslaitoksissa. Päihdehuollon laitoksissa hoidetaan alkoholin aiheuttamia käyttäytymishäiriöitä, useimmiten alkoholiriippuvuutta. Alkoholisairauksien hoito voi vaihdella alueellisesti sen mukaan, millainen päihdepalvelujärjestelmä kussakin kunnassa tai kuntayhtymässä on. Siten niissä kunnissa, joissa on katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitoksia tai jotka ostavat palveluja näiltä laitoksilta, alkoholisairauksien hoito terveydenhuollossa painottuu todennäköisesti enemmän somaattisiin (elimellisiin) sairauksiin, kuten maksa- ja haimatulehdusten hoitoon.

Tilastoja tarkastellessa on huomioitava, että päihdehuollon katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitoksista ei ole mahdollista kattavasti saada tarkkaa, päihteen mukaan eriteltyä tietoa. Näin ollen tiedot sisältävät myös muun päihteen kuin alkoholin vuoksi hoidossa olevat. Arviolta noin 80 prosentin päihdehuollon laitosten asiakkaista on hoidossa alkoholin gelman vuoksi. Päihdehuollon tietoja voikin pitää vain suuntaa-antavina, kun niitä verrataan sairaalahoitotietoihin.

Vuonna 2009 alkoholisairauksien **vuodeosastohoidon hoitojaksojen** määrä tuhanta asukasta kohti oli koko maassa 4,6. Hoidettuja potilaita oli 2,8 tuhanta asukasta kohti. Maakunnittain tarkasteltuna alkoholisairauksia hoidettiin eniten sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla Pohjois-Karjalassa (9,2 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti) ja Pohjois-Savossa (8,2 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti). Pohjanmaalla ja Uudellamaalla alkoholisairauksia hoidettiin terveydenhuollon vuodeosastoilla vähiten (2,5 ja 3,2 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti). (Kuvio 13; liitetaulukko 8b.)

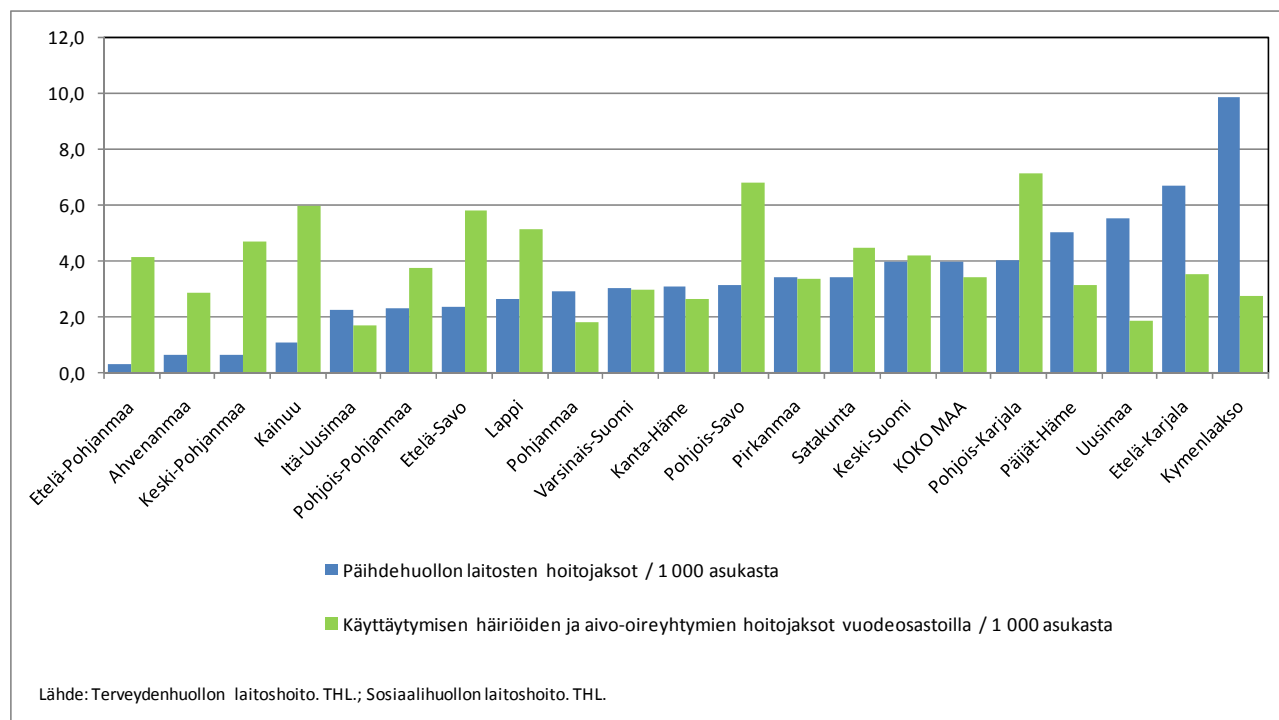
Kuvio 13. Alkoholin aiheuttamien käyttäytymisen häiriöiden ja aivo-oireyhtymien sekä somaattisten sairauksien hoitojaksot vuodeosastoilla 1 000 asukasta kohti maakunnittain 2009

Suurin osa vuodeosastoilla hoidetuista alkoholisairauksista liittyy alkoholin aiheuttamiin käyttäytymishäiriöihin ja elimellisiin aivo-oireyhtymiin (ICD-koodiluokka F10). Keskimäärin näitä hoitojaksoja on noin 75 prosenttia kaikista alkoholisairauksiin liittyvistä hoitojaksoista. Koko maassa alkoholin käyttöön liittyviä käyttäytymishäiriöitä ja aivo-oireyhtymiä hoidettiin terveydenhuollon vuodeosastoilla keskimäärin 3,4 hoitojaksoa tuhatta asukasta kohti. Maakunnittain tarkasteltuna keskimääräistä enemmän hoitojaksoja kirjattiin Pohjois-Karjalassa (7,1 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti) ja Pohjois-Savossa (6,8 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti). Keskiarvoa selvästi vähemmän hoitojaksoja oli Itä-Uudellamaalla (1,7 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti) ja Pohjanmaalla (1,8 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti). (Kuvio 13; liitetaulukko 9.)

Alkoholin aiheuttamia käyttäytymishäiriöitä voidaan hoitaa myös **päihdehuollon katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitoksissa**. Tällöin ne eivät kuormita terveydenhuollon vuodeosastoja. Vaikka päihdehuollosta ei ole kattavasti saatavissa tarkkoja alkoholiongelmien hoitoa koskevia tietoja, voidaan lukuja pitää suuntaa-antavina alkoholiriippuvuuden hoidon osalta. On nähtävissä joitain alueellisia eroja siinä, hoidetaanko alkoholin aiheuttamia käyttäytymishäiriöitä terveydenhuollon vuodeosastoilla vai päihdehuollon laitoksissa. Asukaslukuun suhteutettuna Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Ahvenanmaalla hoito painottuu terveydenhuollon vuodeosastoille ja päihdehuollon laitosten palveluita käytetään vain vähän. Sen sijaan Kymenlaaksossa, Uudellamaalla, Etelä-Karjalassa ja Päijät-Hämeessä hoito painottuu enemmän päihdehuollon laitoksiin. (Kuvio 14; liitetaulukot 9 ja 10b.)

Kuvio 14. Sairaaloiden vuodeosastojen alkoholin aiheuttamien käyttäytymishäiriöiden ja aivo-oireyhtymien (F10) hoitojaksot sekä päihdehuollon katkaisuhuolto- ja kuntoutuslaitosten hoitojaksot 1 000 asukasta kohti koko maassa ja maakunnissa 2009

Alkoholin aiheuttamia somaattisia sairauksia, kuten alkoholimaksakirrooseja, alkoholihaimatulehduksia ja alkoholimyrkyt, yksiä hoidettiin terveydenhuollon vuodeosastoilla keskimäärin 1,2 hoitojakson verran tuhatta asukasta kohti koko maassa. Somaattisia alkoholisairauksia kirjattiin keskimääräistä enemmän Pohjois-Karjalassa (2,1 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti) sekä Päijät-Hämeessä ja Keski-Suomessa (kummassakin 1,5 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti). Keskimääräistä vähemmän somaattisia alkoholisairauksia oli Ahvenanmaalla (0,3 hoitojaksoa 1 000 asukasta kohti) ja Pohjanmaalla (0,6 hoitojaksoa). (Kuvio 13; liitetaulukko 9.)

Käsitteet ja määritelmät

Alkoholi: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 prosenttia etyylialkoholia.

Alkoholisairaus: ICD-10 tautiluokitusjärjestelmässä määritelty alkoholin käytön aiheuttamat sairaudet ja alkoholien myrkyvaikutukset, tarkempi erittely alla:

E24.4	Alkoholin aiheuttama näennäinen Cushingin oireyhtymä
E52	Niasiininpuute (pellagra)
F10	Alkoholin aiheuttamat mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt
F10.0	Alkoholin käytön aiheuttama akuutti päihtymystila
F10.1	Alkoholin haitallinen käyttö
F10.2	Alkoholiriippuvuus
F10.3	Alkoholin käytön aiheuttamat vieroitusoireet
F10.4	Alkoholin käytön aiheuttamat vieroitusoireet ja sekavuustila (delirium)
F10.5	Alkoholin käytön aiheuttama psykoottinen häiriö
F10.6	Alkoholin käytön aiheuttama amnestinen oireyhtymä
F10.7	Alkoholin käytön aiheuttama jännöstilana esiintyvä tai viivästynyt psykoottinen häiriö
F10.8	Alkoholin käytön aiheuttama muu elimellinen aivo-oireyhtymä tai käyttäytymisen häiriö
F10.9	Alkoholin käytön aiheuttama määrittämätön elimellinen aivo-oireyhtymä tai käyttäytymisen häiriö
G31.2	Alkoholin aiheuttama hermoston rappeutuminen
G62.1	Alkoholin käyttöön liittyvä monihermosairaus
G72.1	Alkoholin käyttöön liittyvä lihassairaus
I42.6	Alkoholisydänlihassairaus
K29.2	Alkoholin aiheuttama mahatulehdus
K70	Alkoholin aiheuttama maksasairaus
K70.0	Alkoholirasvamaksa
K70.1	Alkoholimaksatulehdus
K70.2	Alkoholin aiheuttama maksafibroosi ja -skleroosi
K70.3	Alkoholin aiheuttama maksakirroosi
K70.4	Alkoholin aiheuttama maksan vajaatoiminta
K70.9	Määrittämätön alkoholin aiheuttama maksatulehdus
K86.00	Alkoholin aiheuttama haimatulehdus, akuutti vaihe
K86.01	Alkoholin aiheuttaman (toistuvan) haimatulehduksen jälkitila
K86.08	Alkoholin aiheuttama pitkäaikainen haimatulehdus
O35.4	Äidin hoito raskauden aikana hänen alkoholin väärinkäyttönsä aiheuttaman (epäillyn) sikiövaurion vuoksi
P04.3	Äidin alkoholin käytön vaikutus sikiöön ja vastasyntyneeseen
Q86.0	Dysmorfinen fetaalialkoholioireyhtymä
R78.0	Etanolin esiintyminen veressä
T51	Alkoholien myrkyvaikutukset
Z50.2	Alkoholin väärinkäyttäjän kuntoutus
Z71.4	Alkoholin väärinkäyttöön liittyvä neuvonta
Z72.1	Alkoholin käyttö

Erikoissairaanhoidon avohoito: Erikoissairaanhoito on terveydenhuollon organisaatiotaso, jonka yksiköissä annetaan pääasiallisesti erikoislääkäritasoisia hoitoa. Avohoito tarkoittaa tässä potilaan

käyntiä sairaalan poliklinikalla, kliinisellä vastaanotolla, vuodeosastolla tai psykiatrian päiväsairaalassa.

ICD-10 luokitusjärjestelmä: Kansainvälinen, WHO:n kehittämä tautiluokitusjärjestelmä. ICD-10 on ollut Suomessa käytössä vuodesta 1996 alkaen. Vuosina 1987–1995 käytettiin ICD-9:ää. Vuosina 1969–1986 käytössä oli ICD-8.

Hoitojakso: Hoitojaksoihin lasketaan tilastovuonna 31.12. mennessä päättyneet hoitojaksot ja tilastovuoden aikana alkaneet hoitojaksot.

Hoitovuorokausi: Hoitovuorokausien määrä tilastovuoden aikana 31.12. mennessä.

Potilas: Terveystenhuollon asiakas, joka on kirjattu terveydenhuollon hoitoilmoitusjärjestelmään.

Päihdehuollon laitos: Kelan kuntoutusrahaan oikeuttava päihdehuollon katkaisuhoido- tai kuntoutuslaitos.

Terveystenhuollon vuodeosasto: Erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon vuodeosasto.

Vård på grund av alkoholsjukdomar inom hälso- och sjukvården 2009

12.1.2011

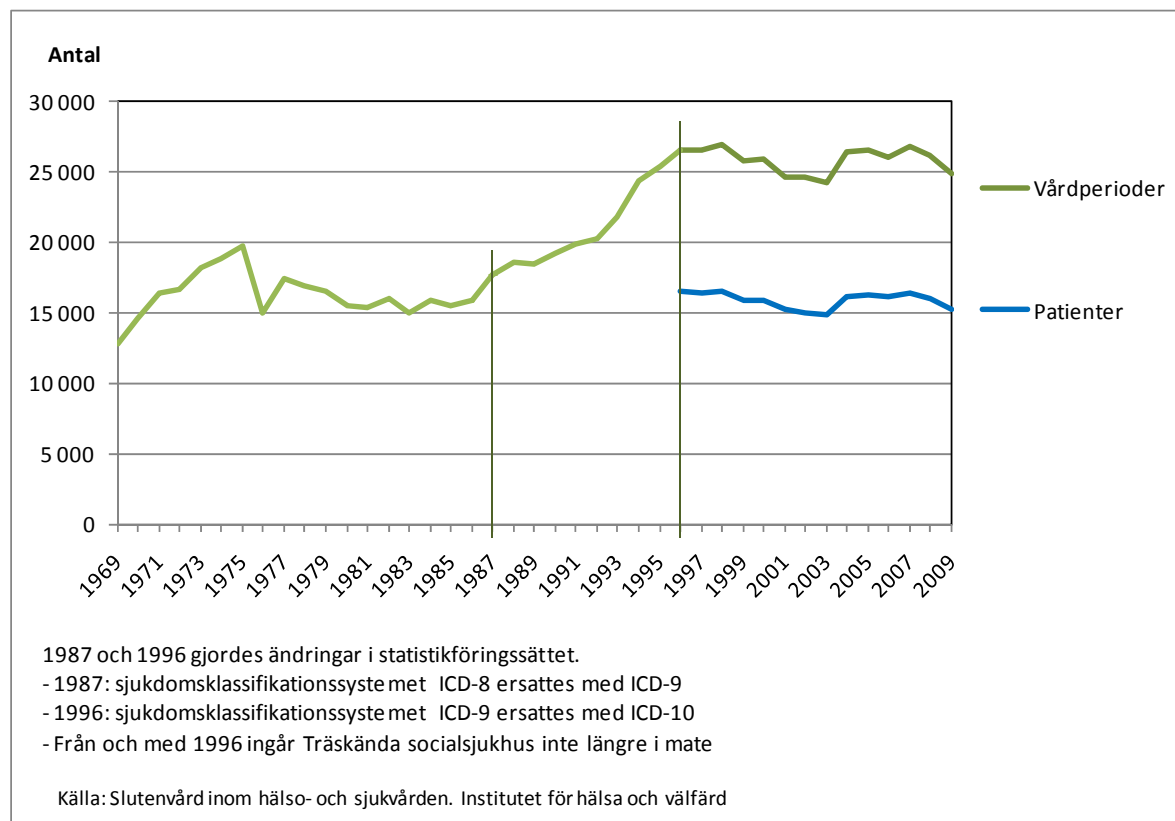
Inom hälso- och sjukvården behandlades under 2009 färre fall av alkoholsjukdomar än året innan. Antalet patienter som fick vård på grund av alkoholsjukdomar på någon vårdavdelning inom hälso- och sjukvården minskade med 6,1 procent till cirka 15 200 patienter. Också antalet vårdperioder och vård dagar minskade. I öppen vården inom den specialiserade sjukvården uppgick antalet patienter med alkoholsjukdom till 14 300 år 2009, vilket är cirka fem procent mindre än föregående år. Sedan 1996 har antalet vårdade patienter med alkoholsjukdom som huvuddiagnos minskat med över sju procent. Mellan 1996 och 2009 har också antalet alkoholrelaterade vårdperioder och vård dagar minskat.

År 2009 hade 5 920 patienter alkoholsjukdom som bidiagnos. Sedan 1996 har antalet fall med alkoholsjukdom som bidiagnos ökat praktiskt taget varje år. Under hela granskningsperioden har också antalet vårdperioder och vård dagar för vilka alkoholsjukdom registrerats som bidiagnos ökat.

Sjukdomar som orsakats av alkohol förekommer i högre grad hos män. Under 2009 utgjorde männen cirka 78 procent av dem som fick vård på grund av alkoholsjukdomar. Majoriteten av dem som vårdades för alkoholsjukdom på någon vårdavdelning inom hälso- och sjukvården var i medelåldern eller äldre.

En granskning enligt länsdata visar att av de patienter som vårdades för alkoholsjukdom på en vårdavdelning inom hälso- och sjukvården fanns flest i Norra Karelen och Norra Savolax. Vårdavdelningarna i Österbotten och Nyland hade det minsta antalet patienter med alkoholsjukdom.

Figur 1. Antal alkoholrelaterade vårdperioder och patienter med alkoholsjukdom 1996–2009, huvuddiagnoser

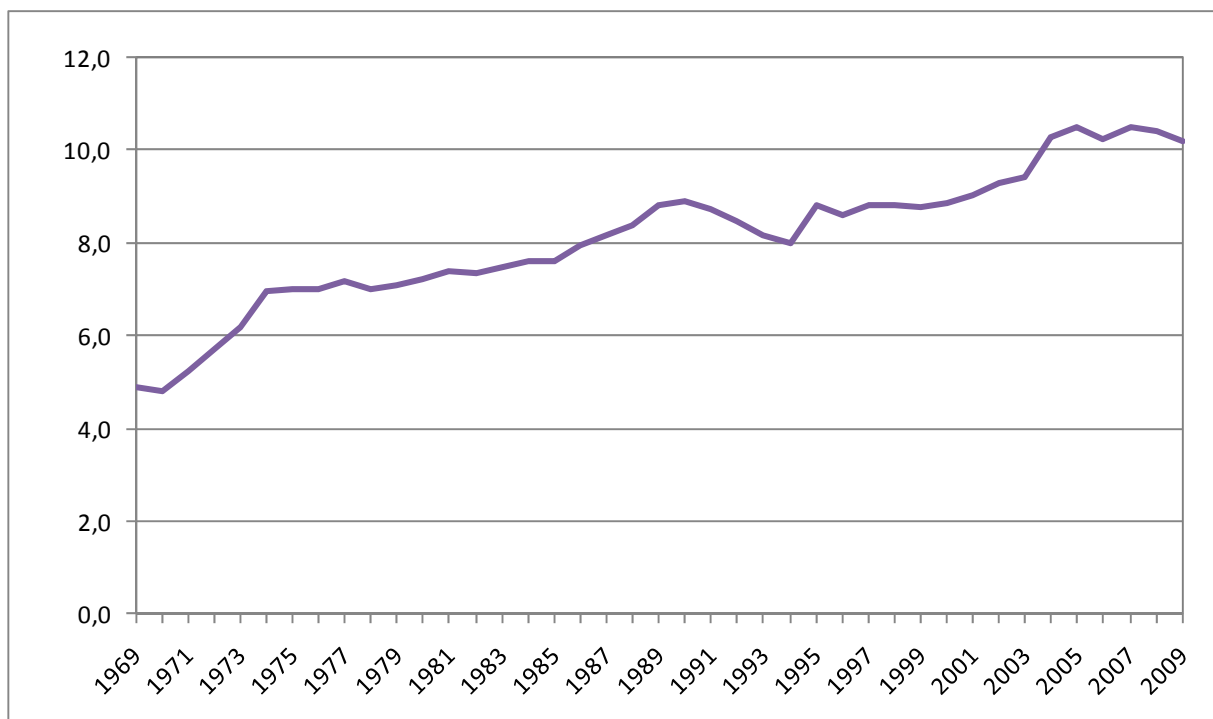
Inledning

Alkoholsjukdomar kallas en grupp av olika sjukdomar som man på baser av studier eller praktiskt och kliniskt läkararbete vet beror på alkohol. Alkoholmissbruk kan skada inre organ (t.ex. alkoholcirros) och hjärna (t.ex. alkoholdemens) samt orsaka beteendestörningar (t.ex. alkoholpsykos). Behandlingen av alkoholsjukdomar belastar hälso- och sjukvårdssystemet och sjukdomarna leder till förtida död. Sedan 2005 har alkoholsjukdomar och alkoholförgiftningar varit den vanligaste dödsorsaken bland män och kvinnor i arbetsför ålder (15–64 år). De sjukdomar som behandlas i statistikrapporten specificeras närmare i avsnittet Begrepp och definitioner.

I statistikrapporten granskas alkoholorsakade sjukdomar dels på vårdavdelningarna inom den specialiserade sjukvården och primärvården, dels i öppenvården inom den specialiserade sjukvården. Hur antalet fall av alkoholsjukdomar har utvecklats mellan 1996 och 2009 granskas utifrån såväl patienter som vårdperioder. Vissa alkoholsjukdomar, såsom alkoholberoende, kan också behandlas vid institutioner för avgiftning och rehabilitering inom socialvården och i öppenvården för missbrukare. Från dessa är det dock ännu inte möjligt att få heltäckande statistiska uppgifter specificerade enligt missbruksmedel. En närmare beskrivning av det material och de metoder som har använts finns i statistikrapportens kvalitetsbeskrivning i avsnittet Metodbeskrivning av statistikundersökningen.

Den ökade totalkonsumtionen av alkohol är knuten till ökningen av alkoholrelaterade skador, såsom alkoholsjukdomar. Alkoholkonsumtionen i Finland har ökat på 2000-talet, framför allt efter sänkningen av alkoholskatten 2004. Samma år avskaffades de kvantitativa begränsningarna för skattefri införsel av alkohol som införs av passagerare som anländer till Finland från andra EU-länder, och Estland, som har en längre prisnivå på alkohol än Finland, anslöts till EU. Höjningarna av alkoholskatten 2008 och 2009 har dämpat ökningen av alkoholkonsumtionen, som nu har sjunkit något. Konsumtionen är dock historiskt sett hög: 2009 var konsumtionen 10,2 liter hundra procentig alkohol per invånare. (Figur 2)

Figur 2. Totalkonsumtion av alkohol, liter 100-procentig alkohol per invånare 1969–2009

Vissa uppgifter i statistikrapporten om missbrukssjukdomar finns i Statistik- och indikatorbanken SOTKANet på adressen www.sotkanet.fi. Uppgifterna i SOTKANet kan granskas på kommun nivå och för större områden.

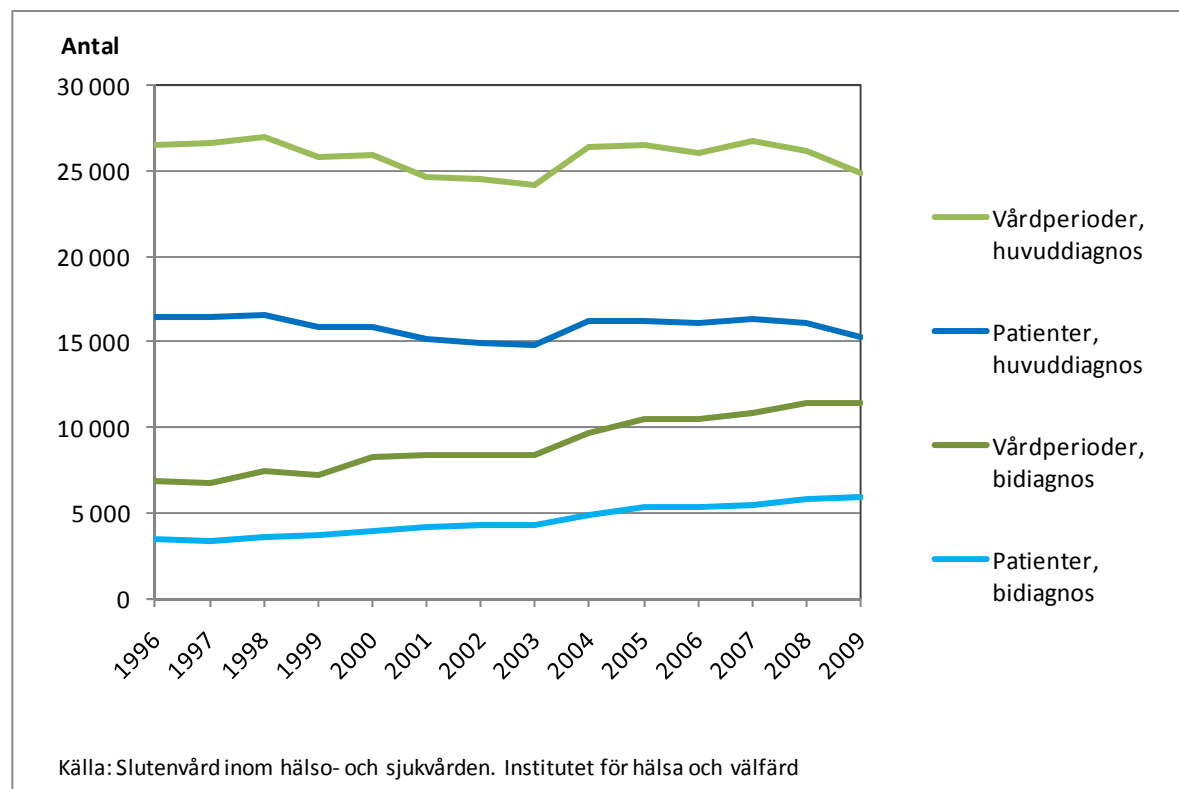
Vården på grund av alkoholsjukdomar på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården

På sjukhusens och hälsovårdscentralernas vårdavdelningar vårdades 2009 sammanlagt 15 231 patienter med alkoholsjukdom som huvuddiagnos. Motsvarande antal registrerade vårdperioder var 24 843 och vård dagar 204 100. De patienter som fick vård på grund av en alkoholsjukdom utgjorde 75 procent av alla patienter som vårdades för någon missbrukssjukdom. Om man ser till huvuddiagnosen utgjorde vårdperioderna orsakade av alkoholsjukdomar cirka två procent av alla vårdperioder inom sjukhusvården 2009. Enligt en granskning grundad på vård dagarna uppgick andelen alkoholsjukdomar till cirka 1,7 procent av alla vård dagar inom sjukhusvården.

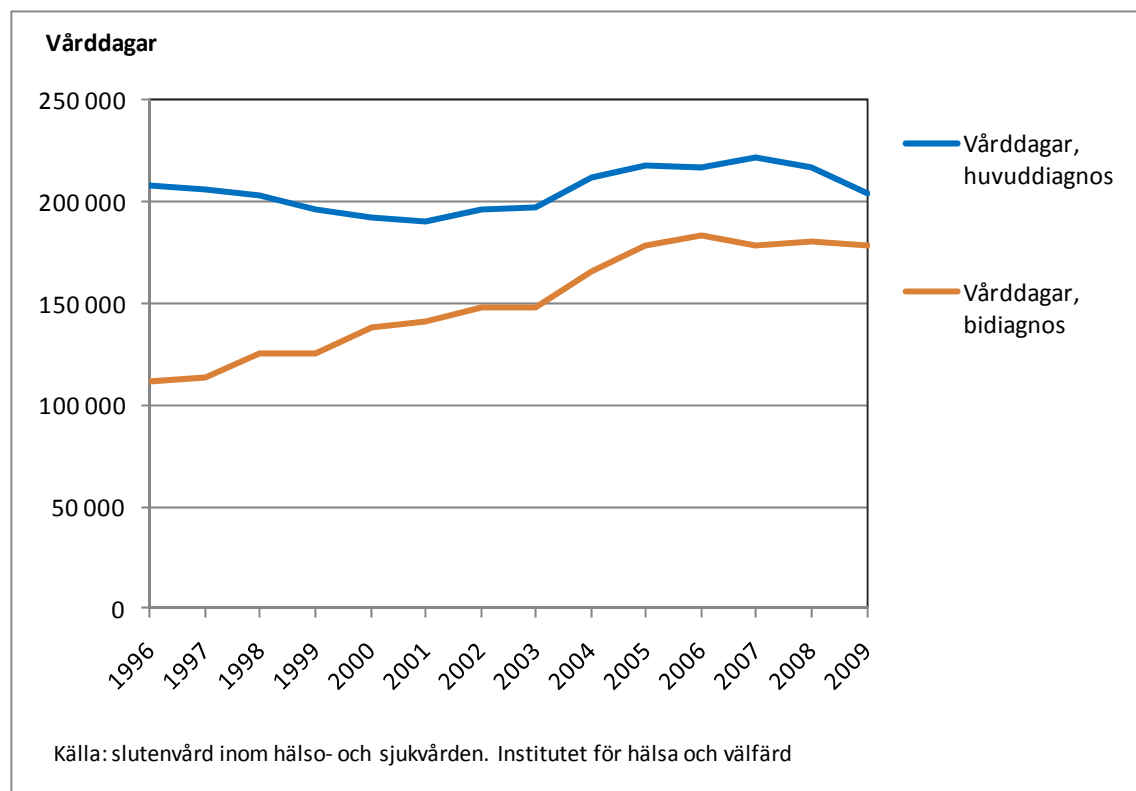
Enligt alla mätare minskade vården på grund av alkoholsjukdomar på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 2009. Likaså minskade antalet patienter, vårdperioder och vård dagar. Antalet patienter som sökte vård på grund av alkoholsjukdomar minskade från cirka 16 000 till 15 200, dvs. 6,1 procent. Antalet vårdperioder minskade med fem procent och antalet vård dagar från cirka 216 600 till cirka 204 100, dvs. 6,3 procent. (Figur 3 och 4; tabellbilaga 1)

Mellan 1996 och 2009 minskade antalet vårdade patienter med alkoholsjukdom som huvuddiagnos med 1 260 patienter, dvs. med över sju procent. Patientantalet var lägst 2009 (14 807 patienter), men ökade sedan under några års tid. Ökningen av alkoholkonsumtionen under 2004–2007 bidrog för sin del sannolikt till att antalet patienter med alkoholsjukdom ökade under samma period. Antalet patienter med alkoholsjukdom började åter sjunka 2008, samtidigt som alkoholkonsumtionen började sjunka. (Figur 2 och 3; tabellbilaga 1)

Figur 3. Antal alkoholrelaterade vårdperioder och patienter med alkoholsjukdom enligt huvuddiagnos och bidiagnos 1996–2009

Figur 4. Antal vård dagar på grund av alkoholsjukdomar enligt huvuddiagnos och bidiagnos 1996–2009

År 2009 hade 5 920 patienter alkoholsjukdom som bidiagnos. I motsats till vad som är fallet när alkoholsjukdom anges som huvuddiagnos har antalet patienter med alkoholsjukdom som bidiagnos ökat under hela granskningsperioden. Sedan 1996 har fallen med alkoholsjukdom som bidiagnos ökat med över 73 procent. (Figur 3; tabellbilaga 1)

Mellan 1996 och 2009 minskade antalet vårdperioder som orsakats av alkoholsjukdomar granskade enligt huvuddiagnos från 26 492 till 24 843 vårdperioder, dvs. med över 1 600 vårdperioder och 6,2 procent. Likaså minskade antalet vård dagar orsakade av alkoholsjukdomar med cirka 67 000 vård dagar och 1,7 procent. Däremot ökade antalet vårdperioder och vård dagar för vilka alkoholsjukdom anges som bidiagnos under hela granskningsperioden.

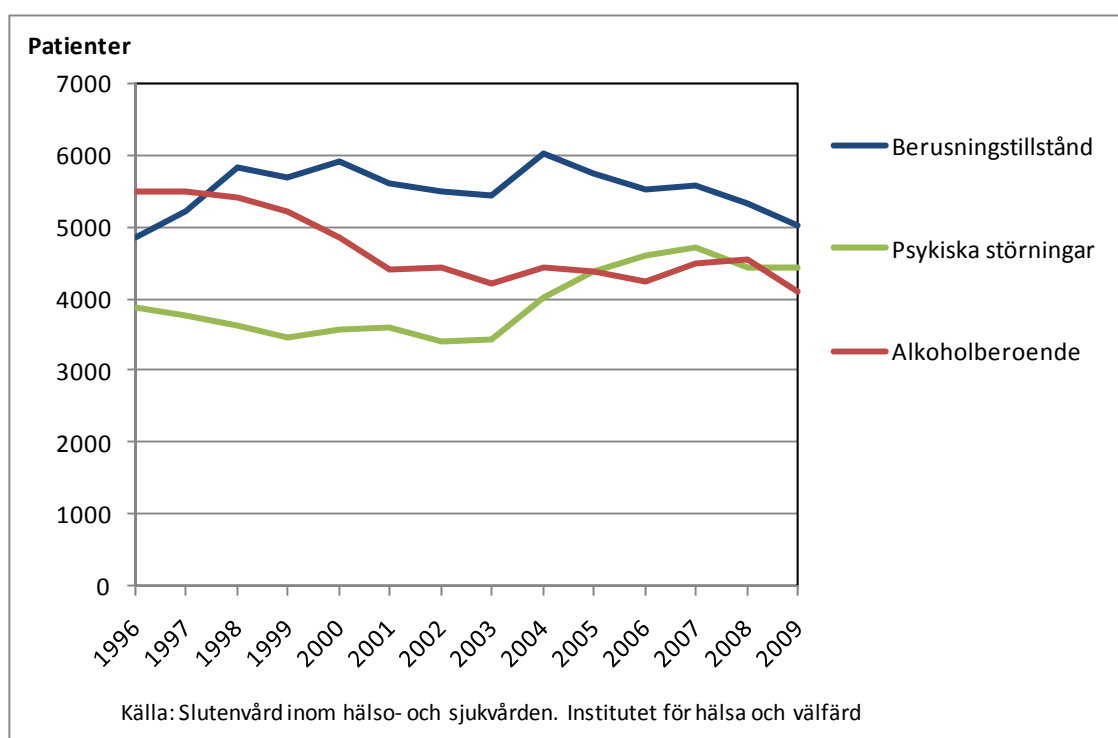
De vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården

Majoriteten av de alkoholsjukdomar som behandlades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården utgjordes av beteendestörningar och psykiska störningar orsakade av alkohol (ICD-10, diagnoskod F10). År 2009 angavs någon av de huvuddiagnoser som ingår i denna diagnosgrupp för 11 795 patienter. Jämfört med 1996 hade antalet patienter sjunkit med 5,5 procent. I jämförelse med 2008 var minskningen drygt 5 procent. Antalet patienter var dock lägst 2003 (11 412 patienter) och efter det vände trenden åter uppåt. (Tabellbilaga 1.) Cirka 75 procent av patienterna med alkoholsjukdom som huvuddiagnos fick vård för psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol. Denna andel har varit i det närmaste oförändrad under de tio senaste åren.

Alkoholutlösta beteendestörningar och psykiska störningar kan indelas i tre grupper: berusningstillstånd orsakade av alkohol (ICD-10 kod F10.0–10.1), alkoholberoende (F10.2) och psykiska störningar och andra beteendestörningar orsakade av alkohol (F10.3–10.9). År 2009

hade 5 004 patienter berusningstillstånd orsakat av alkohol, 4 110 patienter alkoholberoende och 4 432 patienter alkoholutlösta psykiska störningar som huvuddiagnos. Sedan 1996 har andelen patienter som vårdats för psykiska störningar stigit med närmare 15 procent och andelen patienter som vårdats för berusningstillstånd orsakade av alkohol med över tre procent. Däremot har andelen vårdade patienter med alkoholberoende sjunkit med över 25 procent. Jämfört med 2008 sjönk andelen patienter i alla de ovannämnda grupperna 2009. (Figur 5; tabellbilaga 6)

Figur 5. Patienter med alkoholorsakat berusningstillstånd, alkoholberoende eller alkoholutlösta beteendestörningar eller psykiska störningar som huvuddiagnos 1996–2009

Sedan 2005 är alkoholorsakade leversjukdomar den näst vanligaste huvuddiagnosen bland alkoholsjukdomar på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården. År 2009 fick 1 565 patienter diagnosen alkoholorsakad leversjukdom som huvuddiagnos. Jämfört med året innan minskade andelen med drygt fem procent. Sedan 1996 har andelen patienter som vårdats för leversjukdomar ökat med över 32 procent. (Figur 6; tabellbilaga 6)

År 2009 uppgick vårdperioderna för patienter med alkoholorsakad leversjukdom som huvuddiagnos till 3 251. I jämförelse med året innan var antalet i stort sett oförändrat. Sedan 1996 har vårdperioderna för patienter med alkoholorsakad leversjukdom ökat med närmare 60 procent.

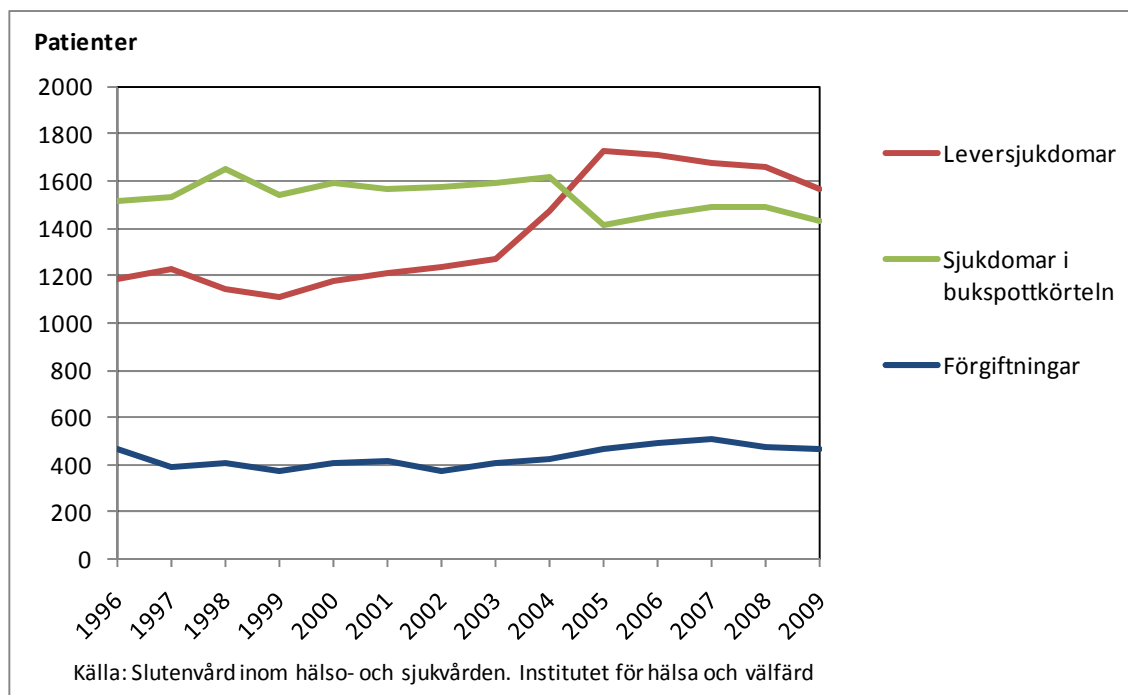
Den tredje vanligaste gruppen av alkoholsjukdomar är alkoholorsakade sjukdomar i bukspottkörteln. År 2009 fick 1 434 patienter diagnosen alkoholorsakad sjukdom i bukspottkörteln som huvuddiagnos. Sedan 1996 har andelen patienter som vårdats för sjukdomar i bukspottkörteln minskat med cirka fem procent. Andelen patienter med sjukdom i bukspottkörteln ökade fram till 2004, men efter det har trenden vänt nedåt. (Figur 6; tabellbilaga 6)

Antalet vårdperioder för patienter med alkoholorsakad sjukdom i bukspottkörteln som huvuddiagnos uppgick till 2 055 år 2009. Jämfört med året innan sjönk andelen vårdperioder med cirka sex procent. Sedan 1996 har vårdperioderna för patienter med alkoholorsakad sjukdom i bukspottkörteln minskat med cirka två procent.

År 2009 vårdades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 468 patienter för alkoholförgiftning, vilket är i det närmaste lika många som i granskningsperiodens början 1996. Toppåret för alkoholförgiftningar var 2007, då 521 patienter fick vård för alkoholförgiftning. (Figur 6; tabellbilaga 6)

Antalet vårdperioder på grund av alkoholförgiftningar uppgick till 499 år 2009. Antalet låg kvar på samma nivå som året innan. Sedan 1996 har vårdperioderna minskat med fyra procent. Också antalet vårdperioder var högst år 2007 (553 vårdperioder).

Figur 6. De vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården enligt huvuddiagnos 1996–2009

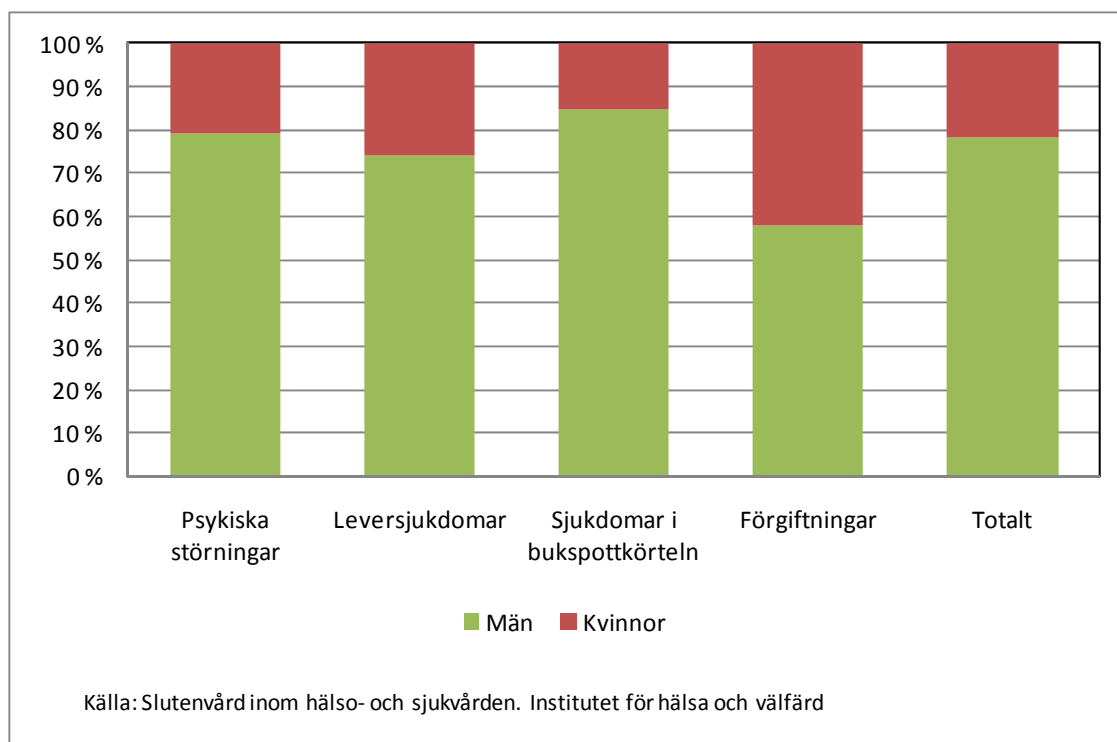
Män står för majoriteten av vårdperioderna

Alkoholbetingade sjukdomar är vanligare hos män, men kvinnornas andel tycks öka allt mer. Av dem som år 2009 vårdades för alkoholsjukdomar på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar var 78 procent män och 22 procent kvinnor. Sedan 1996 har andelen kvinnor ökat med tre procentenheter från 19 till 22 procent och andelen män minskat i motsvarande mån. (Figur 7; tabellbilaga 2)

År 2009 hade 11 931 män på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården någon alkoholdiagnos¹ som huvuddiagnos. Andelen manliga patienter minskade från året innan med drygt fyra procent. Sedan 1996 har antalet patienter minskat med cirka elva procent. Samtidigt har vårdperioderna för män med alkoholsjukdom som huvuddiagnos minskat med tio procent. (Tabellbilaga 2 och 4)

¹ Antalet män och kvinnor har räknats så att man i granskningen per år räknat varje person bara en gång. I den diagnosbaserade granskningen har varje person räknats bara en gång per diagnos och år (således kan samma person förekomma i samband med olika diagnoser). I den inre granskningen av diagnosgruppen (gäller bara diagnosgruppen F10) har varje person räknats bara en gång för varje undergrupp till diagnosgruppen.

Figur 7. Kvinnors och mäns procentuella andel av de vanligaste alkoholsjukdomarna 2009, huvuddiagnoser

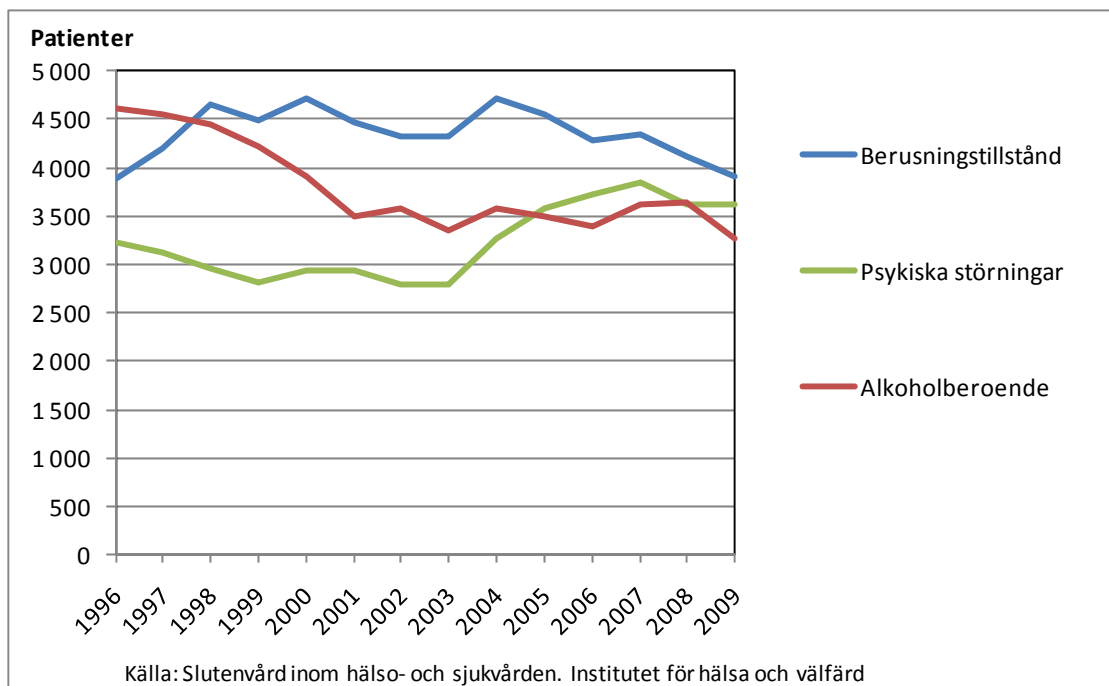

År 2009 hade 3 300 kvinnor någon alkoholsjukdom som huvuddiagnos. Antalet kvinnliga patienter minskade med över sju procent från föregående år. Ån då har antalet stigit med närmare åtta procent sedan 1996. Antalet vårdperioder för kvinnor har ökat sedan 1996 med cirka 14 procent. (Tabellbilaga 2 och 4)

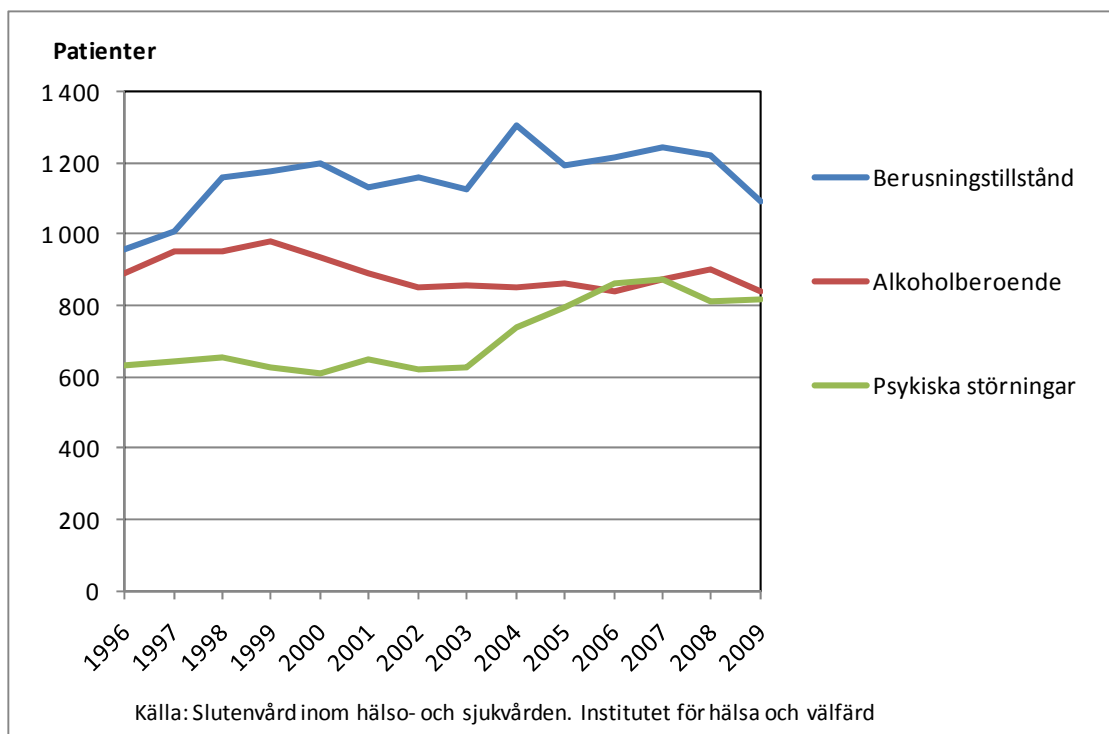
År 2009 registrerades 9 328 fall av alkoholbetingade psykiska störningar och beteendestörningar hos män, och jämfört med 2008 var antalet över sex procent lägre. Sedan 1996 har antalet minskat med cirka fem procent. Hos kvinnor registrerades 2 467 fall av psykiska störningar och beteendestörningar, och jämfört med föregående år minskade antalet med närmare sju procent. Sedan 1996 har dock antalet alkoholbetingade beteendestörningar och psykiska störningar ökat med över tio procent. (Figur 8 och 9; tabellbilaga 6)

År 2009 registrerades 14 756 vårdperioder för män med huvuddiagnosen psykisk störning eller beteendestörning som huvuddiagnos. För kvinnor registrerades i motsvarande mån 3 559 vårdperioder.

Figur 8. Berusningstillstånd orsakade av alkohol, alkoholberoende och psykiska störningar och beteendestörningar hos män 1996–2009, huvuddiagnoser

Figur 9. Alkoholorsakade berusningstillstånd, alkoholberoende och psykiska störningar och beteendestörningar hos kvinnor 1996–2009, huvuddiagnoser

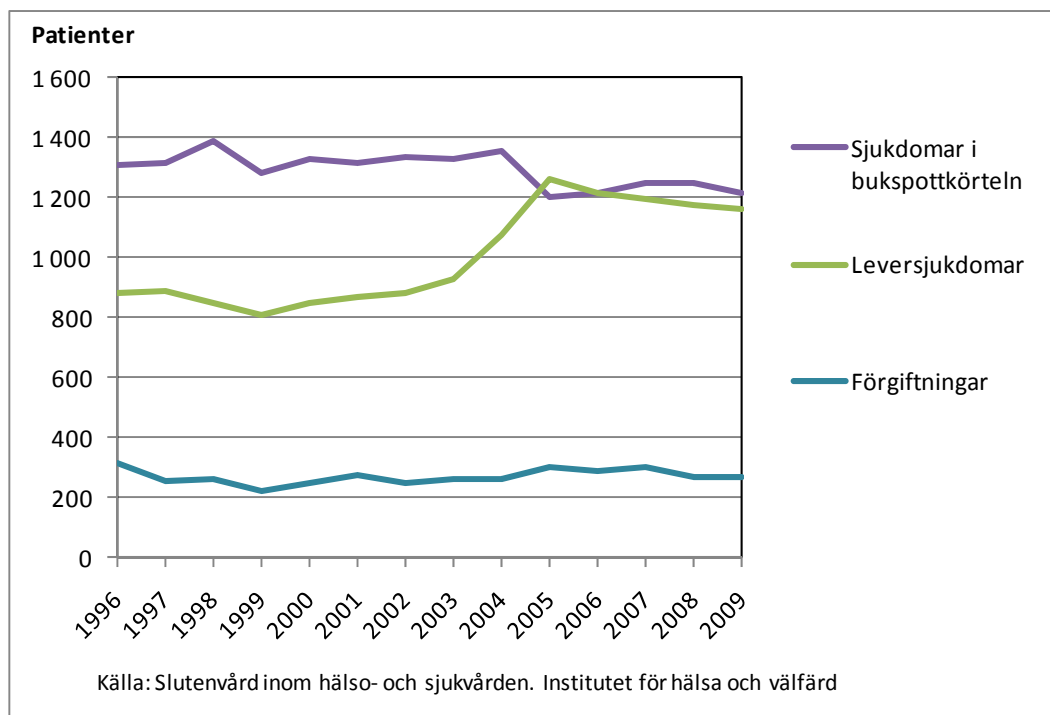

Antalet fall av alkoholorsakade leversjukdomar har ökat hos såväl män som kvinnor under så gott som hela granskningsperioden. År 2009 hade 1 160 män alkoholorsakad leversjukdom som huvuddiagnos, vilket var drygt en procent lägre än året innan. Sedan 1996 har antalet män med huvuddiagnosen alkoholorsakad leversjukdom ökat med närmare 32 procent. År 2009 hade 405

kvinnor alkoholorsakad leversjukdom som huvuddiagnos, vilket är över 15 procent färre än föregående år. Sedan 1996 har antalet kvinnor med alkoholorsakad leversjukdom som huvuddiagnos ökat med 35 procent. (Figur 10 och 11; tabellbilaga 6)

Också antalet vårdperioder på grund av alkoholorsakad leversjukdom har ökat. År 2009 var antalet vårdperioder för män med alkohol sakad leversjukdom 2 306, och sedan 1996 har antalet ökat med närmare 50 procent. Vårdperioderna för kvinnor med alkoholorsakad leversjukdom uppgick till 954 år 2009. Sedan 1996 har antalet ökat med 86 procent.

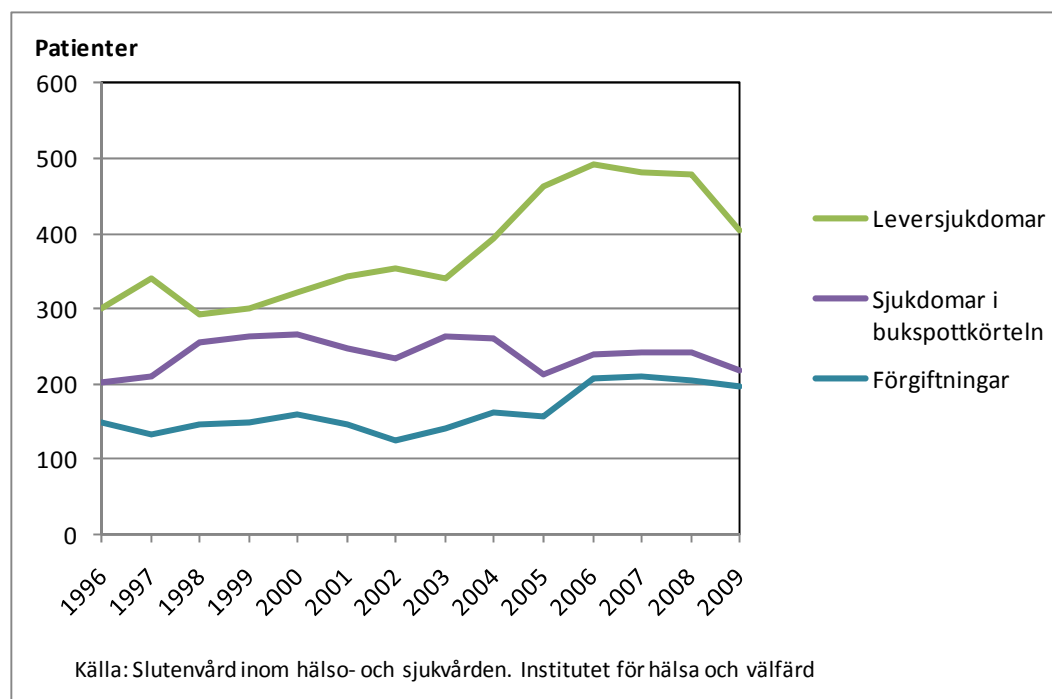
Figur 10. De vanligaste alkoholsjukdomarna hos män på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar enligt huvuddiagnos 1996–2009

År 2009 hade 1 250 män och 217 kvinnor alkoholbetingad sjukdom i bukspottkörteln som huvuddiagnos. Mellan 1996 och 2009 har antalet för männens del minskat med sju procent, medan det för kvinnor har ökat med närmare sju procent. Antalet kvinnor med alkoholbetingad sjukdom i bukspottkörteln sjönk med cirka tio procent mellan 2008 och 2009. (Figur 10 och 11; tabellbilaga 7)

År 2009 uppgick antalet vårdperioder för män med alkoholbetingad sjukdom i bukspottkörteln till 1 765. Sedan 1996 har antalet vårdperioder för män med sjukdomen i fråga minskat med drygt tre procent. Antalet vårdperioder för kvinnor med alkoholbetingad sjukdom i bukspottkörteln var 290 år 2009, och antalet sjönk med närmare 15 procent jämfört med året innan. I jämförelse med 1996 har antalet vårdperioder för kvinnor ökat med cirka åtta procent.

Figur 11. De vanligaste alkoholsjukdomarna hos kvinnor på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar enligt huvuddiagnos 1996–2009

År 2009 hade 271 män och 197 kvinnor alkoholförgiftning som huvuddiagnos. Alkoholförgiftningarna hos män har minskat med närmare 15 procent sedan 1996, medan de hos kvinnor har ökat med cirka 33 procent under motsvarande period. Framför allt hos unga flickor har alkoholförgiftningar som kräver sjukhusvård ökat. (Figur 10 och 11.) Mellan 1996 och 2009 har antalet fall av alkoholförgiftningar hos flickor under 15 år ökat med över 70 procent. År 2009 uppgick antalet flickor under 15 år som behövde vård på grund av alkoholförgiftning till 58 procent.

År 2009 var antalet vårdperioder för män i samband med alkoholförgiftning 291. Sedan 1996 har antalet vårdperioder för män med alkoholförgiftning minskat med närmare 19 procent. Däremot har antalet vårdperioder för kvinnor till följd av alkoholförgiftning ökat med närmare 30 procent sedan 1996. År 2009 uppgick antalet vårdperioder för kvinnor med alkoholförgiftning till 208.

Bland dem som får vård för alkoholsjukdomar är majoriteten personer i medelåldern

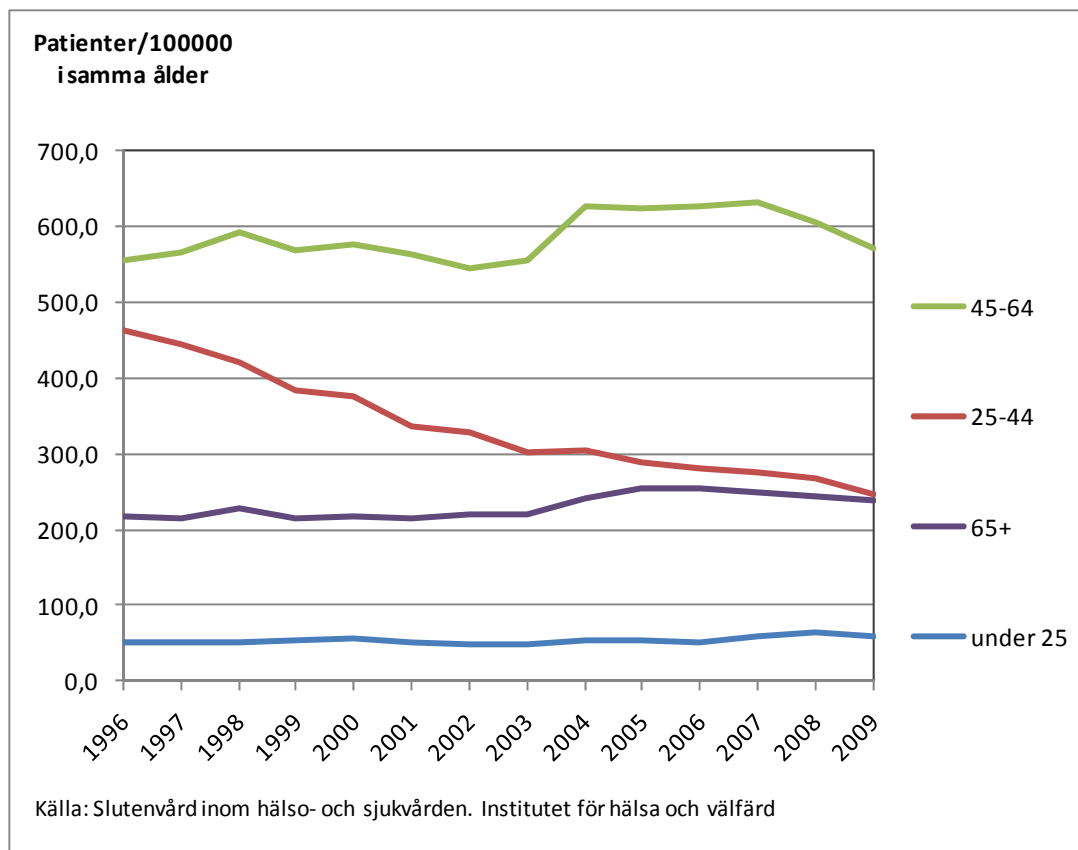
Majoriteten av dem som på grund av alkoholsjukdomar vårdas på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården är i medelåldern eller äldre. Av de patienter som 2009 vårdades för någon alkoholsjukdom var 72 procent 45 år eller äldre.

År 2009 var genomsnittsåldern för dem som fick vård på grund av någon alkoholsjukdom 50,9 år. Patienternas genomsnittsålder har höjts med närmare fem år sedan 1996. År 1996 var genomsnittsåldern för patienter med alkoholsjukdom 46,1 år.

På vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården fick 571,4 patienter i åldern 45–64 år någon alkoholsjukdom som huvuddiagnos per hundra tusen personer i motsvarande ålder. Mellan 1996 och 2009 har antalet patienter med alkoholsjukdom som huvuddiagnos ökat med cirka tre procent i förhållande till den aktuella åldersgruppen i befolkningen. (Figur 12; tabellbilaga 3 och 7) På vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården är de vanligaste sjukdomarna hos patienter i åldern

45–64 år med alkoholsjukdom som huvuddiagnos psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol samt alkoholorsakade leversjukdomar (tabell 1).

Figur 12. Patienter med alkoholsjukdom vårdade på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar enligt åldersgrupp per 100 000 i samma ålder 1996–2009, huvuddiagnoser

Antalet patienter i åldern 65 år och äldre med alkoholsjukdom som huvuddiagnos har ökat. År 2009 angavs alkoholsjukdom som huvuddiagnos för 238,0 patienter i åldern 65 år eller äldre per 100 000 i samma ålder. Alkoholsjukdomarna i åldersgruppen i förhållande till den aktuella åldersgruppen i befolkningen har ökat under granskningsperioden med cirka tio procent. (Figur 12; tabellbilaga 3 och 7) På vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården var psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol och alkoholorsakade leversjukdomar de vanligaste alkoholsjukdomarna som angavs som huvuddiagnos för 65-åringar och äldre (tabell 1).

År 2009 angavs någon alkoholsjukdom som huvuddiagnos för 59,8 patienter per 100 000 i samma ålder, vilket är närmare 20 procent mer än 1996 (figur 12; tabellbilaga 3 och 7). Den vanligaste orsaken till att personer under 25 år får vård på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar är psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol samt alkoholförgiftningar (tabell 1).

Tabell 1. De vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp 2009, huvuddiagnoser

Åldersgrupp	Sjukdomar i			
	Psyksiska störningar och beteendestörningar	Leversjukdomar	bukspottkörteln	Förgiftningar
under 25	540	2	51	315
25-44	2 658	193	486	73
45-64	6 915	1 066	824	72
65+	1 682	304	73	8

Om man ser till utvecklingen sedan 1996 har, i motsats till situationen i övriga åldersgrupper, antalet patienter i åldern 25–44 år med alkoholsjukdom som huvuddiagnos minskat. På vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 2009 angavs alkoholsjukdom som huvuddiagnos för 246,3 patienter i åldersgruppen per 100 000 i samma ålder. Antalet patienter med alkoholsjukdom som huvuddiagnos har minskat under granskningsperioden med cirka 47 procent. (Figur 12; tabellbilaga 3 och 7.) På vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården var psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol och alkoholorsakade leversjukdomar de vanligaste alkoholsjukdomarna som angavs som huvuddiagnos för 25–44-åringar (tabell 1).

Alkoholsjukdomar i öppenvård inom den specialiserade sjukvården

År 2009 vårdades i öppenvården inom den specialiserade sjukvården 14 314 patienter med alkoholsjukdom som huvuddiagnos. Jämfört med föregående år sjönk antalet patienter med cirka fem procent. Eftersom inte alla sjukhus tidigare på ett heltäckande sätt har fört in diagnoserna i besöksuppgifterna inom öppenvården, är det inte möjligt att jämföra tidsserier.

År 2009 gjordes 25 878 besök av patienter med alkoholsjukdom. Jämfört med 2008 var antalet besök något över två procent lägre.

De vanligaste diagnoserna vid alkoholsjukdomar var desamma i öppenvården inom den specialiserade sjukvården som på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården. Den vanligaste diagnosen var alkoholorsakad psykisk störning eller beteendestörning, som 9 994 patienter hade som huvuddiagnos 2009. För 1 828 patienter angavs alkoholorsakad leversjukdom som huvuddiagnos och för 1 365 patienter alkoholorsakad sjukdom i bukspottkörteln. Sammanlagt 5 366 patienter hade alkoholförgiftning som huvuddiagnos. (Tabellbilaga 11)

Liksom inom vården på vårdavdelningarna var det också i öppenvården inom den specialiserade sjukvården oftast män som vårdades för alkoholsjukdomar. I öppenvården inom den specialiserade sjukvården hade 10 324 män och 3 990 kvinnor alkoholsjukdom som huvuddiagnos, dvs. andelen män var cirka 72 procent. År 2009 uppgick antalet öppenvårdsbesök inom den specialiserade sjukvården på grund av alkoholsjukdom för männens del till 18 119 och för kvinnors del till 7 759. (Tabellbilaga 11)

Genomsnittsåldern för dem som på grund av alkoholsjukdom vårdades i öppenvård inom den specialiserade sjukvården 2009 var 46,2 år, dvs. patienterna inom öppenvården var i medeltal något yngre än de som fick vård på vårdavdelning. År 1998 uppgick genomsnittsåldern för patienterna i öppenvård inom den specialiserade sjukvården till 43,7 år. Genomsnittsåldern har således stigit också inom öppenvården.

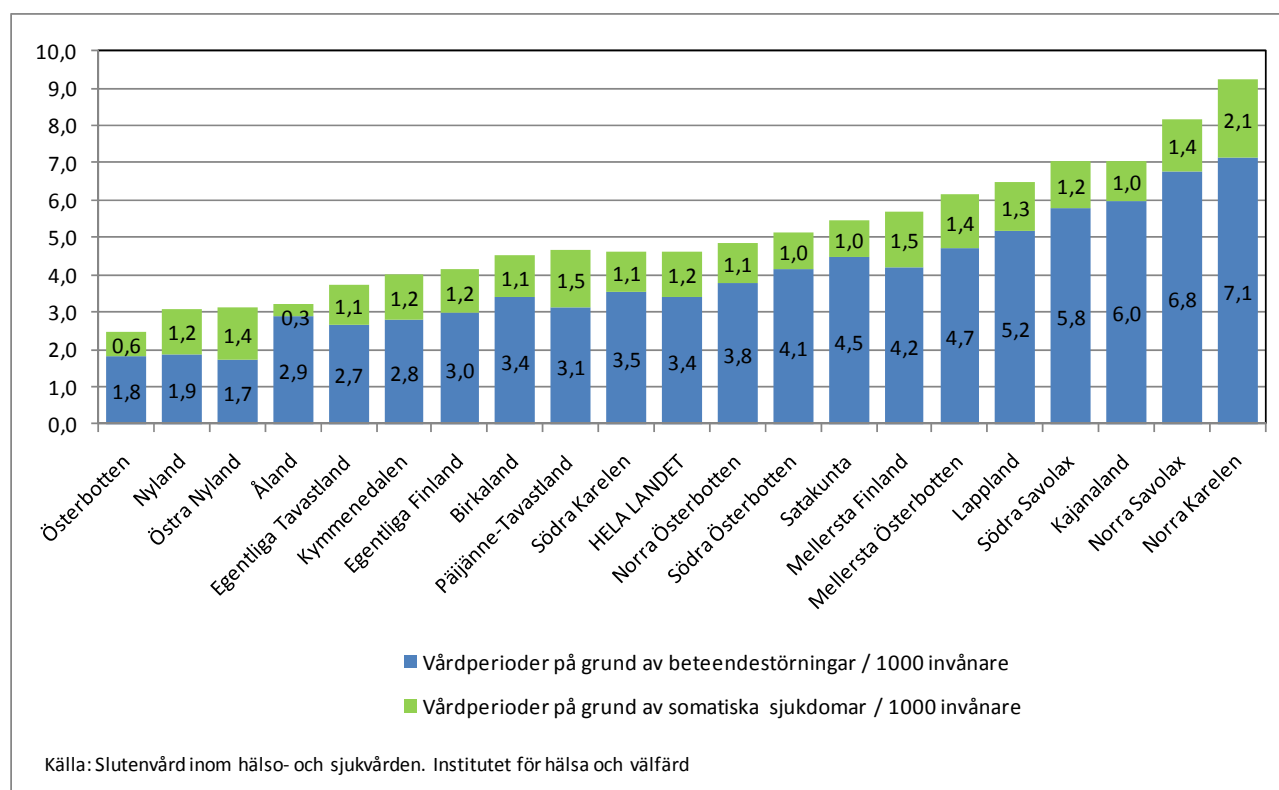
Regional granskning av alkoholsjukdomar

Alkoholorsakade sjukdomar kan behandlas såväl på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården som vid institutioner för avgiftning och rehabilitering med inriktning på missbrukarvård. Vid institutionerna för missbrukarvård behandlas alkoholorsakade beteendestörningar, oftast alkoholberoende. Behandlingen av alkoholsjukdomar kan variera regionalt beroende på vilket vårdssystem kommunen eller samkommunen tillämpar inom missbrukarvården. I kommuner där det finns institutioner för avgiftning och rehabilitering eller i kommuner som köper tjänster av dessa institutioner är vården vid alkoholsjukdomar inom hälso- och sjukvården sannolikt mer inriktad på somatiska (organiska) sjukdomar, såsom sjukdomar i lever och bukspottkörtel.

Vid granskningen av statistiken bör man beakta att missbrukarvårdens institutioner för avgiftning och rehabilitering inte kan ge noggranna och heltäckande uppgifter specificerade enligt berusningsmedel. Således ingår uppgifter om patienter som vårdas på grund av andra berusningsmedel än alkohol. Uppskattningen får cirka 80 procent av klienterna vid missbrukarvårdens institutioner vård på grund av alkoholproblem. Uppgifterna från missbrukarvården ska således betraktas som riktgivande när de jämförs med uppgifterna om sjukhusvården.

År 2009 uppgick antalet **vårdperioder** orsakade av alkoholsjukdomar på **vårdavdelningarna** i hela landet till 4,6 per tusen invånare. Antalet patienter som fick vård var 2,8 per tusen invånare. En granskning enligt landskap visar att flest alkoholsjukdomar behandlades på sjukhusens och hälsovårdscentralernas vårdavdelningar i Norra Karelen (9,2 vårdperioder per tusen invånare) och i Norra Savolax (8,2 vårdperioder per tusen invånare). Den lägsta andelen alkoholsjukdomar behandlades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården i Österbotten och Nyland (2,5 respektive 3,2 vårdperioder per tusen invånare). (Figur 13; tabellbilaga 8b)

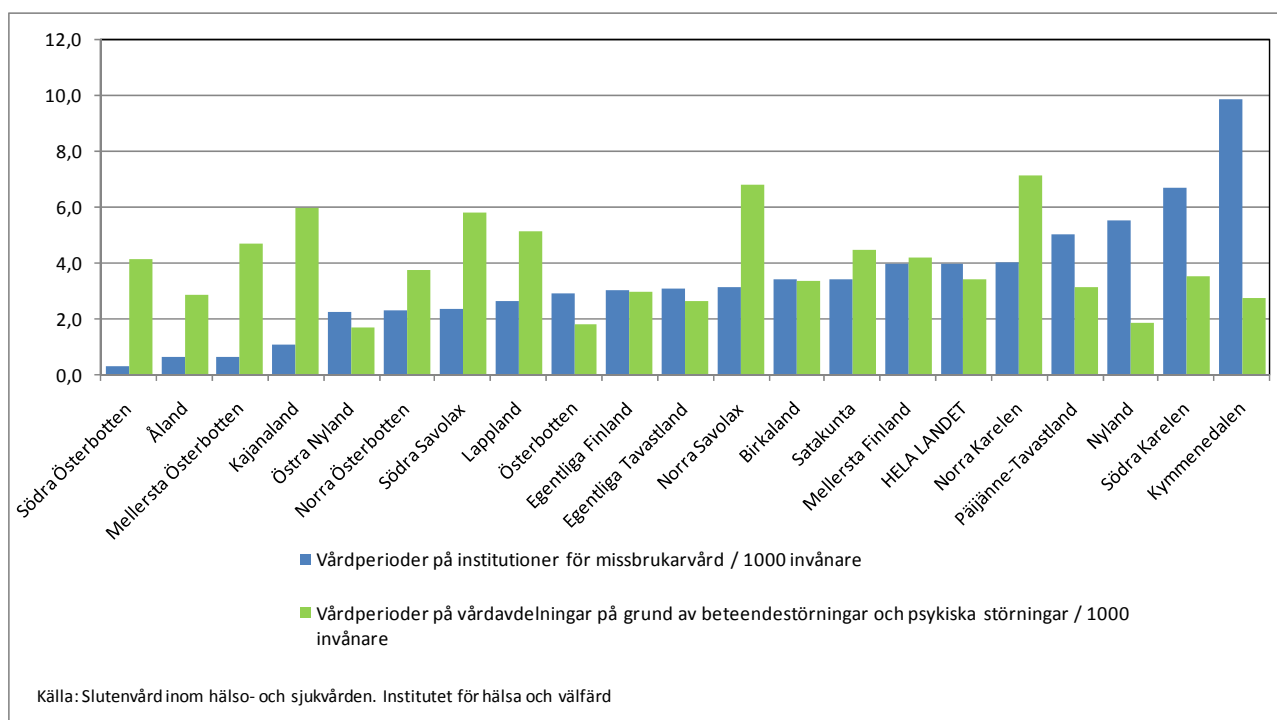
Figur 13. Vårdperioder på vårdavdelningar på grund av alkoholorsakade beteendestörningar och psykiska störningar samt somatiska sjukdomar per tusen invånare enligt landskap 2009

Majoriteten av de alkoholsjukdomar som behandlades på vårdavdelning gällde beteendestörningar och psykiska störningar orsakade av alkohol (ICD diagnoskod F10). Dessa vårdperioder utgjorde i medeltal cirka 75 procent av alla vårdperioder på grund av alkoholsjukdomar. I hela landet uppgick antalet vårdperioder på grund av alkoholorsakade beteendestörningar och psykiska störningar på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården till i genomsnitt 3,4 per tusen invånare. En granskning enligt landskap visar att fler vårdperioder än genomsnittet hade registrerats i Norra Karelen (7,1 vårdperioder per tusen invånare) och i Norra Savolax (6,8 vårdperioder per tusen invånare). Antalet vårdperioder låg märkbart under genomsnittet i Östra Nyland (1,7 vårdperioder per tusen invånare) och i Österbotten (1,9 vårdperioder per tusen invånare). (Figur 13; tabellbilaga 9)

Alkoholorsakade beteendestörningar kan behandlas också vid **missbrukarvårdens institutioner för avgiftning och rehabilitering**. Då belastas inte vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården. Även om det inom missbrukarvården inte finns heltäckande och noggranna uppgifter att tillgå om vården av personer med alkoholproblem, kan siffrorna ses som riktgivande när det gäller vården vid alkoholberoende. Det finns vissa regionala skillnader i fråga om vården vid alkoholorsakade beteendestörningar, som behandlas antingen på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården eller vid institutioner för missbrukarvård. I förhållande till invånarantalet ligger fokus i vården i Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Kajanaland och på Åland i högre grad på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar och tjänsterna vid missbrukarvårdens institutioner utnyttjas bara i liten utsträckning. I Kymmenedalen, Nyland, Södra Karelen och Päijänne-Tavastland är vården mer inriktad på institutionerna för missbrukarvård. (Figur 14; tabellbilaga 9 och 10b)

Figur 14. Vårdperioder på grund av alkoholorsakade beteendestörningar och psykiska störningar (F10) på sjukhusens vårdavdelningar samt vårdperioder vid missbrukarvårdens institutioner för avgiftning och rehabilitering per tusen invånare i hela landet och per landskap 2009

I hela landet uppgick antalet vårdperioder på hälso- och sjukvårdens vårdavdelningar på grund av alkoholorsakade somatiska sjukdomar, såsom alkoholcirros, alkoholbetingade inflammationer i

bukspottkörteln och alkoholförgiftningar till ungefär 1,2 per tusen invånare. Fler somatiska alkoholsjukdomar än genomsnittet registrerades i Norra Karelen (2,1 vårdperioder per tusen invånare) och i Päijänne-Tavastland och Mellersta Österbotten (i bägge 1,5 vårdperioder per tusen invånare). Under genomsnittet låg Åland (0,3 vårdperioder per tusen invånare) och Österbotten (0,6 vårdperioder). (Figur 13; tabellbilaga 9)

Begrepp och definitioner

Alkohol: Dryck avsedd att förtäras och med en alkoholhalt som överstiger 2,8 procent etylalkohol.

Alkoholsjukdom: Alkoholorsakade sjukdomar och toxiska effekter av alkohol definierade i sjukdomsklassifikationen ICD-10, närmare specifikation nedan:

E24.4	Alkoholutlöst pseudo-Cushings
E52	Niacinbrist (pellagra)
F10	Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol
F10.0	Akut intoxikation orsakad av alkohol
F10.1	Skadligt bruk av alkohol
F10.2	Alkoholberoendesyndrom
F10.3	Alkoholorsakad abstinens
F10.4	Alkoholorsakad abstinens med delirium
F10.5	Alkoholorsakade psykotiska störningar
F10.6	Alkoholorsakat amnesisyndrom
F10.7	Alkoholorsakad psykotisk störning som restillstånd eller med sen debut
F10.8	Andra specificerade psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol
F10.9	Alkoholorsakad psykisk störning och beteendestörning, ospecificerad
G31.2	Degeneration i nervsystemet orsakad av alkohol
G62.1	Alkoholutlöst polyneuropati
G72.1	Alkoholutlöst myopati
I42.6	Alkoholkardiomyopati
K29.2	Gastrit orsakad av alkohol
K70	Leversjukdom orsakad av alkohol
K70.0	Alkoholfattlever
K70.1	Alkoholhepatit
K70.2	Leverfibros och leverskleros orsakad av alkohol
K70.3	Levercirros orsakad av alkohol
K70.4	Leversvikt orsakad av alkohol
K70.9	Leversjukdom orsakad av alkohol, ospecificerad
K86.00	Alkoholutlöst akut pankreatit
K86.01	Sena effekter av alkoholutlöst (recidiverande) pankreatit
K86.08	Kronisk pankreatit orsakad av alkohol
O35.4	Vård av blivande moder för (misstänkt) skada på fostret på grund av alkoholmissbruk hos modern
P04.3	Foster och nyfödd som påverkats av alkoholbruk hos modern
Q86.0	Fetalt alkoholsyndrom med dysmorfiska förändringar
R78.0	Alkohol i blodet
T51	Toxisk effekt av alkohol
Z50.2	Rehabilitering av alkoholmissbrukare
Z71.4	Rådgivning och kontroll vid alkoholmissbruk
Z72.1	Alkoholbruk

Öppenvård inom den specialiserade sjukvården: Den specialiserade sjukvården är en organisationsnivå inom hälso- och sjukvården. Den vård som enheterna på denna nivå tillhandahåller är i huvudsak på specialistnivå. Med öppenvård avses här patientbesök på sjukhusets polikliniker, kliniska mottagningar, vårdavdelningar och psykiatriska dagsjukhus.

Klassifikationssystemet ICD-10: Ett internationellt system för klassifikation av sjukdomar utvecklat av WHO. ICD-10 har använts i Finland sedan 1996. Mellan 1987 och 1995 användes ICD-9 och 1969–1986 ICD-8.

Vårdperiod: Till vårdperioderna räknas de vårdperioder som avslutats senast den 31 december det aktuella statistikåret och de vårdperioder som inletts under statistikåret.

Vårddygn: Antalet vårddygn till och med den 31 december det aktuella statistikåret.

Patient: Person som är klient inom hälso- och sjukvården och registrerad i hälso- och sjukvårdens vårdanmälningssystem.

Institution för missbrukarvård: Institution inom missbrukarvården för avgiftning och rehabilitering som berättigar till rehabiliteringspenning från FPA.

Vårdavdelning inom hälso- och sjukvården: Vårdavdelning inom den specialiserade sjukvården eller primärvården.

Treatment of alcohol-related diseases in public health care services in 2009

12 January 2011

In 2009, the volume of treatment provided for alcohol-related diseases in public health-care services fell on the previous year. The number of patients admitted to inpatient care due to alcohol-related diseases fell by 6.1 per cent, to about 15 200 patients. The number of periods of care and care days also fell. In 2009, there were about 14 300 patients with alcohol-related diseases in specialised outpatient care, which is some 5 per cent less than in the previous year.

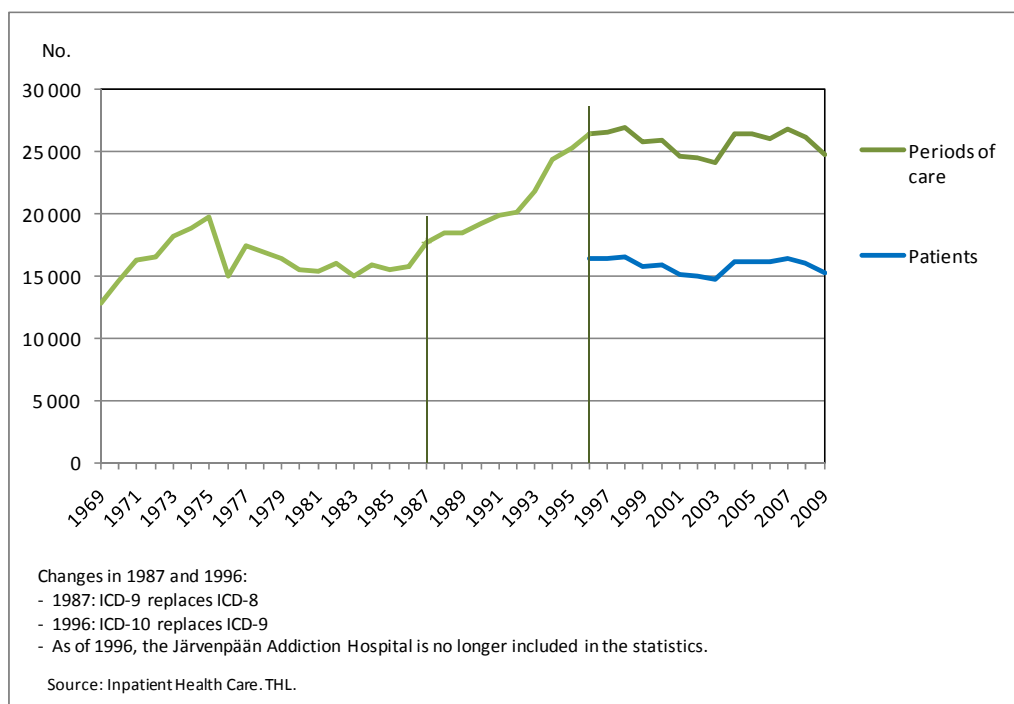
The number of patients with alcohol-related diseases as their primary diagnosis has fallen more than 7 per cent since 1996. The number of periods of care and care days due to alcohol-related diseases also fell between 1996 and 2009.

In 2009, a total of 5920 patients were given a secondary diagnosis of alcohol-related disease. Alcohol-related disease as a secondary diagnosis has been increasing almost every year since 1996. The number of periods of care and care days where alcohol-related disease is entered as a secondary diagnosis has also been increasing throughout the period under review.

Men are far more likely than women to suffer from diseases caused by alcohol use; 78 per cent of the people treated for such conditions in 2009 were men. The majority of patients treated in inpatient care for alcohol-related diseases are middle-aged or older.

In a regional comparison, the highest number of patients with alcohol-related diseases were admitted to inpatient care in North Karelia and Pohjois-Savo. The lowest numbers were in Ostrobothnia and Uusimaa.

Figure 1. Periods of care for alcohol-related diseases in 1969–2009 and patients in 1996–2009, primary diagnosis

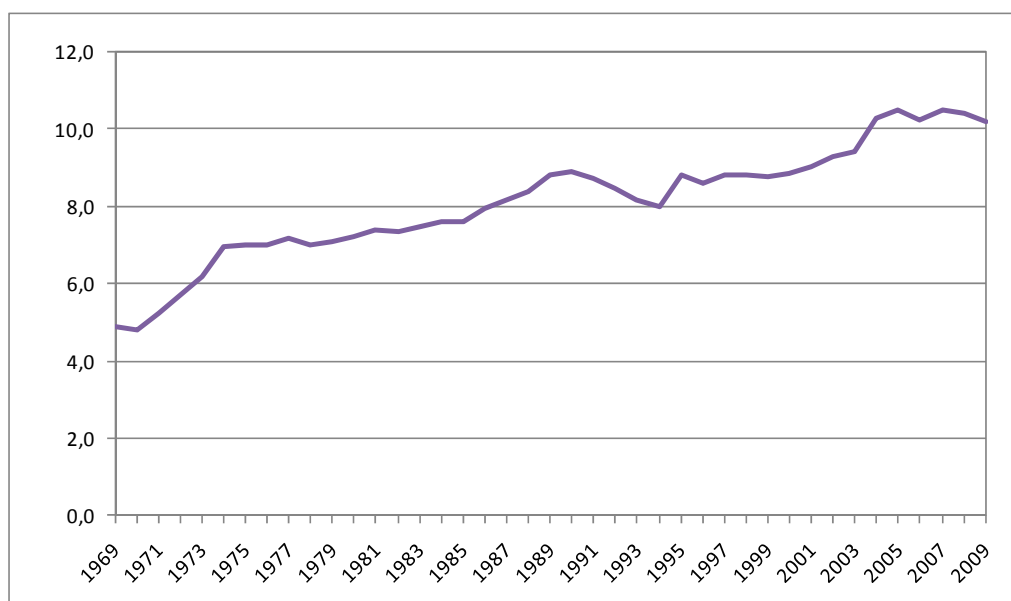
Introduction

The collective term alcohol-related disease covers a number of separate medical conditions shown by either research or experiences from clinical practice to be caused by alcohol use. Excessive alcohol use can cause damage to internal organs (e.g. cirrhosis of the liver) and brain damage (e.g. alcohol-induced persisting dementia) and give rise to behavioural disorders (e.g. alcohol-induced psychotic disorder). The provision of treatment for alcohol-related diseases places additional pressure on the health care system, and these diseases are a cause of premature deaths. Since 2005, alcohol-related diseases and alcohol poisoning have been the most common causes of death among men and women of working age (15 to 64 years). The medical conditions dealt with in this statistical report are defined in more detail in the section 'Concepts and definitions'.

In this report, alcohol-related diseases are examined in the context of hospital wards and health-centre wards and in specialised outpatient care. Trends in the prevalence of alcohol-related diseases are examined between 1996 and 2009 in terms of patient numbers and periods of care. Certain alcohol-related diseases, such as alcohol dependency, can also be treated in the social welfare sector, for instance at detoxification and rehabilitation centres or in the form of community-based services for substance abusers. However, it is not yet possible to obtain comprehensive statistics on these services, itemized by addictive substance. More detailed information on the materials and methods used are available in the quality report under the heading 'Description of methods used in statistical research'.

The increase in alcohol-related harms such as alcohol-related diseases is directly linked with the growth in the total consumption of alcohol. Alcohol consumption in Finland has increased during the 2000s, particularly since the reduction of alcohol tax in 2004. Moreover, the restrictions on alcohol imports by passengers arriving in Finland from other EU countries were abolished in that same year, and Estonia, where the price level on alcohol is lower than in Finland, became an EU Member State. Alcohol tax was subsequently raised in 2008 and 2009. This helped control the growth in alcohol consumption, which has since fallen slightly. However, alcohol consumption is still at an all-time high: in 2009, total alcohol consumption in Finland stood at 10.2 litres of pure alcohol per capita (Figure 2).

Figure 2. Total consumption of alcohol as pure alcohol per capita, 1969–2009

Some information provided in this statistical report can also be found in the SOTKANet Statistics and Indicator Bank at www.sotkanet.fi. SOTKANet data can be examined according to geographical divisions in terms of municipalities and bigger units.

Treatment of patients with alcohol-related diseases in inpatient care

In 2009, hospital wards and health-centre wards treated 15 231 patients whose primary diagnosis was an alcohol-related disease. Periods of care for such patients came to 24 843, with a total of 204 100 care days. Patients with alcohol-related diseases account for some 75 per cent of all patients treated for conditions related to substance abuse. In terms of primary diagnosis, periods of care for alcohol-related diseases accounted for about 2 per cent of all periods of care in hospital wards in 2009. In terms of care days, alcohol-related diseases accounted for 1.7 per cent of all care days in hospital wards.

In 2009, treatment of alcohol-related diseases in inpatient care fell according to all indicators; a fall was recorded in patient numbers, periods of care and care days. The number of patients admitted due to an alcohol-related disease fell from about 16 000 to 15 200, a fall of 6.1 per cent. Periods of care fell by 5.0 per cent, while care days fell from about 216 600 to about 204 100, a fall of 6.3 per cent (Figures 3 and 4; Appendix Table 1).

The number of patients with alcohol-related diseases as their primary diagnosis fell by 1260 patients, or more than 7 per cent, between 1996 and 2009. The number was lowest in 2003 (14 807 patients), but after that it rose over a period of a few years. Alcohol consumption grew in 2004–2007, which may well be a contributing factor in the rising number of patients with alcohol-related diseases during those same years. The number of patients with alcohol-related diseases began to fall again in 2008, simultaneously with a fall in the consumption of alcohol (Figures 2 and 3; Appendix Table 1).

Figure 3. Periods of care for alcohol-related diseases, with the number of patients according to primary and secondary diagnosis in 1996–2009

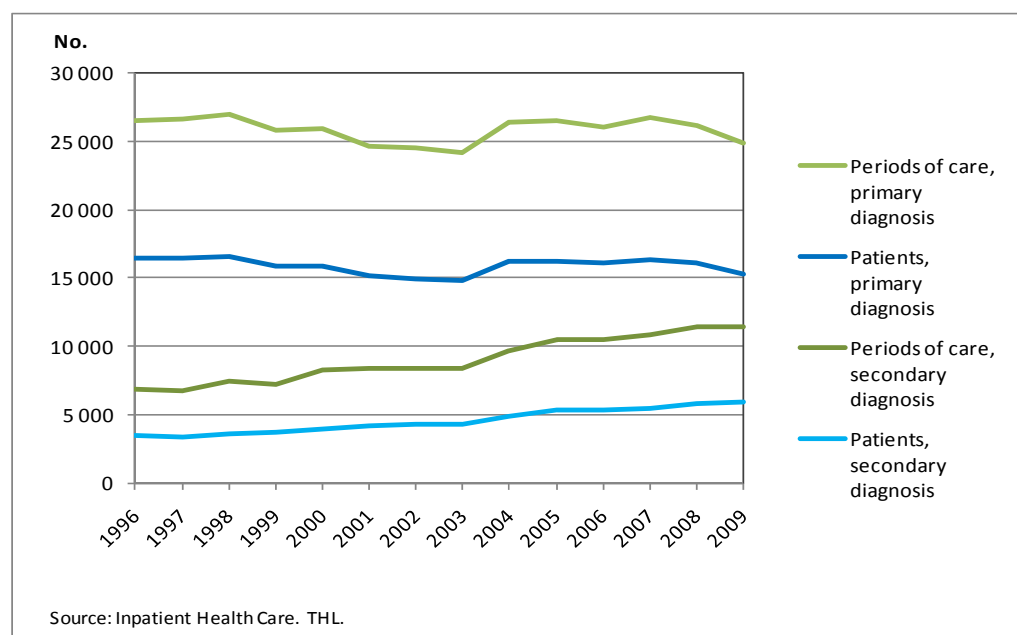
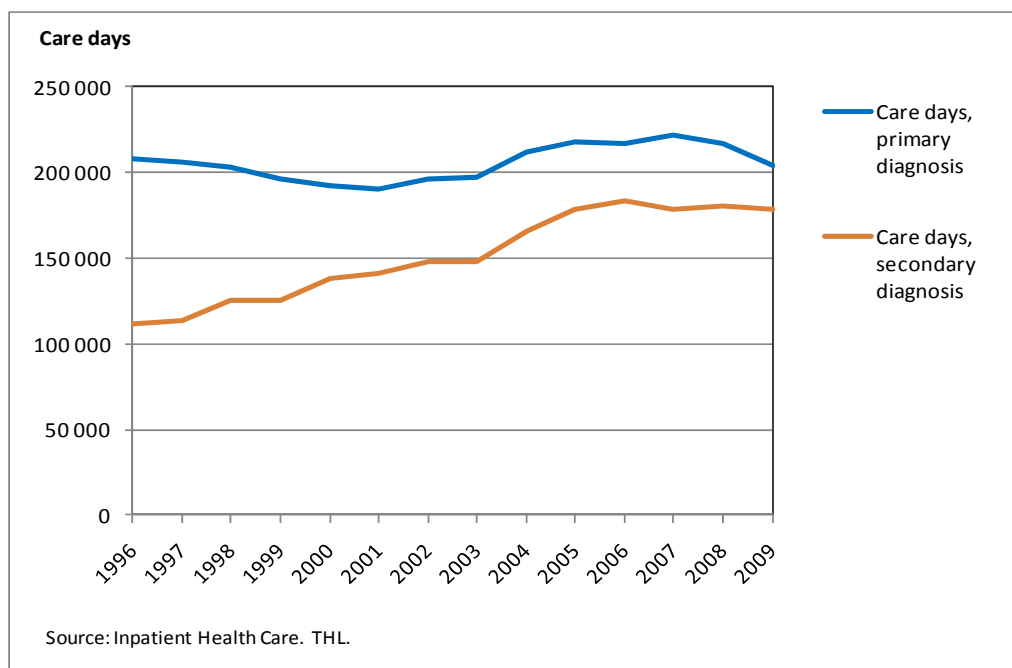

Figure 4. Care days for alcohol-related diseases, with the number of patients according to primary and secondary diagnosis in 1996–2009

In 2009, a total of 5920 patients were given a secondary diagnosis of alcohol-related disease. Unlike alcohol-related disease as a primary diagnosis, such diseases as a secondary diagnosis have been rising throughout the period under review. Since 1996, there has been an increase of over 73 per cent in alcohol-related diseases as a secondary diagnosis (Figure 3; Appendix Table 1).

From 1996 to 2009, the number of periods of care where alcohol-related disease was the primary diagnosis had fallen from 26 492 periods of care to 24 843, a fall of more than 1600 periods of care or 6.2 per cent. Similarly, the number of care days involving alcohol-related diseases has fallen by about 67 000 or 1.7 per cent. By contrast, however, the number of periods of care and care days where alcohol-related disease is entered as a secondary diagnosis has been increasing throughout the period under review.

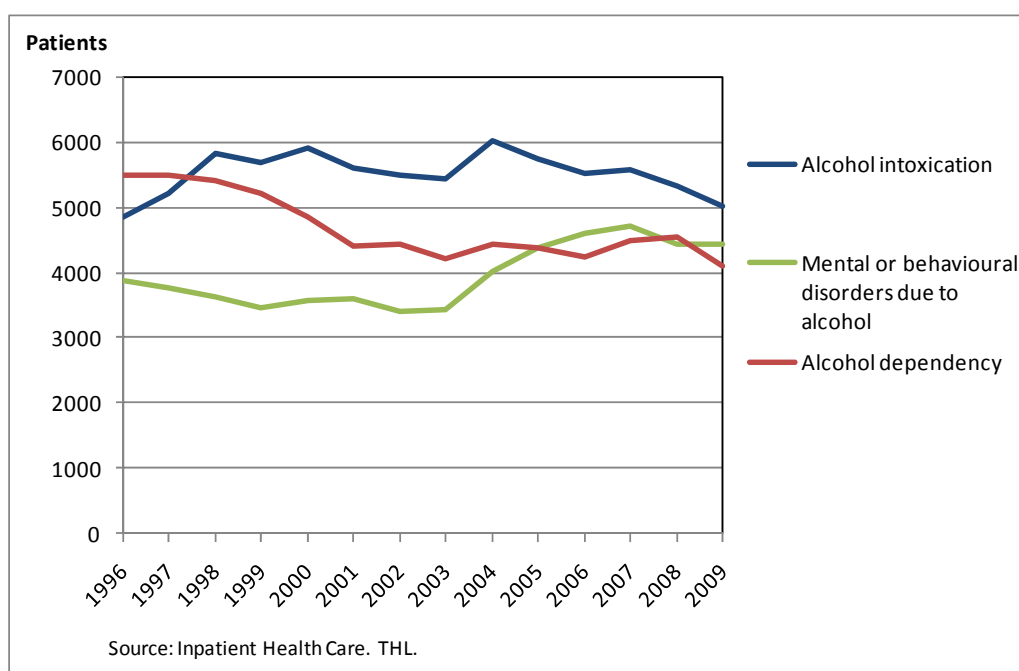
The most common alcohol-related diseases in inpatient care

A majority of the alcohol-related diseases treated in inpatient care are related to mental and behavioural disorders due to alcohol use (ICD-10 category F10). A primary diagnosis from this category was entered for 11 795 patients in 2009. The number of patients fell by 5.5 per cent on 1996. Compared with 2008, patient numbers fell by about 5 per cent. In fact, patient numbers were lowest in 2003 (11 412 patients), but after that, the number began to rise again (Appendix Table 1). Patients treated for mental and behavioural disorders due to alcohol use accounted for about 75 per cent of all patients treated for alcohol-related diseases as a primary diagnosis. This percentage has remained largely unchanged over the past decade.

Mental and behavioural disorders due to alcohol use can be divided into three categories: intoxication due to alcohol (ICD-10 categories F10.0–10.1), alcohol dependence (F10.2), and other mental and behavioural disorders due to alcohol use (F10.3–10.9). In 2009, 5004 patients had a primary diagnosis of alcohol intoxication, 4110 patients had alcohol dependency as a primary

diagnosis and 4432 patients had a primary diagnosis of some other mental and behavioural disorder due to alcohol use. The number of patients treated for mental and behavioural disorders due to alcohol use has risen by nearly 15 per cent since 1996, while the number of patients treated for states of alcohol intoxication has risen by over 3 per cent. By contrast, the number of patients treated for alcohol dependency has fallen by more than 25 per cent. The number of patients in all three categories fell in 2009 compared with 2008 (Figure 5; Appendix Table 6).

Figure 5. Patients with a primary diagnosis of alcohol intoxication, alcohol dependency or some other mental and behavioural disorder due to alcohol use, 1996–2009

Since 2005, diseases of the liver caused by alcohol use have been the second most common primary diagnosis under alcohol-related diseases for patients in inpatient care. A primary diagnosis from this category was entered for 1565 patients in 2009. This was a fall of about 5 per cent on the previous year. Since 1996, there has been an increase of over 32 per cent in the number of patients treated for diseases of the liver (Figure 6; Appendix Table 6).

Periods of care for patients whose primary diagnosis was a disease of the liver caused by alcohol use came to a total of 3 251 in 2009, remaining on the same level as in the previous year. Periods of care for diseases of the liver caused by alcohol use have increased by nearly 60 per cent since 1996.

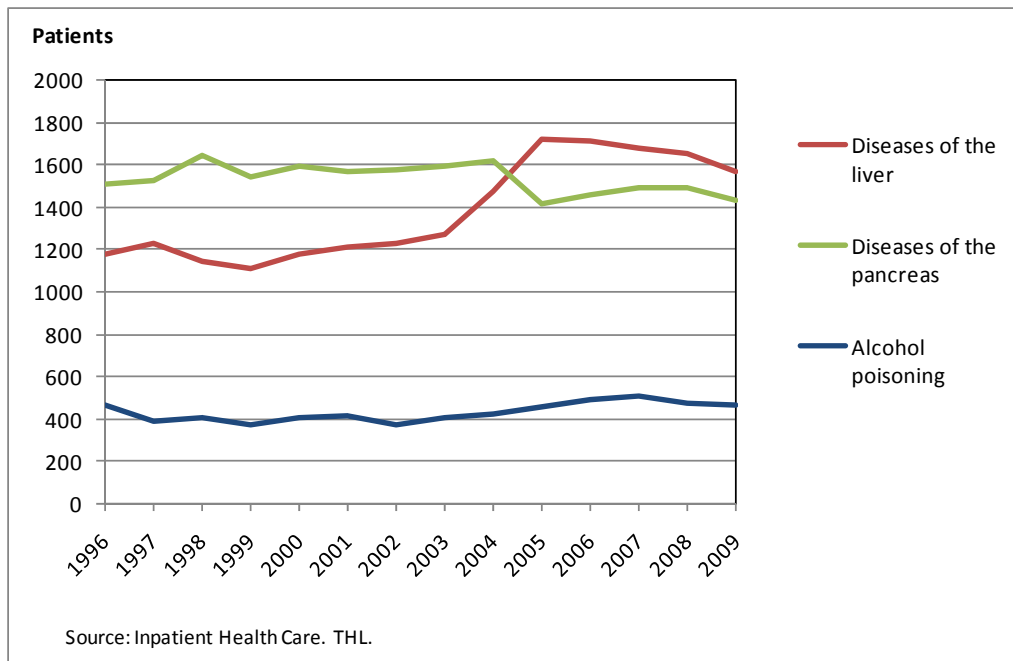
Diseases of the pancreas are the third most common group of alcohol-related diseases. A primary diagnosis from this category was entered for 1434 patients in 2009. The number of patients treated for diseases of the pancreas has fallen by about 5 per cent since 1996. Diseases of the pancreas increased until 2004, but have been falling since then (Figure 6; Appendix Table 6).

Periods of care for alcohol-related diseases of the pancreas as a primary diagnosis came to a total of 2055 in 2009. This was a decrease of about 6 per cent on the previous year. The number of periods of care for diseases of the pancreas has fallen by about 2 per cent since 1996.

In 2009, 468 patients were admitted to inpatient care for alcohol poisoning; this is roughly the same number as in 1996. Alcohol poisoning cases reached a peak in 2007, when 521 patients were treated (Figure 6; Appendix Table 6).

Periods of care for patients with alcohol poisoning came to a total of 499 in 2009, remaining on the same level as in the previous year. The number of periods of care has fallen by about 4 per cent since 1996. The number of periods of care also reached a peak in 2007 (553 periods of care).

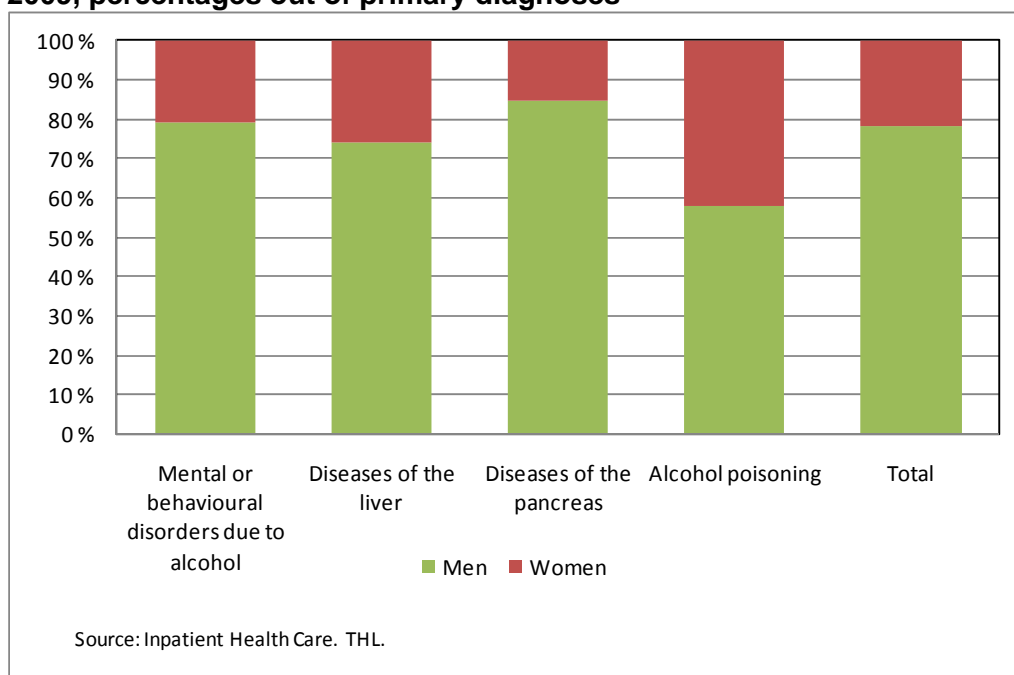
Figure 6. The most common alcohol-related diseases in inpatient care, according to primary diagnosis in 1996–2009

Most periods of care provided for men

Men are far more likely than women to suffer from diseases caused by alcohol use, but the percentage of women out of all sufferers appears to be growing. In 2009, 78 per cent of patients in inpatient care for alcohol-related diseases were men and 22 per cent were women. The percentage of women has grown by three percentage points since 1996, from 19 to 22 per cent, while the percentage of men has fallen correspondingly (Figure 7; Appendix Table 2).

Figure 7. Men and women suffering from the most common alcohol-related diseases in 2009, percentages out of primary diagnoses

In 2009, 11 931 men in inpatient care had a primary diagnosis of an alcohol-related disease.¹ The number of male patients fell by about 4 per cent on the previous year. The number of patients has fallen by about 11 per cent since 1996. At the same time, there has been a 10 per cent fall in the number of periods of care for male patients whose primary diagnosis is an alcohol-related disease (Appendix Tables 2 and 4).

An alcohol-related disease was given as the primary diagnosis for 3300 women in 2009. This was a fall of over 7 per cent on the previous year. However, the number of women patients had grown by nearly 8 per cent since 1996. The number of periods of care for women has grown by about 14 per cent since 1996 (Appendix Tables 2 and 4).

In 2009, 9328 men were diagnosed with mental and behavioural disorders due to alcohol use, a fall of over 6 per cent on 2008. The number has fallen by about 5 per cent since 1996. There were 2467 women diagnosed with such mental and behavioural disorders, a fall of nearly 7 per cent on the previous year. Compared with 1996, however, the number of women with mental and behavioural disorders caused by alcohol has grown by more than 10 per cent (Figures 8 and 9; Appendix Table 6).

In 2009, 14 756 periods of care were provided for men with a primary diagnosis of mental and behavioural disorders caused by alcohol use, while the corresponding number for women was 3559 periods of care.

¹ In the overview of diagnoses, each person has been counted once per diagnosis during the year (i.e. the same person may be included under different diagnoses). In the internal overview within the diagnosis group (applies only to the F10-diagnosis group), each person is included once for each sub-group in the diagnosis group.

Figure 8. States of intoxication, dependency, and mental and behavioural disorders caused by alcohol use in men 1996–2009, primary diagnoses

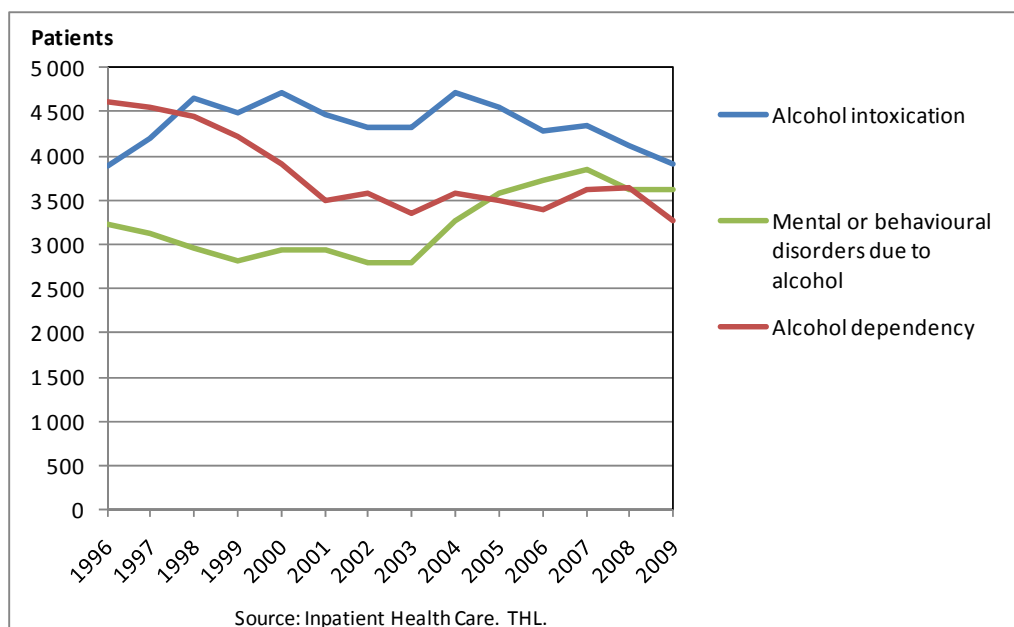
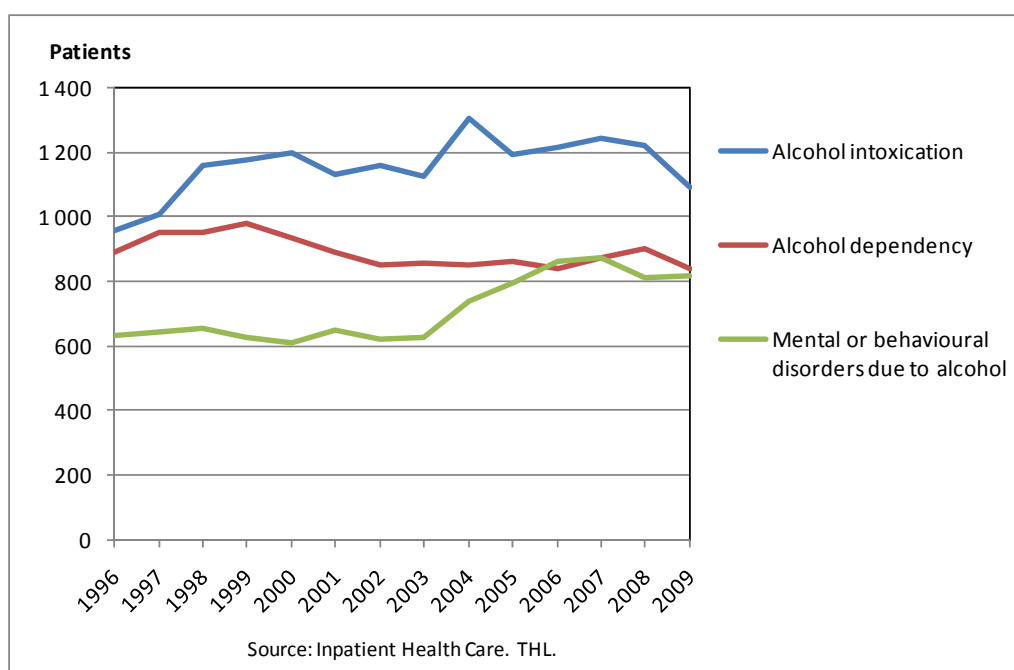

Figure 9. States of intoxication, dependency, and mental and behavioural disorders caused by alcohol use in men 1996–2009, primary diagnoses

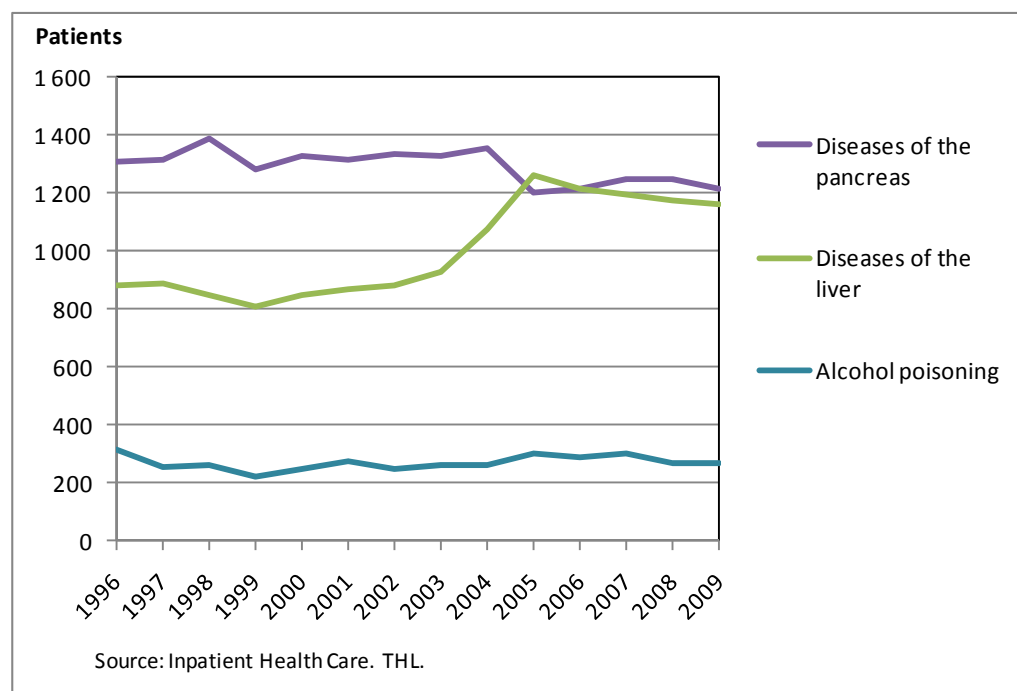

The occurrence of alcohol-related diseases of the liver has been on the increase almost throughout the period of review, both among men and women. In 2009, an alcohol-related disease of the liver was the primary diagnosis for 1160 men, a fall of about 1 per cent on the previous year. A disease of the liver caused by alcohol use as a primary diagnosis for a man has increased by nearly 32 per cent since 1996. In 2009, 405 women were given a primary diagnosis of an alcohol-related disease of the liver, which is more than 15 per cent less than in the previous year. However, alcohol-related

diseases of the liver as a primary diagnosis for women has grown by 35 per cent on 1996 (Figures 10 and 11; Appendix Table 6).

The number of periods of care for alcohol-related diseases of the liver have also increased. In 2009, there were 2306 periods of care for men with alcohol-related diseases of the liver, an increase of almost 50 per cent on 1996. There were 954 periods of care for women with alcohol-related diseases of the liver in 2009, an increase of 86 per cent on 1996.

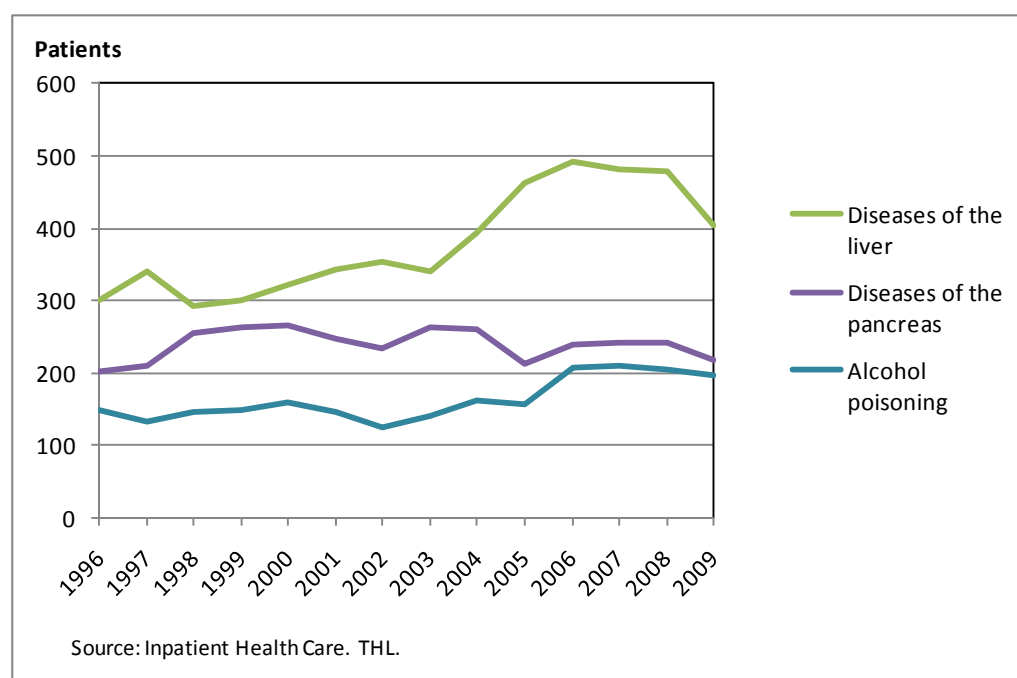
Figure 10. Men's most common alcohol-related diseases in inpatient care, according to primary diagnosis in 1996–2009

In 2009, 1250 men and 217 women had a primary diagnosis of an alcohol-related disease of the pancreas. The number has fallen by 7 per cent among men between 1996 and 2009, while the number of cases among women has grown by nearly 7 per cent. However, alcohol-related diseases of the pancreas among women fell by about 10 per cent in 2009 compared with 2008 (Figures 10 and 11; Appendix Table 7).

In 2009, there were 1765 periods of care for men with alcohol-related diseases of the pancreas, a fall of about 3 per cent on 1996. In 2009, there were 290 periods of care for women with alcohol-related diseases of the pancreas, a fall of nearly 15 per cent on the previous year. Compared with 1996, the periods of care for women had increased by some 8 per cent.

Figure 11. Women's most common alcohol-related diseases in inpatient care, according to primary diagnosis in 1996–2009

In 2009, 271 men and 197 women had a primary diagnosis of alcohol poisoning. Cases of alcohol poisoning among men have fallen by nearly 15 per cent since 1996, but alcohol poisoning among women has grown by about 33 per cent during the same period. In particular, there has been an increase in cases of alcohol poisoning requiring hospital treatment among young girls (Figures 10 and 11). Between 1996 and 2009, the cases of alcohol poisoning among girls under the age of 15 increased by more than 70 per cent. In 2009, 58 per cent of children under 15 treated for alcohol poisoning were girls.

Periods of care for alcohol poisoning in male patients came to a total of 291 in 2009. Periods of care for alcohol poisoning among men have fallen by nearly 19 per cent since 1996. By contrast, the number of periods of care for alcohol poisoning in women has increased by nearly 30 per cent since 1996. In 2009, there were 208 periods of care for women with alcohol poisoning.

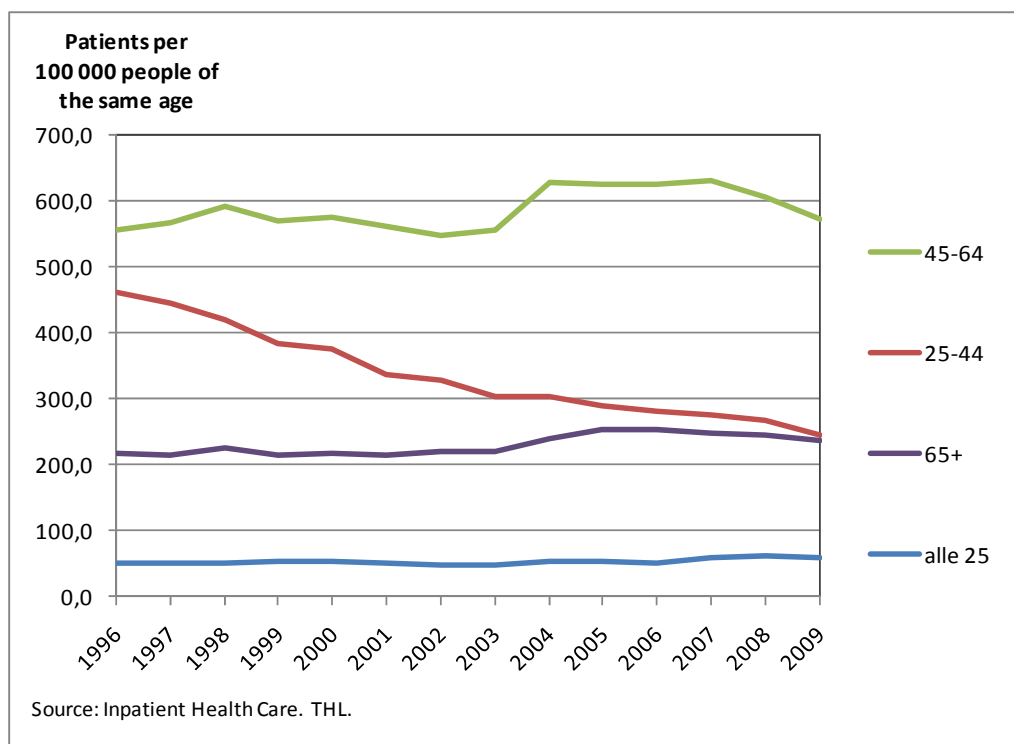
Majority of patients treated for alcohol-related diseases are middle-aged

The majority of patients in inpatient care for alcohol-related diseases are middle-aged or older. In 2009, about 72 per cent of patients treated for an alcohol-related disease were 45 years old or older.

The average age of patients treated for alcohol-related diseases was 50.9 in 2009. The average age of patients has risen by nearly five years since 1996, when the average age of patients treated for alcohol-related diseases was 46.1.

In inpatient care in 2009, the number of primary diagnoses of alcohol-related diseases given to people aged 45–64 was 571.4 per 100 000 people of the same age. In 1996–2009, primary diagnoses of alcohol-related diseases in this age-group as a proportion of the population had increased by about 3 per cent (Figure 12; Appendix Tables 3 and 7). The most common primary diagnoses of alcohol-related diseases of patients aged 45–64 in inpatient care are mental and behavioural disorders caused by alcohol use, and alcohol-related diseases of the liver (Table 1).

Figure 12. Patients in inpatient care for alcohol-related diseases by age group, per 100 000 people of the same age, 1996–2009, primary diagnoses

The number of primary diagnoses of alcohol-related diseases has increased among people aged 65 and over. In 2009, the number of primary diagnoses of alcohol-related diseases given to people aged 65 or more came to 238.0 per 100 000 people of the same age. During the period under review, alcohol-related diseases in this age-group as a proportion of the population had increased by about 10 per cent (Figure 12; Appendix Tables 3 and 7). The most common primary diagnoses of alcohol-related diseases of patients aged 65 and over treated in inpatient care are mental and behavioural disorders caused by alcohol use, and alcohol-related diseases of the liver (Table 1).

In 2009, the number of primary diagnoses of alcohol-related diseases given to people aged 25 or under came to 59.8 per 100 000 people of the same age, which was nearly 20 per cent more than in 1996 (Figure 12; Appendix Tables 3 and 7). The most common primary diagnoses of alcohol-related diseases of patients under 25 treated in inpatient care are mental and behavioural disorders caused by alcohol use, and alcohol poisoning (Table 1).

In contrast to other age groups, primary diagnoses of alcohol-related diseases have fallen since 1996 in the 25–44 age group. In 2009, primary diagnoses of alcohol-related diseases for people in this age group came to 246.3 per 100 000 people of the same age. During the period under review, primary diagnoses of alcohol-related diseases in this age-group have fallen by about 47 per cent (Figure 12; Appendix Tables 3 and 7). The most common primary diagnoses of alcohol-related diseases of patients aged 25–44 are mental and behavioural disorders caused by alcohol use, and alcohol-related diseases of the pancreas (Table 1).

Table 1. The most common alcohol-related diseases in inpatient care, according to age group and primary diagnosis in 2009

Age group	Mental or behavioural disorders due to alcohol	Diseases of the liver	Diseases of the pancreas	Alcohol poisoning
under 25	540	2	51	315
25-44	2 658	193	486	73
45-64	6 915	1 066	824	72
65+	1 682	304	73	8

Alcohol-related diseases in specialised outpatient care

In 2009, a total of 14 314 patients with a primary diagnosis of some alcohol-related disease were cared for in specialised outpatient care. This was a decrease of about 5 per cent on the previous year. Comparisons of time series cannot be made, however, because all hospitals have not kept complete records of diagnoses in outpatient care in the past.

There were 25 878 outpatient appointments by patients with alcohol-related diseases in 2009. This was a fall of just over 2 per cent on 2008.

The most common diagnoses of alcohol-related diseases are the same in specialised outpatient care and in inpatient care. The most common condition was mental or behavioural disorders due to alcohol use, the primary diagnosis of 9994 patients in 2009. A total of 1 828 patients had primary diagnosis of an alcohol-related disease of the liver, while 1 365 had a disease of the pancreas. Alcohol poisoning was the primary diagnosis of 536 patients (Appendix Table 11).

Most of the patients treated for alcohol-related diseases in specialised outpatient care, as in inpatient care, are men. In 2009, an alcohol-related disease was the primary diagnosis for 10 324 men and 3990 women in specialised outpatient care, with men accounting for about 72 per cent of cases. Men had 18 119 appointments in specialised outpatient care due to alcohol-related diseases in 2009, while women had 7759 appointments (Appendix Table 11).

The average age of patients treated for alcohol-related diseases in specialised outpatient care was 46.2 in 2009; in other words, the patients in outpatient care are younger on average than patients in inpatient care. In 1998, the average age of patients in specialised outpatient care was 43.7, so the average age of patients has risen in outpatient care, too.

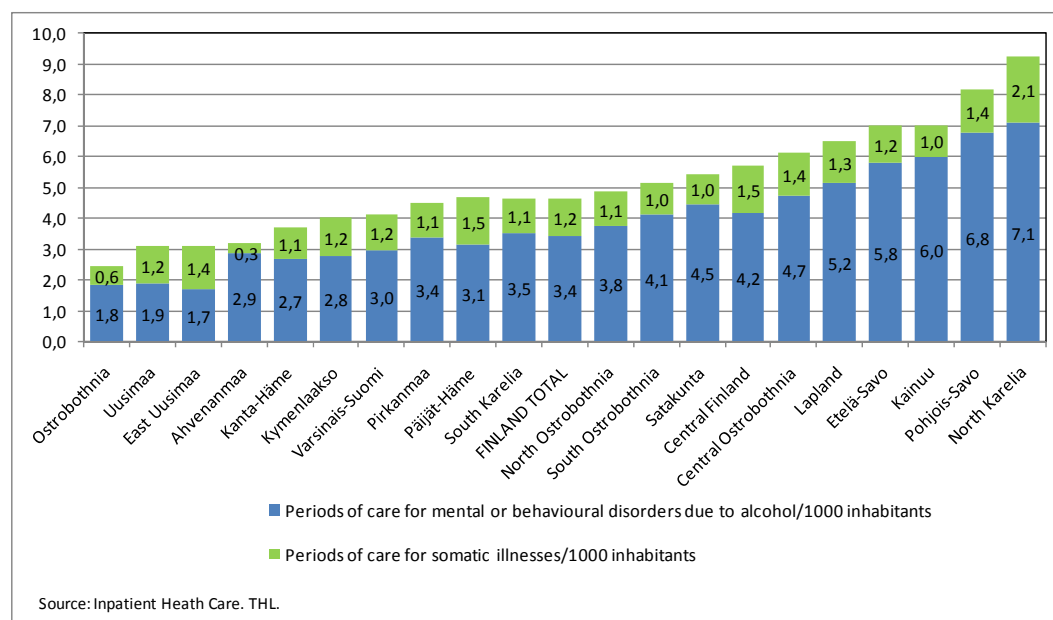
Regional overview of alcohol-related diseases

Diseases caused by alcohol use can be treated either in inpatient care in the health-care system or at detoxification and rehabilitation centres specialising in services for substance abusers. Institutions for substance abusers provide treatment for behavioural disorders caused by alcohol, chiefly alcohol dependency. Treatment of alcohol-related diseases can be subject to regional variation depending on the kind of services for substance abusers provided by each municipality or joint municipal board. As a consequence, treatment of alcohol-related diseases in the health care services probably focuses more on somatic illnesses such as diseases of the liver or pancreas in municipalities that have detoxification and rehabilitation centres specialising in services for substance abusers or who purchase services from such centres.

In examining the statistics it is important to note that detoxification and rehabilitation centres specialising in services for substance abusers are not able to provide comprehensive and exact data itemised according to substance. It follows that the data include patients treated for substances other than alcohol. An estimated 80 per cent of the clients at detoxification and rehabilitation centres specialising in services for substance abusers are in treatment for alcohol abuse. The data from services for substance abusers should be taken as indicative in comparing them with data on hospital care.

In 2009, the number of periods of care for alcohol-related diseases in inpatient care per thousand inhabitants came to 4.6 for Finland in total. There were 2.8 treated patients per thousand inhabitants. In a comparison of the regions, the highest treatment figures for patients with alcohol-related diseases in inpatient care was in North Karelia (9.2 periods of care per 1000 inhabitants) and Pohjois-Savo (8.2 periods of care per 1000 inhabitants). Ostrobothnia and Uusimaa had the lowest treatment figures for alcohol-related diseases in inpatient care (2.5 and 3.2 periods of care respectively per 1000 inhabitants; Figure 13; Appendix Table 8b).

Figure 13. Periods of care for mental and behavioural disorders caused by alcohol and somatic illnesses in inpatient care per 1000 inhabitants, by region in 2009

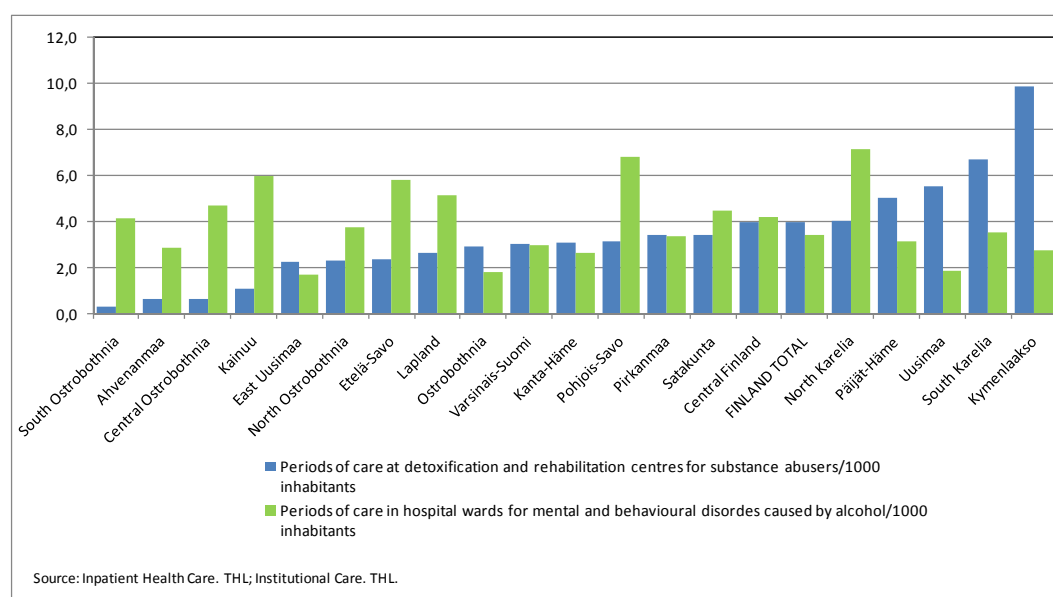

A majority of the alcohol-related diseases treated in inpatient care are related to mental and behavioural disorders due to alcohol use (ICD-10 category F10). On average, periods of care for such conditions account for 75 per cent of all periods of care for alcohol-related diseases. In Finland as a whole, the average number of periods of care in inpatient care for mental and behavioural disorders due to alcohol use came to 3.4 periods of care per 1000 inhabitants. In a

comparison of the regions, periods of care in excess of the average were recorded in North Karelia (7.1 periods of care per 1000 inhabitants) and Pohjois-Savo (6.8 periods of care per 1000 inhabitants). Periods of care below the average were recorded in Eastern Uusimaa (1.7 periods of care per 1000 inhabitants) and Ostrobothnia (1.8 periods of care per 1000 inhabitants; Figure 13; Appendix Table 9).

Mental and behavioural disorders due to alcohol use can also be treated at **detoxification and rehabilitation centres for substance abusers**. In this way, they do not place a burden on inpatient care in the health care services. Although comprehensive and exact figures on treatment for alcohol abuse cannot be obtained from the specialised services for substance abusers, the figures can be considered indicative for the treatment of alcohol dependency. Some regional differences can be discerned in whether mental and behavioural disorders due to alcohol use are treated in inpatient care or institutions for substance abusers. In proportion to inhabitant numbers, care focuses on inpatient care in South Ostrobothnia, Central Ostrobothnia, Kainuu and Åland, and institutions for substance abusers are only used to a limited extent. By contrast, treatment focuses more on institutions for substance abusers in Kymenlaakso, Uusimaa, South Karelia and Päijät-Häme (Figure 14; Appendix Table 9 and 10b).

Figure 14. Periods of care for mental and behavioural disorders caused by alcohol (F10) in hospital wards and at detoxification and rehabilitation centres for substance abusers per 1000 inhabitants, in Finland as a whole and by region in 2009

On the level of Finland as a whole, there were an average of 1.2 periods of care in inpatient care per 1000 inhabitants for somatic illnesses caused by alcohol, such as cirrhosis of the liver, diseases of the pancreas and alcohol poisoning. In a comparison of the regions, somatic alcohol-related diseases in excess of the average were recorded in North Karelia (2.1 periods of care per 1000 inhabitants) and Päijät-Häme and Central Finland (1.5 periods of care each per 1000 inhabitants). Somatic alcohol-related diseases below the average were recorded in Åland (0.3 periods of care per 1000 inhabitants) and Ostrobothnia (0.6 periods of care per 1000 inhabitants; Figure 13; Appendix Table 9).

Concepts and definitions

Alcohol: A beverage intended for consumption and containing more than 2.8 per cent by volume of ethyl alcohol.

Alcohol-related disease: Diseases caused by alcohol use and the toxic effects of alcohol as defined in the ICD-10 International Classification of Diseases, listed below:

E24.4	Alcohol-induced pseudo-Cushing's syndrome
E52	Niacin deficiency (pellagra)
F10	Mental and behavioural disorders due to alcohol use
F10.0	Acute intoxication
F10.1	Harmful use
F10.2	Depence syndrome
F10.3	Withdrawal state
F10.4	Withdrawal state with delirium
F10.5	Psychotic disorder
F10.6	Amnesic syndrome
F10.7	Residual and late-onset psychotic disorder
F10.8	Other mental and behavioural disorders
F10.9	Unspecified mental and behavioural disorder
G31.2	Degeneration of nervous system due to alcohol
G62.1	Alcoholic polyneuropathy
G72.1	Alcoholic myopathy
I42.6	Alcoholic cardiomyopathy
K29.2	Alcoholic gastritis
K70	Alcoholic liver disease
K70.0	Alcoholic fatty liver
K70.1	Alcoholic hepatitis
K70.2	Alcoholic fibrosis and sclerosis of liver
K70.3	Alcoholic cirrhosis of liver
K70.4	Alcoholic hepatic failure
K70.9	Alcoholic liver disease, unspecified
K86.00	Alcohol-induced chronic pancreatitis, acute stage
K86.01	Alcohol-induced chronic pancreatitis, sequels
K86.08	Alcohol-induced chronic pancreatitis, long-term
O35.4	Maternal care for (suspected) damage to fetus from alcohol
P04.3	Fetus and newborn affected by maternal use of alcohol
Q86.0	Fetal alcohol syndrome (dysmorphic)
R78.0	Finding of alcohol in blood
T51	Toxic effect of alcohol
Z50.2	Alcohol rehabilitation
Z71.4	Alcohol abuse counselling and surveillance
Z72.1	Alcohol use

Specialised outpatient care: Specialised medical care is an organisational level within the health care system; units on this level provide treatment mainly on the level of medical specialists. Outpatient care here refers to patient appointments at the outpatient clinic of a hospital, other clinics, outpatient appointments to hospital wards or a psychiatric day hospital.

ICD-10 classification: an international standard diagnostic classification of diseases developed by the WHO. ICD-10 has been in use in Finland since 1996. ICD-9 was used before that, in 1987–1995, and ICD-8 was used in 1969–1986.

Period of care: Periods of care include all periods of care completed by 31 December in the statistical year and also all ongoing periods of care at the end of the statistical year.

Care day: The number of care days during the statistical year by 31 December.

Patient: A client of the health care services who is entered in the Care Registers for Social Welfare and Health Care.

Institution providing care for substance abusers: A detoxification and rehabilitation centre for substance abusers approved by the Social Insurance Institution as an institution providing care that entitles the client to a rehabilitation allowance.

Inpatient care: An inpatient ward in specialised medical care (hospitals) or in primary health care (health centres).

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Alkoholisairauksien potilaat, hoitojaksot ja hoitopäivät terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2009, päädiagnoosit ja sivudiagnoosit
Liitetaulukko 2. Alkoholisairauksien potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 3. Alkoholisairauksien potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan, 100 000 vastaavanikäistä kohti 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 4. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 5. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan, 100 000 vastaavanikäistä kohti 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 6. Yleisimpien alkoholisairauksien potilaat ja hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla sukupuolen mukaan 1996–2009
Liitetaulukko 7. Yleisimpien alkoholisairauksien potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla iän mukaan 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 8a. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla maakunnittain 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 8b. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla maakunnittain 1 000 asukasta kohti 1996–2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 9. Yleisimpien alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla maakunnittain 2009, päädiagnoosit
Liitetaulukko 10a. Päihdehuollon laitosten hoitojaksot maakunnittain 1996–2009
Liitetaulukko 10b. Päihdehuollon laitosten hoitojaksot 1 000 asukasta kohti 1996–2009
Liitetaulukko 11. Alkoholisairauksien potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa yleisimpien sairauksien ja sukupuolen mukaan 2009, päädiagnoosit

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Patienter med alkoholsjukdom, vårdperioder och vård dagar på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 1996-2009, huvud- och bidiagnoser
Tabellbilaga 2. Patienter med alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 3. Patienter med alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön, per 100 000 i samma ålder 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 4. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 5. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön per 100 000 i samma ålder 1996-2009
Tabellbilaga 6. Patienter med de vanligaste alkoholsjukdomarna och anknyttande vårdperioder på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården, enligt kön 1996-2009
Tabellbilaga 7. Patienter med de vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården, enligt ålder 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 8a. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt landskap 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 8b. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt landskap, per 1 000 invånare 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 9. Vårdperioder på grund av de vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården, enligt landskap 1996-2009, huvuddiagnoser
Tabellbilaga 10a. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård, enligt landskap 1996-2009
Tabellbilaga 10b. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård per 1 000 invånare 1996-2009
Tabellbilaga 11. Patienter med alkoholsjukdom och anknyttande besök i öppenvård inom den specialiserade sjukvården enligt de vanligaste sjukdomarna och kön 2009, huvuddiagnoser

Appendix Tables

Appendix Table 1. Alcohol-related diseases: patients, periods of care and care days in inpatient care in 1996-2009, primary and secondary diagnosis
Appendix Table 2. Alcohol-related diseases: patients in inpatient care by age group and gender in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 3. Alcohol-related diseases: patients in inpatient care by age group and gender per 100 000 people of the same age in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 4. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by age group and gender in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 5. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by age group and gender per 100 000 people of the same age in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 6. The most common alcohol-related diseases: patients and periods of care in inpatient care by gender in 1996-2009
Appendix Table 7. The most common alcohol-related diseases: patients in inpatient care by age in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 8a. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by region in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 8b. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by region per 1000 inhabitants in 1996-2009, primary diagnosis
Appendix Table 9. The most common alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by region in 2009, primary diagnosis
Appendix Table 10a. Periods of care at institutions for substance abusers by region in 1996-2009
Appendix Table 10b. Periods of care at institutions for substance abusers per 1000 inhabitants in 1996-2009
Appendix Table 11. Alcohol-related diseases: patients and appointments in specialised outpatient care by the most common disease and gender in 2009, primary diagnosis

Liitetaulukko 1. Alkoholisairauksien potilaat, hoitojaksot ja hoitopäivät terveydenhuollon vuodeosastoilla 1996–2009, päädiagnoosit ja sivudiagnoosit

Tabellbilaga 1. Patienter med alkoholsjukdom, vårdperioder och vård dagar på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården 1996-2009, huvud- och bidiagnoser

Appendix Table 1. Alcohol-related diseases: patients, periods of care and care days in inpatient care in 1996-2009, primary and secondary diagnosis

Päädiagnoosit - Huvuddiagnoser - Primary diagnosis

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Potilaat - Patienter -														
<i>Patients</i>	16 491	16 427	16 571	15 821	15 903	15 202	14 965	14 807	16 191	16 221	16 142	16 388	16 044	15 231
Hoitojaksot - Vårdperioder -														
<i>Periods of care</i>	26 492	26 605	26 976	25 762	25 955	24 615	24 570	24 181	26 419	26 499	26 034	26 792	26 157	24 843
Hoitopäivät - Vård dagar -														
<i>Care days</i>	207 508	205 517	203 055	196 438	191 809	189 978	196 340	196 791	212 315	217 735	216 595	221 492	216 643	204 092

Sivudiagnoosit - Bidiagnoser - Secondary diagnosis

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Potilaat - Patienter -														
<i>Patients</i>	3 411	3 305	3 613	3 649	3 987	4 146	4 324	4 246	4 858	5 346	5 317	5 507	5 817	5 920
Hoitojaksot - Vårdperioder -														
<i>Periods of care</i>	6 806	6 730	7 426	7 214	8 242	8 381	8 434	8 330	9 707	10 430	10 479	10 832	11 459	11 383
Hoitopäivät - Vård dagar -														
<i>Care days</i>	111 352	113 548	125 781	125 378	137 794	141 072	147 582	147 826	165 216	178 784	183 310	178 312	180 407	178 040

Liitetaulukko 2. Alkoholisairauksien potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan 1996–2009, päädiagnoosi

Tabellbilaga 2. Patienter med alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön 1996-2009, huvuddiagnoser

Appendix Table 1. Alcohol-related diseases: patients, periods of care and care days in inpatient care in 1996-2009, primary and secondary diagnosis

Kaikki - Alla - Men and Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	804	835	817	864	882	814	772	766	832	846	789	918	981	926
25-44	6 916	6 519	6 084	5 496	5 311	4 726	4 580	4 178	4 166	3 951	3 816	3 737	3 621	3 330
45-64	7 160	7 463	7 950	7 805	8 031	7 976	7 855	8 080	9 197	9 284	9 328	9 558	9 266	8 808
65+	1 611	1 610	1 720	1 656	1 679	1 686	1 758	1 783	1 996	2 140	2 209	2 175	2 176	2 167
Yhteensä - Totalt - Total	16 491	16 427	16 571	15 821	15 903	15 202	14 965	14 807	16 191	16 221	16 142	16 388	16 044	15 231

Miehet - Män - Men

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	543	531	514	569	559	516	510	508	508	542	453	547	546	544
25-44	5 686	5 300	4 893	4 366	4 257	3 749	3 667	3 333	3 340	3 210	3 060	2 999	2 881	2 705
45-64	5 931	6 148	6 525	6 349	6 510	6 484	6 294	6 473	7 379	7 412	7 379	7 611	7 342	6 986
65+	1 272	1 286	1 342	1 287	1 303	1 301	1 389	1 393	1 520	1 674	1 744	1 684	1 706	1 696
Yhteensä - Totalt - Total	13 432	13 265	13 274	12 571	12 629	12 050	11 860	11 707	12 747	12 838	12 636	12 841	12 475	11 931

Naiset - Kvinnor - Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	261	304	303	295	323	298	262	258	324	304	336	371	435	382
25-44	1 230	1 219	1 191	1 130	1 054	977	913	845	826	741	756	738	740	625
45-64	1 229	1 315	1 425	1 456	1 521	1 492	1 561	1 607	1 818	1 872	1 949	1 947	1 924	1 822
65+	339	324	378	369	376	385	369	390	476	466	465	491	470	471
Yhteensä - Totalt - Total	3 059	3 162	3 297	3 250	3 274	3 152	3 105	3 100	3 444	3 383	3 506	3 547	3 569	3 300

**Liitetaulukko 3. Alkoholisairauksien potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan, 100 000 vastaavanikäistä kohti 1996–2009
päädiagnoosit**

Tabellbilaga 3. Patienter med alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön, per 100 000 i samma ålder 1996-2009, huvuddiagnoser
Appendix Table 3. Alcohol-related diseases: patients in inpatient care by age group and gender per 100 000 people of the same age in 1996-2009, primary diagnosis:

Potilasta 100 000 vastaavan ikäistä kohti -Patienter per 100 000 i samma ålder - Patients per 100 000 people of the same age

Kaikki - Alla - Men and Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	50,1	52,0	50,8	53,9	55,3	51,3	48,9	48,8	53,1	54,2	50,6	59,1	63,3	59,8
25-44	462,5	443,2	420,2	384,5	375,6	337,1	329,2	301,9	303,2	289,3	280,8	275,5	267,3	246,3
45-64	555,4	566,3	590,8	569,1	575,9	562,0	545,8	556,4	627,5	624,4	625,7	630,8	605,7	571,4
65+	216,8	214,0	226,7	215,9	216,0	214,1	220,1	219,3	240,2	254,4	254,3	248,5	243,9	238,0
Yhteensä - Totalt - Total	321,3	319,1	321,2	305,9	306,9	292,6	287,4	283,7	309,2	308,6	305,9	309,2	301,2	284,6

Miehet - Män - Men

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	66,2	64,7	62,6	69,5	68,6	63,7	63,3	63,3	63,5	68,0	56,9	68,9	69,0	68,8
25-44	746,6	707,5	663,6	599,4	590,8	524,7	517,2	472,5	476,9	460,8	441,2	432,9	415,9	391,1
45-64	924,9	936,8	973,4	929,4	936,9	916,4	876,8	893,9	1009,3	999,8	993,1	1008,1	963,4	910,0
65+	457,9	453,7	466,6	439,6	435,5	425,9	444,7	433,7	459,7	497,1	496,6	473,7	467,0	451,9
Yhteensä - Totalt - Total	537,2	528,7	527,6	498,3	499,3	474,9	466,0	458,6	497,5	499,1	489,1	494,5	477,7	454,5

Naiset - Kvinnor - Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	33,3	38,7	38,5	37,6	41,4	38,4	34,0	33,6	42,3	39,8	44,1	48,8	57,4	50,5
25-44	167,6	168,9	167,7	161,2	152,0	142,1	133,8	124,6	122,6	110,7	113,6	111,2	111,8	94,6
45-64	189,7	198,8	211,0	211,5	217,4	209,6	216,4	220,8	247,5	251,1	260,7	256,1	250,6	235,5
65+	72,8	69,1	80,2	77,8	78,7	79,9	75,9	79,3	95,1	92,4	89,8	94,5	89,2	88,0
Yhteensä - Totalt - Total	116,2	119,9	124,7	122,7	123,5	118,6	116,7	116,2	128,8	126,1	130,2	131,2	131,5	121,0

Liitetaulukko 4. Alkoholisairauksien hoitajaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan 1996–2009, päädiagnoosit

Tabellbilaga 4. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön 1996-2009, huvuddiagnoser

Appendix Table 4. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by age group and gender in 1996-2009, primary diagnosis

Kaikki - Alla - Men and Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 -														
Under 25	958	1 009	981	1 070	1 077	926	922	913	978	1 018	926	1 068	1 150	1 081
25-44	11 599	10 972	10 118	9 191	8 851	7 847	7 729	7 098	6 916	6 622	6 303	6 174	5 897	5 381
45-64	11 492	12 153	13 265	12 917	13 483	13 213	13 232	13 413	15 458	15 590	15 407	16 209	15 725	15 021
65+	2 443	2 471	2 612	2 584	2 544	2 629	2 687	2 757	3 067	3 269	3 398	3 341	3 385	3 360
Yhteensä - Totalt -														
<i>Total</i>	26 492	26 605	26 976	25 762	25 955	24 615	24 570	24 181	26 419	26 499	26 034	26 792	26 157	24 843

Miehet - Män - Men

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 -														
Under 25	661	651	636	746	711	593	617	620	624	673	557	667	681	660
25-44	9 681	9 090	8 264	7 403	7 231	6 302	6 208	5 748	5 611	5 336	5 104	5 005	4 756	4 370
45-64	9 658	10 018	11 011	10 629	11 074	10 798	10 743	10 826	12 620	12 575	12 185	12 975	12 752	11 977
65+	1 975	2 003	2 100	2 039	1 979	2 031	2 111	2 146	2 324	2 563	2 700	2 576	2 698	2 681
Yhteensä - Totalt -														
<i>Total</i>	21 975	21 762	22 011	20 817	20 995	19 724	19 679	19 340	21 179	21 147	20 546	21 223	20 887	19 688

Naiset - Kvinnor - Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 -														
Under 25	297	358	345	324	366	333	305	293	354	345	369	401	469	421
25-44	1 918	1 882	1 854	1 788	1 620	1 545	1 521	1 350	1 305	1 286	1 199	1 169	1 141	1 011
45-64	1 834	2 135	2 254	2 288	2 409	2 415	2 489	2 587	2 838	3 015	3 222	3 234	2 973	3 044
65+	468	468	512	545	565	598	576	611	743	706	698	765	687	679
Yhteensä - Totalt -														
<i>Total</i>	4 220	4 485	4 620	4 945	4 960	4 891	4 891	4 841	5 240	5 352	5 488	5 569	5 270	5 155

Liitetaulukko 5. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla ikäryhmän ja sukupuolen mukaan, 100 000 vastaavanikäistä kohti 1996–2009, päädiagnoosit

Tabellbilaga 5. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt åldersgrupp och kön, per 100 000 i samma ålder 1996-2009, huvuddiagnoser

Appendix Table 5. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by age group and gender per 100 000 people of the same age in 1996-2009, primary diagnosis

Hoitojaksoa 100 000 vastaavanikäistä kohti - Vårdperioder per 100 000 i samma ålder - Periods of care per 100 000 people of the same age

Kaikki - Alla - Men and Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	59,7	62,8	61,0	66,7	67,5	58,4	58,5	58,1	62,5	65,2	59,4	68,7	74,2	69,9
25-44	775,7	745,9	698,9	643,0	626,0	559,7	555,6	513,0	503,4	484,9	463,8	455,2	435,3	398,0
45-64	891,4	922,2	985,8	941,9	966,8	931,0	919,4	923,7	1 054,7	1 048,5	1 033,5	1 069,8	1 027,8	974,5
65+	328,7	328,4	344,2	336,8	327,3	333,9	336,5	339,0	369,1	388,6	391,2	381,7	379,5	369,1
Yhteensä - Totalt - Total	516,2	516,9	522,8	498,2	501,0	473,8	471,9	463,3	504,5	504,2	493,4	505,5	491,1	464,2

Miehet - Män - Men

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	80,6	79,4	77,5	91,1	87,3	73,2	76,6	77,3	78,0	84,4	70,0	84,1	86,0	83,5
25-44	1 271,1	1 213,4	1 120,7	1 016,4	1 003,5	882,1	875,6	814,9	801,2	766,0	735,9	722,4	686,6	631,8
45-64	1 506,0	1 526,5	1 642,6	1 556,0	1 593,7	1 526,1	1 496,6	1 495,0	1 726,1	1 696,2	1 639,8	1 718,6	1 673,3	1 560,2
65+	711,0	706,6	730,1	696,4	661,5	665,0	675,8	668,1	702,8	761,1	768,8	724,6	738,6	714,3
Yhteensä - Totalt - Total	878,8	867,3	874,8	825,1	830,1	777,3	773,3	757,6	826,6	822,1	795,2	817,3	799,8	750,0

Naiset - Kvinnor - Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Alle 25 - Under 25 - Under 25	37,9	45,6	43,9	41,3	46,9	42,9	39,5	38,1	46,2	45,1	48,4	52,7	61,9	55,6
25-44	261,4	260,7	261,0	255,0	233,6	224,8	223,0	199,0	193,7	192,2	180,2	176,2	172,4	153,1
45-64	283,0	322,8	333,8	332,4	344,3	339,3	345,1	355,4	386,4	404,4	431,0	425,4	387,2	393,4
65+	100,6	99,8	108,7	114,9	118,2	124,1	118,5	124,2	148,5	140,0	134,9	147,2	130,4	126,9
Yhteensä - Totalt - Total	160,4	170,0	174,8	186,7	187,0	184,1	183,8	181,5	195,9	199,5	203,8	206,0	194,1	189,1

Liitetaulukko 6. Yleisimpien alkoholisairauksien potilaat ja hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla sukupuolen mukaan 1996–2009

Tabellbilaga 6. Patienter med de vanligaste alkoholsjukdomarna och anknyttande vårdperioder på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården, enligt kön 1996-2009

Appendix Table 6. The most common alcohol-related diseases: patients and periods of care in inpatient care by gender in 1996-2009

Potilaiden lkm - Antal patienter - No. of patients

Miehet - Män - Men

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar - Mental or behavioural disorders due to alcohol	10 253	10 280	10 446	10 027	10 015	9 426	9 234	9 094	9 980	10 050	9 851	10 123	9 815	9 328
Maksasairaudet - Leversjukdomar - Diseases of the liver	881	890	851	809	852	870	880	928	1 079	1 260	1 215	1 193	1 178	1 160
Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - Diseases of the pancreas	1 308	1 318	1 391	1 282	1 326	1 317	1 338	1 328	1 357	1 200	1 217	1 250	1 247	1 217
Alkoholimyrgytys - Alkoholförgiftning - Alcohol poisoning	318	259	260	226	248	274	247	266	264	306	287	302	270	271

Naiset - Kvinnor - Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar - Mental or behavioural disorders due to alcohol	2235	2341	2477	2472	2455	2365	2355	2318	2597	2542	2565	2642	2647	2467
Maksasairaudet - Leversjukdomar - Diseases of the liver	300	340	292	301	323	343	353	340	393	463	493	482	478	405
Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - Diseases of the pancreas	203	211	255	262	267	247	234	263	261	214	239	243	241	217
Alkoholimyrgytys - Alkoholförgiftning - Alcohol poisoning	148	132	147	150	159	145	125	140	162	156	207	210	206	197

Hoitojaksojen lkm - Antal Vårdperioder - No. of periods of care

Miehet - Män - Men

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar - Mental or behavioural disorders due to alcohol	16 346	16 591	16 926	16 210	16 181	15 007	14 869	14 445	15 938	15 870	15 475	16 158	15 763	14 756
Maksasairaudet - Leversjukdomar - Diseases of the liver	1 539	1 553	1 563	1 521	1 625	1 597	1 743	1 827	2 185	2 495	2 311	2 305	2 390	2 306
Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - Diseases of the pancreas	1 828	1 841	2 016	1 825	1 928	1 914	1 958	2 011	2 015	1 733	1 714	1 772	1 841	1 765
Alkoholimyrgytys - Alkoholförgiftning - Alcohol poisoning	358	281	284	241	260	281	265	283	277	327	312	335	287	291
Muut - Annat - Other	1 904	1 496	1 222	1 020	1 001	925	844	774	764	722	734	653	606	570
Sairaudet yhteensä - Sjukdomar totalt - Total	21 975	21 762	22 011	20 817	20 995	19 724	19 679	19 340	21 179	21 147	20 546	21 223	20 887	19 688

Naiset - Kvinnor - Women

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar - Mental or behavioural disorders due to alcohol	3 182	3 476	3 654	3 684	3 666	3 526	3 521	3 469	3 795	3 769	3 859	3 940	3 710	3 559
Maksasairaudet - Leversjukdomar - Diseases of the liver	508	610	485	523	559	640	673	664	700	903	909	926	855	945
Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - Diseases of the pancreas	268	290	366	363	339	360	354	393	365	309	322	341	340	290
Alkoholimyrgytys - Alkoholförgiftning - Alcohol poisoning	161	139	151	156	161	148	131	144	167	161	217	218	218	208
Muut - Annat - Other	398	328	309	219	235	217	212	171	213	210	181	144	147	153
Sairaudet yhteensä - Sjukdomar totalt - Total	4 517	4 843	4 965	4 945	4 960	4 891	4 891	4 841	5 240	5 352	5 488	5 569	5 270	5 155

Liitetaulukko 7. Yleisimpien alkoholisairauksien potilaat terveydenhuollon vuodeosastoilla iän mukaan 1996–2009, päädiagnoosit

Tabellbilaga 7. Patienter med de vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt ålder 1996-2009, huvuddiagnoser

Appendix Table 7. The most common alcohol-related diseases: patients in inpatient care by age in 1996-2009, primary diagnosis

Potilaiden lkm - Antal patienter - No. of patients

**Alkoholin aiheuttamat
elimelliset aivo-oireyhtymät ja
käyttäytymishäiriöt - Psykiska
störningar och**
Alle 25 - beteendestörningar orsakade av
Under 25 - alkohol - *Mental or behavioural
disorders due to alcohol*

Maksasairaudet -
Leversjukdomar -
*Diseases of the
liver*

Haimasairaudet -
Sjukdomar i
bukspottkörteln -
*Diseases of the
pancreas*

**Alkoholi-
myrkytykset -**
Alkoholförgiftningar -
Alcohol poisoning

1996	485	1	34	209
2000	551	3	29	260
2001	481	1	30	254
2002	488	1	29	215
2003	476	3	25	236
2004	505	1	18	283
2005	490	1	31	300
2006	411	3	41	316
2007	532	1	43	332
2008	614	3	40	306
2009	540	2	51	315

**Potilaita 100 000 vastaavanikäistä kohti - Patienter per 100 000 i samma ålder -
Patients per 100 000 people of the same age**

**Alkoholin aiheuttamat
elimelliset aivo-oireyhtymät ja
käyttäytymishäiriöt - Psykiska
störningar och**
beteendestörningar orsakade
av alkohol - *Mental or
behavioural disorders due to
alcohol*

Maksasairaudet -
Leversjukdomar -
Diseases of the liver

Haimasairaudet -
Sjukdomar i
bukspottkörteln -
*Diseases of the
pancreas*

**Alkoholi-
myrkytykset -**
Alkoholförgiftningar -
Alcohol poisoning

	0,1	2,1	13,0
	0,2	1,8	16,3
	0,1	1,9	16,0
	0,1	1,8	13,6
	0,2	1,6	15,0
	0,1	1,1	18,1
	0,1	2,0	19,2
	0,2	2,6	20,3
	0,1	2,8	21,4
	0,2	2,6	19,7
	0,1	3,3	20,4

**Alkoholin aiheuttamat
elimelliset aivo-oireyhtymät ja
käyttäytymishäiriöt - Psykiska
störningar och**
beteendestörningar orsakade av
alkohol - *Mental or behavioural
disorders due to alcohol*

Maksasairaudet -
Leversjukdomar -
*Diseases of the
liver*

Haimasairaudet -
Sjukdomar i
bukspottkörteln -
*Diseases of the
pancreas*

**Alkoholi-
myrkytykset -**
Alkoholförgiftningar -
Alcohol poisoning

1996	5 471	274	771	146
2000	4 399	204	633	81
2001	3 870	186	621	72
2002	3 734	182	609	73
2003	3 371	176	592	70
2004	3 390	194	587	56
2005	3 205	233	513	65
2006	3 055	219	533	65
2007	2 997	213	529	82
2008	2 863	215	547	80
2009	2 658	193	486	73

**Alkoholin aiheuttamat
elimelliset aivo-oireyhtymät ja
käyttäytymishäiriöt - Psykiska
störningar och**
beteendestörningar orsakade
av alkohol - *Mental or
behavioural disorders due to
alcohol*

Maksasairaudet -
Leversjukdomar -
Diseases of the liver

Haimasairaudet -
Sjukdomar i
bukspottkörteln -
*Diseases of the
pancreas*

**Alkoholi-
myrkytykset -**
Alkoholförgiftningar -
Alcohol poisoning

	18,3	51,6	9,8
	14,4	44,8	5,7
	13,3	44,3	5,1
	13,1	43,8	5,2
	12,7	42,8	5,1
	14,1	42,7	4,1
	17,1	37,6	4,8
	16,1	39,2	4,8
	15,7	39,0	6,0
	15,9	40,4	5,9
	14,3	35,9	5,4

Alkoholien aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>				Alkoholien aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>				
		Maksasairaudet - Leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	Alkoholi-myrkytykset - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>		Maksasairaudet - Leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	Alkoholi-myrkytykset - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>
45-64								
1996	5 334	733	646	92	413,7	56,9	50,1	7,1
2000	6 214	787	838	61	445,6	56,4	60,1	4,4
2001	6 166	806	829	82	434,5	56,8	58,4	5,8
2002	6 057	817	830	72	420,9	56,8	57,7	5,0
2003	6 235	860	872	88	429,4	59,2	60,1	6,1
2004	7 132	1 038	931	73	486,6	70,8	63,5	5,0
2005	7 215	1 206	796	87	485,2	81,1	53,5	5,9
2006	7 228	1 199	792	98	484,9	80,4	53,1	6,6
2007	7 519	1 179	844	84	496,3	77,8	55,7	5,5
2008	7 261	1 149	828	82	474,6	75,1	54,1	5,4
2009	6 915	1 066	824	72	448,6	69,2	53,5	4,7

Alkoholien aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>				Alkoholien aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>				
		Maksasairaudet - Leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	Alkoholi-myrkytykset - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>		Maksasairaudet - Leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	Alkoholi-myrkytykset - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>
65+								
1996	1 198	173	60	19	161,2	23,3	8,1	2,6
2000	1 306	181	93	5	168,0	23,3	12,0	0,6
2001	1 274	220	84	11	161,8	27,9	10,7	1,4
2002	1 310	233	104	12	164,0	29,2	13,0	1,5
2003	1 330	229	102	12	163,6	28,2	12,5	1,5
2004	1 550	239	82	14	186,5	28,8	9,9	1,7
2005	1 682	283	74	10	200,0	33,6	8,8	1,2
2006	1 722	287	90	15	198,2	33,0	10,4	1,7
2007	1 717	282	77	14	196,2	32,2	8,8	1,6
2008	1 724	289	73	8	193,3	32,4	8,2	0,9
2009	1 682	304	73	8	184,7	33,4	8,0	0,9

Liitetaulukko 8a. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla maakunnittain 1996–2009, päädiagnoosit
Tabellbilaga 8a. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt landskap 1996-2009, huvuddiagnoser
Appendix Table 8a. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by region in 1996-2009, primary diagnosis

	Varsinais-Suomi - Uusimaa - Nyland		Kanta-Häme - - Egentliga Tavastland		Pirkan- maa - Birkaland	Päijät-Häme - Päijänne- Tavastland	Kymen- laakso - Kymme- nedalen	Etelä- Karjala - Södra Karelen	Etelä- Savo - Södra Savolax	Pohjois- Savo - Norra Savolax	Pohjois- Karjala - Norra Karelen	Keski- Suomi - Mellersta Finland - Central Finland	Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia	Pohjanmaa - Österbotten - Ostrobothnia	Keski- Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia	Pohjois- Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia	Kainuu - Kajanaland	Lappi - Lapland - Lapland	Itä-Uusimaa - Östra Nyland - Itä-Uusimaa	Ahvenan- maa - Åland - Åland	Maakunnat yhteensä ⁽¹⁾ - Landskapen totalt ⁽¹⁾ - Regions total ⁽¹⁾
1996	4 934	1 700	1 271	734	1 762	1 079	889	525	1 173	2 072	1 750	1 664	1 070	461	363	2 194	914	1 336	334	105	26 330
1997	4 856	1 760	1 224	828	1 703	1 212	842	499	1 192	2 153	1 733	1 629	1 144	438	360	2 226	883	1 381	292	70	26 425
1998	5 162	1 958	1 306	784	1 645	1 317	846	589	1 238	2 158	1 638	1 569	1 162	408	394	2 221	736	1 285	369	100	26 885
1999	4 870	1 877	1 390	809	1 760	1 213	919	659	1 042	2 049	1 465	1 344	1 116	408	324	2 092	745	1 190	338	86	25 696
2000	4 813	1 809	1 468	726	1 650	1 218	976	544	1 188	2 287	1 589	1 399	926	376	373	1 940	950	1 263	301	61	25 857
2001	4 760	1 809	1 382	663	1 639	1 003	929	454	1 129	1 928	1 432	1 383	889	350	363	1 894	861	1 302	282	66	24 518
2002	4 618	1 820	1 474	683	1 633	905	905	423	1 191	1 835	1 559	1 363	885	389	437	2 018	801	1 129	302	103	24 473
2003	4 468	1 895	1 472	669	1 725	892	852	493	1 137	1 622	1 607	1 467	825	346	459	1 918	722	1 133	309	84	24 095
2004	4 824	1 952	1 637	697	1 922	970	841	620	1 205	1 886	1 662	1 577	953	368	491	2 082	903	1 346	272	87	26 295
2005	4 496	2 177	1 690	763	2 126	1 029	852	539	1 179	1 921	1 584	1 537	934	432	408	2 061	836	1 329	324	124	26 341
2006	4 752	1 984	1 612	700	2 020	970	730	558	1 212	1 909	1 579	1 536	920	433	393	1 999	737	1 327	369	131	25 871
2007	4 537	1 959	1 600	695	2 120	1 099	838	606	1 120	2 048	1 615	1 802	963	560	472	1 974	695	1 474	303	154	26 634
2008	4 350	1 920	1 398	702	2 073	1 022	741	759	1 147	2 207	1 583	1 661	981	474	456	2 115	670	1 422	314	95	26 090
2009	4 403	1 912	1 238	648	2 180	939	734	621	1 092	2 030	1 532	1 557	996	437	418	1 907	581	1 193	293	89	24 800

1) Maakunnat yhteensä on pienempi kuin koko maan yhteenlasketut hoitojaksot, sillä koko maan luvuissa on myös mukana tapaukset, joista ei ole maakuntatietoa.
1) Siffran för landskapen totalt är lägre än det totala antalet vårdperioder för hela landet, eftersom det i siffrorna för hela landet ingår också fall för vilka det inte finns några kommunuppgifter
1) The total for all the regions is lower than the total number of periods of care for the whole country, because the figures for the whole country include cases where data on the relevant region is missing.

Liitetaulukko 8b. Alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla maakunnittain 1 000 asukasta kohti 1996–2009, päädiagnoosit
Tabellbilaga 8b. Vårdperioder på grund av alkoholsjukdom på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt landskap per 1 000 invånare 1996-2009, huvuddiagnoser
Appendix Table 8b. Alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by region per 1000 inhabitants in 1996-2009, primary diagnosis

	Varsinais-Suomi - Uusimaa - Nyland		Kanta-Häme - - Egentliga Tavastland		Pirkan- maa - Birkaland	Päijät-Häme - Päijänne- Tavastland	Kymen- laakso - Kymme- nedalen	Etelä- Karjala - Södra Karelen	Etelä- Savo - Södra Savolax	Pohjois- Savo - Norra Savolax	Pohjois- Karjala - Norra Karelen	Keski- Suomi - Mellersta Finland - Central Finland	Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia	Pohjanmaa - Österbotten - Ostrobothnia	Keski- Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia	Pohjois- Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia	Kainuu - Kajanaland	Lappi - Lapland - Lapland	Itä-Uusimaa - Östra Nyland - Itä-Uusimaa	Ahvenan- maa - Åland - Åland	Maakunnat yhteensä ⁽¹⁾ - Landskapen totalt ⁽¹⁾ - Regions total ⁽¹⁾
1996	4,0	3,9	5,3	4,5	4,0	5,5	4,6	3,8	6,8	8,0	9,9	6,3	5,4	2,6	5,2	6,1	9,7	6,7	3,8	4,2	5,1
1997	3,9	4,0	5,1	5,0	3,9	6,1	4,4	3,6	7,0	8,3	9,9	6,2	5,8	2,5	5,2	6,1	9,5	6,9	3,3	2,8	5,1
1998	4,1	4,4	5,5	4,8	3,7	6,7	4,5	4,3	7,3	8,4	9,4	5,9	5,9	2,3	5,7	6,1	8,0	6,5	4,2	3,9	5,2
1999	3,8	4,2	5,9	4,9	3,9	6,1	4,9	4,8	6,2	8,0	8,5	5,1	5,7	2,4	4,7	5,7	8,2	6,1	3,8	3,3	5,0
2000	3,7	4,0	6,3	4,4	3,7	6,2	5,2	4,0	7,2	9,0	9,3	5,3	4,7	2,2	5,5	5,3	10,6	6,6	3,4	2,4	5,0
2001	3,6	4,0	5,9	4,0	3,6	5,1	5,0	3,3	6,9	7,6	8,4	5,2	4,6	2,0	5,4	5,1	9,7	6,9	3,1	2,5	4,7
2002	3,5	4,0	6,4	4,1	3,6	4,6	4,9	3,1	7,3	7,3	9,2	5,1	4,6	2,2	6,5	5,4	9,2	6,0	3,3	3,9	4,7
2003	3,3	4,2	6,4	4,0	3,8	4,5	4,6	3,6	7,0	6,5	9,5	5,5	4,3	2,0	6,8	5,1	8,3	6,1	3,4	3,2	4,6
2004	3,6	4,3	7,1	4,2	4,1	4,9	4,5	4,6	7,5	7,5	9,9	5,9	4,9	2,1	7,3	5,5	10,5	7,2	2,9	3,3	5,0
2005	3,3	4,8	7,3	4,5	4,5	5,2	4,6	4,0	7,3	7,7	9,4	5,7	4,8	2,5	6,0	5,4	9,8	7,2	3,5	4,6	5,0
2006	3,5	4,3	7,0	4,1	4,3	4,9	4,0	4,1	7,6	7,7	9,4	5,7	4,8	2,5	5,8	5,2	8,7	7,2	3,9	4,9	4,9
2007	3,3	4,3	7,0	4,1	4,4	5,5	4,6	4,5	7,1	8,2	9,7	6,7	5,0	3,2	7,0	5,1	8,3	8,0	3,2	5,7	5,0
2008	3,1	4,2	6,1	4,1	4,3	5,1	4,1	5,6	7,3	8,9	9,5	6,1	5,1	2,7	6,7	5,4	8,1	7,7	3,4	3,5	4,9
2009	3,1	4,1	5,4	3,7	4,5	4,7	4,0	4,6	7,0	8,2	9,2	5,7	5,1	2,5	6,1	4,9	7,0	6,5	3,1	3,2	4,6

1) Maakunnat yhteensä on pienempi kuin koko maan yhteenlasketut hoitojaksot, sillä koko maan luvuissa on myös mukana tapaukset, joista ei ole maakuntatietoa.
1) Siffran för landskapen totalt är lägre än det totala antalet vårdperioder för hela landet, eftersom det i siffrorna för hela landet ingår också fall för vilka det inte finns några kommunuppgifter
1) The total for all the regions is lower than the total number of periods of care for the whole country, because the figures for the whole country include cases where data on the relevant region is missing.

Liitetaulukko 9. Yleisimpien alkoholisairauksien hoitojaksot terveydenhuollon vuodeosastoilla maakunnittain 2009, päädiagnoosi
Tabellbilaga 9. Vårdperioder på grund av de vanligaste alkoholsjukdomarna på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården enligt landskap 1996-2009, huvuddiagnoser
Appendix Table 9. The most common alcohol-related diseases: periods of care in inpatient care by region in 2009, primary diagnosis

	Uusimaa - Nyland	Varsinais- Suomi - Egentliga Finland	Satakunta - Satakunta	Kanta-Häme - Egentliga Tavastland	Pirkanmaa - Birkaland	Päijät-Häme - Päijänne- Tavastland	Kymen- laakso - Kymme- nedalen	Etelä- Karjala - Södra Karelen - South Karelia	Etelä-Savo - Södra Savolax	Pohjois- Savo - Norra Savolax
Alkoholin aiheuttamat käyttäytymishäiriöt ja aivo-oireyhtymät (F10) - Beteendestörningar och psykiska störningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>	2 666	1 371	1 017	464	1 642	632	508	474	899	1 681
Alkoholin aiheuttamat maksasairaudet (K70) - Alkoholorsakade leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	962	239	143	99	269	154	148	80	60	172
Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet (K86.00-01, K86.08) - Alkoholorsakade sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	515	201	51	58	155	111	43	45	47	124
Alkoholimyrkytykset (T51) - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>	129	52	10	13	50	12	16	6	7	27
Alkoholin käyttöön liittyvä hermosto- tai lihassairaus (G31.2, G62.1, G7.21) - Alkoholutlöst degeneration i nervsystemet, polyneuropati eller myopati - <i>Degeneration of nervous system due to alcohol, alcoholic polyneuropathy or myopathy</i>	97	38	8	10	38	21	16	11	63	14
Muut (I42.6, K29.2, P04.3, Q86.0, Z50.2, Z71.4, Z72.1) - Övriga - Other	34	11	9	4	26	9	3	5	16	12
Yhteensä - Totalt - Total	4 403	1 912	1 238	648	2 180	939	734	621	1 092	2 030

	Pohjois- Karjala - Norra Karelen - North Karelia	Keski- Suomi - Mellersta Finland - Central Finland	Etelä- Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia	Pohjanmaa - Österbotten - Ostrobothnia	Keski- Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia	Pohjois- Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia	Kainuu - Kajanaland	Lappi - Lapland	Itä-Uusimaa - Östra Nyland	Ahvenan- maa - Åland	Maakunnat yhteensä - ⁽¹⁾ - Landskapen totalt ⁽¹⁾ - Regions total ⁽¹⁾
Alkoholin aiheuttamat käyttäytymishäiriöt ja aivo-oireyhtymät (F10) - Beteendestörningar och psykiska störningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>	1 182	1 143	799	324	321	1 472	495	949	162	80	18 281
Alkoholin aiheuttamat maksasairaudet (K70) - Alkoholorsakade leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	161	165	108	50	42	159	37	101	94	5	3 248
Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet (K86.00-01, K86.08) - Alkoholorsakade sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	117	159	48	30	29	173	19	92	31	2	2 050
Alkoholimyrkytykset (T51) - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>	41	33	7	14	10	50	6	13	1	1	498
Alkoholin käyttöön liittyvä hermosto- tai lihassairaus (G31.2, G62.1, G7.21) - Alkoholutlöst degeneration i nervsystemet, polyneuropati eller myopati - <i>Degeneration of nervous system due to alcohol, alcoholic polyneuropathy or myopathy</i>	20	21	26	14	5	15	4	21	3	0	445
Muut (I42.6, K29.2, P04.3, Q86.0, Z50.2, Z71.4, Z72.1) - Övriga - Other	11	36	8	5	11	38	20	17	2	1	278
Yhteensä - Totalt - Total	1 532	1 557	996	437	418	1 907	581	1 193	293	89	24 800

1) Maakunnat yhteensä on pienempi kuin koko maan yhteenlasketut hoitojaksot, sillä koko maan luvuissa on myös mukana tapaukset, joista ei ole maakuntatietoa.
1) Siffran för landskapen totalt är lägre än det totala antalet vårdperioder för hela landet, eftersom det i siffrorna för hela landet ingår också fall för vilka det inte finns några kommunuppgifter
1) The total for all the regions is lower than the total number of periods of care for the whole country, because the figures for the whole country include cases where data on the relevant region is missing.

Liitetaulukko 10a. Päihdehuollon laitosten hoitojaksot maakunnittain 1996–2009

Tabellbilaga 10a. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård enligt landskap 1996-2009

Appendix Table 10a. Periods of care at institutions for substance abusers by region in 1996-2009

	Varsinais-Suomi - Egentliga Finland		Kanta-Häme - Egentliga Tavastland	Pirkanmaa - Birkaland	Päijät-Häme - Päijänne-Tavastland	Kymenlaakso - Kymmenedalen	Etelä-Karjala - Södra Karelen - South Karelia	Etelä-Savo - Södra Savolax	Pohjois-Savo - Norra Savolax	Pohjois-Karjala - Norra Karelen - North Karelia	Keski-Suomi - Mellersta Finland - Central Finland	Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia	Pohjanmaa - Österbotten - Ostrobothnia	Keski-Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia	Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia	Kainuu - Kajanaland	Lappi - Lapland	Itä-Uusimaa - Östra Nyland	Ahvenanmaa - Åland	Maakunnat yhteensä - Landskapen totalt - Regions totalt	
1996	4 039	294	1 138	573	1 284	166	1 542	1 087	372	886	336	389	33	494	33	1 253	361	326	112	9	14 734
1997	8 920	328	1 357	582	1 561	902	1 380	1 067	385	243	106	1 095	31	526	23	1 165	343	373	115	17	21 229
1998	9 181	317	871	538	1 378	817	1 618	1 021	413	741	296	1 138	28	527	28	1 160	20	505	136	13	20 756
1999	8 959	1 385	1 102	623	1 383	798	1 562	1 035	392	928	286	892	49	556	27	1 226	359	474	146	25	22 225
2000	8 379	1 448	162	574	1 515	882	2 000	799	439	848	290	729	34	505	38	938	40	461	256	13	20 371
2001	8 981	1 348	189	561	1 500	935	2 027	1 203	436	827	297	1 051	53	523	38	997	22	532	299	15	21 838
2002	9 808	1 093	197	603	1 351	894	1 819	1 099	418	843	253	828	34	410	27	1 067	61	358	234	12	21 415
2003	10 059	1 142	170	602	1 276	947	1 961	1 026	499	962	193	856	47	399	46	1 005	93	579	276	16	22 154
2004	10 663	1 319	138	539	1 424	949	1 543	1 039	438	955	337	797	41	507	58	960	51	536	206	22	22 529
2005	10 122	1 304	1 041	494	1 469	961	1 447	717	559	795	238	887	46	456	30	963	68	616	151	21	22 388
2006	9 539	1 278	98	539	1 543	1 005	1 433	1 042	455	775	269	913	61	408	34	933	51	586	147	13	21 127
2007	9 391	1 313	874	553	1 661	1 020	1 490	1 164	478	652	302	1 174	60	433	32	827	67	595	169	20	22 278
2008	9 336	1 455	737	528	1 715	1 071	1 951	913	429	743	352	1 198	74	468	34	855	52	551	261	24	22 757
2009	7 906	1 405	777	535	1 653	1 008	1 794	894	367	783	666	1 077	63	522	45	904	92	484	212	18	21 225

Liitetaulukko 10b. Päihdehuollon laitosten hoitojaksot 1 000 asukasta kohti 1996–2009

Tabellbilaga 10b. Vårdperioder på institutioner för missbrukarvård per 1 000 invånare 1996-2009

Appendix Table 10b. Periods of care at institutions for substance abusers per 1000 inhabitants in 1996-2009

	Varsinais-Suomi - Egentliga Finland		Kanta-Häme - Egentliga Tavastland		Pirkanmaa - Birkaland		Päijät-Häme - Päijänne-Tavastland		Kymenlaakso - Kymmenedalen		Etelä-Karjala - Södra Karelen - South Karelia		Etelä-Savo - Södra Savolax		Pohjois-Savo - Norra Savolax		Pohjois-Karjala - Norra Karelen - North Karelia		Keski-Suomi - Mellersta Finland - Central Finland		Etelä-Pohjanmaa - Södra Österbotten - South Ostrobothnia		Keski-Pohjanmaa - Mellersta Österbotten - Central Ostrobothnia		Pohjois-Pohjanmaa - Norra Österbotten - North Ostrobothnia		Kainuu - Kajanaland		Lappi - Lapland		Itä-Uusimaa - Östra Nyland		Ahvenanmaa - Åland		Maakunnat yhteensä - Landskapen totalt - Regions total					
Uusimaa - Nyland																																								
1996	3,3	0,7	4,8	3,5	2,9	0,8	8,1	7,8	2,2	3,4	1,9	1,5	0,2	2,8	0,5	3,5	3,8	1,6	1,3	0,4	2,9																			
1997	7,1	0,7	5,7	3,5	3,5	4,6	7,2	7,7	2,3	0,9	0,6	4,1	0,2	3,0	0,3	3,2	3,7	1,9	1,3	0,7	4,1																			
1998	7,2	0,7	3,7	3,3	3,1	4,1	8,5	7,4	2,4	2,9	1,7	4,3	0,1	3,0	0,4	3,2	0,2	2,6	1,5	0,5	4,0																			
1999	6,9	3,1	4,7	3,8	3,1	4,0	8,3	7,5	2,3	3,6	1,7	3,4	0,2	3,2	0,4	3,4	3,9	2,4	1,6	1,0	4,3																			
2000	6,4	3,2	0,7	3,5	3,4	4,5	10,7	5,8	2,6	3,3	1,7	2,7	0,2	2,9	0,6	2,5	0,4	2,4	2,9	0,5	3,9																			
2001	6,8	3,0	0,8	3,4	3,3	4,7	10,9	8,8	2,7	3,3	1,7	3,9	0,3	3,0	0,6	2,7	0,2	2,8	3,3	0,6	4,2																			
2002	7,4	2,4	0,8	3,6	3,0	4,5	9,8	8,0	2,6	3,3	1,5	3,1	0,2	2,4	0,4	2,9	0,7	1,9	2,6	0,5	4,1																			
2003	7,5	2,5	0,7	3,6	2,8	4,8	10,6	7,5	3,1	3,8	1,1	3,2	0,2	2,3	0,7	2,7	1,1	3,1	3,0	0,6	4,2																			
2004	7,9	2,9	0,6	3,2	3,1	4,8	8,3	7,7	2,7	3,8	2,0	3,0	0,2	2,9	0,9	2,5	0,6	2,9	2,2	0,8	4,3																			
2005	7,4	2,9	4,5	2,9	3,1	4,8	7,8	5,3	3,5	3,2	1,4	3,3	0,2	2,6	0,4	2,5	0,8	3,3	1,6	0,8	4,3																			
2006	6,9	2,8	0,4	3,2	3,3	5,0	7,8	7,7	2,9	3,1	1,6	3,4	0,3	2,3	0,5	2,4	0,6	3,2	1,6	0,5	4,0																			
2007	6,8	2,9	3,8	3,2	3,5	5,1	8,1	8,6	3,0	2,6	1,8	4,3	0,3	2,5	0,5	2,1	0,8	3,2	1,8	0,7	4,2																			
2008	6,6	3,2	3,2	3,1	3,6	5,3	10,7	6,8	2,7	3,0	2,1	4,4	0,4	2,7	0,5	2,2	0,6	3,0	2,8	0,9	4,3																			
2009	5,6	3,0	3,4	3,1	3,4	5,0	9,8	6,7	2,4	3,2	4,0	3,9	0,3	2,9	0,7	2,3	1,1	2,6	2,3	0,6	4,0																			

Liitetaulukko 11. Alkoholisairauksien potilaat ja käynnit erikoissairaanhoidon avohoidossa yleisimpien sairauksien ja sukupuolen mukaan 2009, päädiagnoosit

Tabellbilaga 11. Patienter med alkoholsjukdom och anknyttande besök i öppenvård inom den specialiserade sjukvården enligt de vanligaste sjukdomarna och kön 2009, huvuddiagnoser
Appendix Table 11. Alcohol-related diseases: patients and appointments in specialised outpatient care by the most common disease and gender in 2009, primary diagnosis

	Potilaat vuoden aikana - Patienter under året - <i>Patients during the year</i>	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>	Maksasairaudet - Leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	Alkoholimyrkytykset - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>
Potilaat - Patienter - <i>Patients</i>					
Miehet - Män - <i>Men</i>	10 324	7 194	1 327	1 157	314
Naiset - Kvinnor - <i>Women</i>	3 990	2 800	501	208	222
Yhteensä⁽¹⁾ - Total ⁽¹⁾ - <i>Totalt</i> ⁽¹⁾	14 314	9 994	1 828	1 365	536

1) Diagnoosikohtainen summa on suurempi kuin potilaskohtainen summa vuoden aikana: kun potilaat lasketaan diagnoosikohtaisesti, samalla potilaalla voi olla usea eri diagnoosi vuoden aikana, jolloin hänet lasketaan joka diagnoosiin erikseen.

1) Det diagnosrelaterade antalet är högre än det patientrelaterade antalet under året: när patienterna räknas enligt diagnos kan samma patient ha fått flera olika diagnoser under året, varvid personen räknas särskilt för varje diagnos.

1) The total for each diagnosis may be higher than the number of patients during the year: when the number of patients per diagnosis is counted, the same patient may have been given several different diagnoses during the year and he/she is included separately under each diagnosis.

	Käynnit vuoden aikana - Besök under året - <i>Appointments during the year</i>	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymishäiriöt - Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol - <i>Mental or behavioural disorders due to alcohol</i>	Maksasairaudet - Leversjukdomar - <i>Diseases of the liver</i>	Haimasairaudet - Sjukdomar i bukspottkörteln - <i>Diseases of the pancreas</i>	Alkoholimyrkytykset - Alkoholförgiftningar - <i>Alcohol poisoning</i>
Käynnit - Besök - <i>Appointments</i>					
Miehet - Män - <i>Men</i>	18 119	11 944	2 772	1 864	368
Naiset - Kvinnor - <i>Women</i>	7 759	5 456	1 067	317	263
Yhteensä - Totalt - <i>Total</i>	25 878	17 400	3 839	2 181	631

Alkoholisairauksien hoito terveydenhuollossa -tilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilasto sisältää tietoja alko holiperäisten sairauksien hoidosta terveydenhuollon vuodeosastoilla ja erikoissairaanhoidon avohoidossa Suomessa. Tilastoa voidaan käyttää yhteis kunnallisen päätöksenteon, tutkimuksen ja kansallisen alkoholipolitiikan tarpeisiin, kansainvälisiin vertailuihin ja tietokantoihin.

Tilastossa käytettävä sairausluokitus on WHO:n kehittämän ICD-10 sairausluokitusjärjestelmän mukainen ja se vastaa kansainvälisissä tilastoissa käytettäviä luokituksia. Tilasto perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämään Terveydenhuollon hoitoilmoitusjärjestelmä Hilmon tietoihin. Tilasto sisältää kaikki Hilmoon ilmoitetut, alkoholiperäiseksi sairaudeksi luokitellut tapaukset.

Tietojen keruu perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008), tilastolakiin (409/2001), valtakunnallisia henkilörekistereitä koskevaan lakiin (566/1989) ja asetukseen valtakunnallisista henkilörekistereistä (1671/1993).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tiedot alkoholisairauksien hoidosta terveydenhuollon vuodeosastoilla saadaan THL:n ylläpitämästä Terveydenhuollon hoitoilmoitusjärjestelmä Hilmosta. Hilmon tiedot on kerätty kaikista Suomen sairaaloista. Hilmosta on mahdollista saada tietoja erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastohoidosta sekä erikoissairaanhoidon avohoidosta. Hilmon tiedot muodostuvat niistä henkilöistä, jotka ovat olleet sairaalassa vuodeosastolla tai päiväkirurgisessa toimenpiteessä vuoden aikana. Sairaalat lähettävät tiedot THL:ään kerran vuodessa annettujen määrittelyjen ja ohjeistuksen mukaan. Tiedot tarkistetaan ja tallennetaan sähköiseen tietokantaan.

Tilastoraportissa hoitajaksojen määrään on laskettu sekä tilastovuoden aikana päättyneet hoitajakset että hoitajakset jotka ovat alkaneet tilastovuonna mutta jatkuneet seuraavan vuoden puolelle. Potilaiden määrä vuoden aikana on laskettu siten, että vuosittain tarkastelussa on laskettu jokainen henkilö vain kerran. Diagnoosikohtaisessa tarkastelussa on laskettu diagnoosikohtaisesti jokainen henkilö kerran vuoden aikana (jolloin sama henkilö lasketaan mukaan eri diagnooseihin, jos hänelle on vuoden aikana kirjattu useita eri päädiagnooseja). Tällöin diagnoosikohtainen potilasmäärä vuoden aikana ei ole sama kuin vuosittainen potilasmäärä. Diagnoosiryhmän sisäisessä tarkastelussa (koskee vain F10 -diagnoosiryhmää) jokainen henkilö on laskettu kerran jokaista diagnoosiryhmän alaryhmää kohden.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston tietojen oikeellisuus riippuu sairaaloiden Hilmoon ilmoittamien tietojen oikeellisuudesta ja tarkkuudesta. Tietoja verrataan edellisen vuoden vastaaviin lukumääriin ja epäselvät tapaukset tarkistetaan tiedonantajalta.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tiedot alkoholisairauksien hoidosta julkaistaan vuosittain tilastointivuotta seuraavan vuoden lopussa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Alkoholisairauksien hoidosta julkaistaan tilastoraportti kerran vuodessa joulukuussa. Tilastoraportti on saatavilla THL:n internet-sivuilla: www.thl.fi/tilastot/alkoholisairaudet.

Tilastotietoja alkoholisairauksien hoidosta julkaistaan myös vuosittain ilmestyvässä THL:n Päihdetilastollisessa vuosikirjassa, joka on saatavissa verkossa (www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Paihteet/Paihdetilastovuosikirja.htm). Tietoja julkaistaan myös THL:n Sosiaali- ja terveysalan tilastollisessa vuosikirjassa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Poisto-/hoitoilmoitusjärjestelmä on ollut käytössä Suomen terveydenhuoltolaitoksissa vuodesta 1969 lähtien.

Poistoilmoitus (hoidon päättämislmoitus) muuttui hoitoilmoitukseksi vuoden 1994 alusta Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksesta (Stakes) annetun lain (1073/92) nojalla. Järjestelmä kattaa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon. Erikoissairaanhoidon avohoidon tietoja on kerätty vuodesta 1998 lähtien ensin omana järjestelmänään, ja vuodesta 2007 lähtien osana terveydenhuollon hoitoilmoitusjärjestelmää.

ICD-10 tautiluokitusjärjestelmä on ollut Suomessa käytössä vuodesta 1996 alkaen. ICD-tautiluokitusjärjestelmän edellinen versio ICD-9 oli käytössä vuosina 1987–1995 ja sitä edeltävä versio vuosina 1969–1986. ICD:n edeltävien versioiden luokitukset eivät ole täysin vertailukelpoisia nykyisen ICD-10:n kanssa. Tämän vuoksi tilastoraportissa tarkastellaan vuosia 1996–2009.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Alkoholisairauksien hoitotilasto on osa THL:n vakiintunutta tilastotuotantoa. Tilaston avulla voidaan seurata alkoholin käyttöön liittyvien sairauksien hoidon kehitystä koko maan tasolla ja myös maakunta-, sairaanhoitopiiri- ja kuntatasolla. Alkoholisairauksien hoitotilastoa voidaan käyttää mm. alkoholipoliittiseen päätöksentekoon ja alkoholihaittojen kehityksen seurantaan kotimaassa sekä kansainvälisiin vertailuihin.

8. Vuoden 2009 tilastoa koskevat erityiskysymykset

Tilastoraportti ilmestyy vuonna 2011 ensimmäistä kertaa.

Kvalitetsbeskrivning av statistiken om vården vid alkoholsjukdomar

De statistiska uppgifternas relevans

I statistiken ingår uppgifter om vården vid alkoholrelaterade sjukdomar på vårdavdelningar inom hälso- och sjukvården och i öppenvård inom den specialiserade sjukvården i Finland. Statistiken kan användas vid samhälleliga beslut, för forskning och behoven inom den nationella alkoholpolitiken, för internationella jämförelser och för databaser.

I statistiken tillämpas WHO:s system för klassifikationen av sjukdomar, ICD-10, som motsvarar de klassifikationer som används i internationell statistik. Statistiken grundar sig på uppgifterna i hälso- och sjukvårdens vårdanmälningssystem Hilmo som administreras av Institutet för hälsa och välfärd. Statistiken omfattar alla fall som anmälts till Hilmo och som klassificerats som alkoholutlösta sjukdomar.

Insamlingen av uppgifter grundar sig på lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008), lagen om statistikväsendet vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (409/2001), lagen om riksomfattande personregister för hälsovården (566/1989) och förordningen om riksomfattande personregister för hälsovården (1671/1993).

Metodbeskrivning av statistikundersökningen

Uppgifterna om vården vid alkoholrelaterade sjukdomar på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården fås från hälso- och sjukvårdens vårdanmälningssystem Hilmo som administreras av Institutet för hälsa och välfärd. Uppgifterna i Hilmo har samlats in från alla sjukhus i Finland. Hilmo kan ge information om vården på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården och om öppenvården inom den specialiserade sjukvården. Uppgifterna i Hilmo härrör från de personer som varit på inlagda på vårdavdelningar på sjukhus eller genomgått en dagkirurgisk åtgärd under året. Sjukhusen skickar uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd en gång om året enligt fastställda definitioner och anvisningar. Uppgifterna kontrolleras och registreras i en elektronisk databas.

I statistikrapporten har i vårdperioderna inräknats såväl de vårdperioder som avslutats under året som de perioder som inletts under statistikåret, men som fortsätter nästa år. Antalet patienter under året har räknats så, att varje person räknats in bara en gång i granskningen på årsnivå. I den diagnosbaserade granskningen har varje person räknats in enligt diagnos bara en gång under året (varvid samma person kan räknas in enligt olika diagnoser, om för personen under året har registrerats flera olika huvuddiagnoser). Således är det diagnosbaserade antalet patienter under ett år inte detsamma som antalet patienter på årsnivå. I den interna granskningen av diagnosgrupper (gäller bara diagnosgruppen F10) har varje person räknats in en gång för varje undergrupp till diagnosgruppen.

Uppgifternas riktighet och exakthet

Riktigheten i uppgifterna i statistiken beror på hur korrekta och noggranna de uppgifter är som sjukhusen meddelat till Hilmo. Uppgifterna jämförs med motsvarande siffror för året innan och i oklara fall kontaktas uppgiftslämnaren.

Uppgifternas aktualitet och rättidighet

Uppgifterna om vården vid alkoholsjukdomar publiceras på årsnivå i slutet av det år som följer på statistikåret.

Uppgifternas tillgänglighet och transparens

En statistikrapport om vården vid alkoholsjukdomar publiceras i december varje år. Rapporten finns på Institutet för hälsa och välfärds webbplats

<http://www.stakes.fi/SV/tilastot/aiheittain/alkohol/alkohollage/alkoholsjukdomar.htm>.

Statistikuppgifter om vården vid alkoholsjukdomar publiceras också varje år i Institutet för hälsa och välfärds Statistisk årsbok om alkohol och narkotika som finns på webben (www.stakes.fi/SV/tilastot/aiheittain/alkohol/statistiskarsbok.htm). Uppgifter publiceras också i Statistisk årsbok om social- och hälsovården som ges ut av Institutet för hälsa och välfärd.

Statistikens jämförbarhet

Ett utskrivnings-/vårdanmälningssystem har använts vid Finlands vårdinrättningar sedan 1996. Utskrivningsanmälningarna (meddelande om att vården avslutats) ändrades till vårdanmälningar i början av 1994 med stöd av lagen om forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes; 1073/92). Systemet omfattar institutionsvården inom den specialiserade sjukvården och primärvården. Uppgifter om öppenvården inom den specialiserade sjukvården har samlats in sedan 1998, först inom ramen för ett eget system och från 2007 som en del av hälso- och sjukvårdens vårdanmälningssystem.

Systemet för klassifikation av sjukdomar ICD-10 har använts i Finland sedan 1996. Den tidigare versionen av klassifikationssystemet, ICD-9, var i användning 1987–1995 och versionen före den 1969–1986. Klassifikationerna i de tidigare versionerna av ICD är inte helt jämförbara med det nuvarande ICD-10. I statistikrapporten granskas därför åren 1996–2009.

Tydlighet och enhetlighet/överensstämmelse

Statistiken om vården vid alkoholsjukdomar ingår i den etablerade statistikproduktionen vid Institutet för hälsa och välfärd. Med hjälp av statistiken kan man följa hur vården vid alkoholrelaterade sjukdomar utvecklas i hela landet, men också per landskap, sjukvårdsdistrikt och kommun. Vårdstatistiken för alkoholsjukdomar kan användas bl.a. vid alkoholpolitiska beslut, för uppföljning av hur alkoholskadorna utvecklas i vårt land och för internationella jämförelser.

Särskilda frågor som gäller statistiken för 2009

Statistikrapporten utkommer för första gången 2011.

Quality description for the statistics on treatment of alcohol-related diseases in public health care services

1. Relevance of statistical data

The statistics contain data on treatment of alcohol-related diseases in inpatient care and in specialised outpatient care in Finland. The statistics are used for decision-making in society, research and alcohol policy making, as well as in international comparisons and databases.

The classification of diseases used in the statistics is in compliance with the ICD-10 international classification of diseases developed by the WHO and corresponds with the classifications used in international statistics. The statistics are based on data from the Care Registers for Social Welfare and Health Care maintained by the National Institute for Health and Welfare (THL). The statistics contain all cases classified as alcohol-related diseases that have been reported to the Care Registers for Social Welfare and Health Care.

The data collection is based on the Act on the National Institute for Health and Welfare (668/2008), the Act on the National Statistical Service of STAKES (409/2001), on the Act on the National Personal Records Kept under the Health Care System (556/1989) and the subsequent Decree (1671/1993).

2. Description of methods used in statistical research

Data on the treatment of alcohol-related diseases in inpatient care derives from the Care Registers for Social Welfare and Health Care maintained by the National Institute for Health and Welfare. The data in the Care Registers for Social Welfare and Health Care are collected from all hospitals in Finland. Data can be obtained from the Care Registers for Social Welfare and Health Care on treatment given in hospital and health-centre wards and in specialised outpatient care. The data in the Care Registers for Social Welfare and Health Care are made up of the persons who have been admitted to a ward or for a day-surgery procedure during the year. The hospitals send the data to the National Institute for Health and Welfare once a year in accordance with definitions and instructions given. The data are inspected and saved to a database.

In the statistical report, the number of periods of care include the periods of care completed during the year and all periods of care that began during the statistical year but continued into the following year. In calculating the number of patients, each person is counted only once during that year. In the overview of diagnoses, each person has been counted once per diagnosis during the year (i.e. the same person is included under different diagnoses if he/she has been given more than one primary diagnosis during the year). In such cases, the number of patients per diagnosis is not equivalent to the total number of patients during the year. In the internal overview within the diagnosis group (applies only to the F10-diagnosis group), each person is included once for each sub-group in the diagnosis group.

3. Correctness and accuracy of data

The correctness and accuracy of the statistical data depends on the correctness and accuracy of the data submitted by the hospitals to the Care Registers for Social Welfare and Health Care. The data are compared with the corresponding data for the previous year and any unclear cases are checked by contacting the hospital that supplied the information.

4. Timeliness and promptness of published data

Data on the treatment of alcohol-related diseases are published annually at the end of the year following the statistical reference year.

5. Accessibility and transparency of data

A statistical report on the treatment of alcohol-related diseases is published annually in December. The statistical report is available on the THL website: <http://www.thl.fi/tilastot/alkoholisairaudet> (in Finnish).

The data are also published in the Yearbook of Alcohol and Drug Statistics, an online publication in the OSF Publication Series available at www.stakes.fi/FI/tilastot/aiheittain/Paihteet/Paihdetilastovuosisikirja.htm. The data are also published in the Statistical Yearbook on Social Welfare and Health Care.

6. Comparability of statistical data

The Care Registers for Social Welfare and Health Care have been used in health care institutions in Finland since 1969. 'Discharge notifications' became 'care notifications' as of the beginning of 1994, under the Act on the National Research and Development Centre for Welfare and Health (1073/92). The system covers inpatient care in specialised and primary health care. Data on specialised outpatient care have been collected since 1998, initially as a separate system and then, as of 2007, as part of the Care Registers for Social Welfare and Health Care.

The ICD-10 international classification of diseases has been in use in Finland since 1996. The previous version of the ICD classification, ICD-9, was used in 1987–1995, and the version before that was in use in 1969–1986. Classifications in previous versions of the ICD were not fully comparable with the current version, ICD-10. For this reason, the statistical report examines the period 1996–2009.

7. Clarity and consistency

The statistical report on the treatment of alcohol-related diseases forms part of THL's established production of statistics. The statistical data enable monitoring of trends in the treatment of alcohol-related diseases in the whole country and also at regional and municipal levels and the level of hospital districts. The data are used in making alcohol-policy decisions, monitoring trends in alcohol harms in Finland, and conducting international comparisons.

8. Special issues concerning the 2009 statistics

The statistical report is published for the first time in 2011.